„ריווערסייד דרייוו״ דראמע פון לעאן קאברין אין 3 אקטן היינט (פרייטאג) און מארגן אנפאנג 8.30 אוונט פונקט אין קווינס טעאטער אויפגעפירט אונטער רעזשי פון ב. שעפס

זון אויפגאנג — 1.22. זון אונטערגאנג — 6.2.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע. געגרינדעט אין 1910. ערשיינט יעדן טאג

דאס אידישע ווארט
THE GATEWAY OF THE WEST
THE ISRAELITE PRESS

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועטער: קלאר און מילד

Vol. 21, No. 42. Winnipeg, Friday Feb. 27, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. ערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

פרייטאג, י׳ אדר, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAR 8 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

איד אנגעקלאגט אין דערמארדן זיין שווענערן פאר ריטואלע צוועקן

אמעריקאנער ציוניסטן ניכן ארויס דערקלע־רונג וועגן כריוו

ניו־יארק, פעב. 27 (איטא).— פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו צו דר. ווייצמאן איז אן אויסבעסערונג פונ׳ם ווייסן פאפיר, — ווערט אנערקענט אין אן אפיציעלער דער־קלערונג ארויסגעגעבן פון דער אדמיניס־טראטיווער קאמיסיע פון דער ציוניסטי־שער ארגאניזאציע.

גלייכצייטיק ווערט אבער אין דער דער־קלערונג געזאגט, אז די גוטהייסונג אדער צוריקווארפונג פון די רעזולטאטן פון די פארהאנדלונגען צווישן דער בריטישער רעגירונג און דער אידישער אגענטור איז אויסשליסלאך די זאך פון דעם ציוניסטי־שען קאנגרעס און פונם ראט פון דער אי־דישער אגענטור.

באלדווינס זון רעזיגנירט פון ארבעטער פארטיי אויס פראָ־טעסט קעגן רעגירונג

לאנדאן, פעב. 27 (איטא).— אליווער באלדווין האט נעכטן רעזיגנירט פון דער ארבעטער פארטיי, אין פראטעסט קעגן „דער אומאקטיוויטעט פון דער רעגירונג אין פנים פונ׳ם שווערן עקאנאמישן קריזיס״.

אליווער באלדווין, וועלכער איז דער זון פון עקס־פרעמיער סטענלי באלדווין, פי־רער פון די קאנסערוואטיוון, באלאנגט צו דער „לינקער״ גרופע פון דער ארבעטער פארטיי, אנגעפירט פון סער אסוואלד מאסלי. א צאל פון די מיטגלידער פון דער גרופע האבן אויסגעדריקט זייער גרייט־קייט צוריקצוציען זיך פון דער פארטיי און פארמירן א זעלבסטשטענדיקע גרופע.

—(::)—

א נאמען „פון דער הפטורה״

דעטראיט, מיש., פעב. 27. — „וואס איז אייער נאמען״, — האט טער מארדו, דער עקזאמענאטאר פונם אפיס פאר ביר־גערשאפט, א פרעג געטאן א קאנדידאט פאר בירגערשאפט.

„מיין פארקירצטער נאמען״, — האט דער קאנדידאט געענטפערט, „איז וואַ־זיל פערנעזיס״.

„דאס איז ניט גענוג״, — האט דער עקזאמענאטאר געענטפערט, „אייער פו־לער נאמען מוז פארשריבן ווערן אין די ביכער״.

„גוט״, — האט וואזיל געענטפערט, „מיין פולער נאמען איז : וואזיל ראסקא פערעראוואסיענקמוקראויגערמאסיקו. איך וועל עס פאר אייך אנשרייבן אויף פאפיר אויב איר ווילט״.

דער עקזאמינאטאר האט געמוזט צו־שטימען אז זיין קאנדידאט זאל אליין אריינשרייבן זיין נאמען אינ׳ם בוך פון בירגערשאפט.

—(::)—

שלום מילער וועגן „איד. הומאר און סאטירע״

שלום מילער וועט היינט ריידן, 8.30 אין אוונט, אין פאלקס שול פארום, וועגן אידישן הומאר און סאטירע. אלע פאראינ־טערעסירטע זיינען איינגעלאדן.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

פרייטאג, פעברואר 27

ארג. פארזאמ. און ראפל ביי הנוער העובד, 8.30 נ.מ., אין אייגענעם לאקאל.

לעקציע פון ש. מילער איבער איד. הו־מאר און סאטירע, 8 אוו. אין פאלקס שול.

אלגעמ. פארזאמ. פון יוגנט לינקע פוע״צ, פונקט 9 אוונט, אין פרי־אינסט. צייט־נייעס און וואלן פאר עקזעקוטיווע.

שבת, פעברואר 28

רבי הורוויץ : חומש מיט מפרשים, 4 נ. מ., אין כנסת־ישראל שול.

זונטאג, מארץ 1

יערלאכער „טעג־טאג״ פאר אידישער פאלקס ביבליאטעק.

דר שאפירא: „א געשיכטלאכע תקופה״, 3.30 נ.מ. אין הנוער העובד לאקאל.

מ. בלאשטיין ביי בני־אברהם פרי לאאן: „דער איצטיקער מאמענט אינ׳ם ציוניזם״, 2.30 בייטאג, אין נייער תלמוד תורה.

פארזעצונג פון טעג־טאג פון יונגע פרויי־ען סיסטערהוד.

פארזאמ. פון פרויען בקור חולים, 2.30 נ. מ.. אין ליבאוויטשער שול.

פורים טיי פון מאקאריווער פרויען פאר־איין ביי מרס. פליישמאן, 463 באיד עווע., 2.30 ביז 12.

מאנטאג, מארץ 2

לייען־קרייז פון מוטער פאראיין פון פרץ שול ביי מרס. ג. באראדיצקי, 507 אלפ־רעד עווע. 2.30 נ.מ.

18־יאריקער יובילעי פון ציון לאאן אסאָן 6.30 נ. מ.. אין ת״ת.

פורים־אוונט פון נאצ.־העב. שול. 7.30 נ. מ. רעדנער : י. קאבאקער און תלמידים.

דינסטאג, מארץ 3

פורים־קארניוואל פון הנוער העובד אין נייעם לאקאל. רייכע ליט.־מוזיקאלישע פראגראם און טאנץ, 8.30 אוונט.

מיטוואך, מארץ 4

טיי לטובת א״י מארק ביי מרס. א. דייר־נער, 453 אלפרעד עווע., 2.30 ביז שפעט.

פורים פארוויילונג ביי פראפאיסקער פרויען געז., 8 נ. מ.. אין פרי־זאל.

אלגעמ. פארזאמ. פון סירקין בר. א. נ. א. פ., 8.30 נ. מ.. אין פאלקס שול. ה׳ טוזמאן וועגן גרינבערגס בראשון.

דאנערשטאג, מארץ 5

פארזאמ. פון פועלי ציון פרויען קלוב, 8 נ. מ.. אין פאלקס שול. פארבארייטונג פאר קבלת פנים לכבוד חנה טשיזיק.

שבת, מארץ 7

גרינד. באנקעט און טאנץ ביי איד. ארב. קולט. צענטער, 8.30 אוו. אין פר. טעמפל

זונטאג, מארץ 8

„קולטורעלער פאלקס קאנצערט״ פון פעקער און ראפעל, 8.30 אוו. אין קווינס טעאטער. אויפז. א. נ. א. פ. ברענטש 20

איין יאריד טאג אין פר. טעמפל, 3 ביז שפעט. מוזיק, טאנץ, וועטשערע. אויפז.: מוטער פאראיין פון א. ר. פר. טעמפל שול

טעג־טאג פאר העברייאישער וואר. אויפזיכט דזשודיען היסטארישער קלוב.

הויז־צו־הויז זאמלונג פאר׳ן „איקאר״.

דינסטאג, מארץ 10

יערלאכע טיי פון מוטער פאראיין פון פרץ־שול ביי מרס. נאטאנסאן, 335 סט. דזשאנס עווע., 2.30 ביז שפעט.

זעקס אידן צווישן פערצן פראצעסירט אין מאסקווע אויף קלאגע פון מענשעוויזם

מאסקווע, פעב. 27.— 6 אידן געפינען זיך איצט צווישן פערצן פערזאן וואס ווערן דא באשולדיקט אויף דער קלאגע אז זיי זיינען מיטגלידער פון דער מענ־שעוויסטישער קאנטער־רעוואלוציאנערער פארטיי.

די באשולדיקטע וועלן דעם צווייטן מארט געמשפט ווערן אין סאוועטישן הויכן געריכט.

די זעקס אידן זיינען : וואסיל שער, 47 יאר אלט, געוועזענער מיטגליד פון דער רעגירונגס באנק; אברהם גינזבורג, 52 יאר אלט, עקאנאמיסט; לייזער זאל־קינד, 45 יאר אלט, עקאנאמיסט; באַ־רים בערלאטסקי, 41 יאר אלט, געוועזע־נער באאמטער פון רעגירונגס באנק; משה טייטלבאום, 45 יאר אלט, געוועזע־נער מיטגליד פון ארבעטער קאמיסאר־יאט און יצחק רובין, 55 יאר אלט, פראפעסאר פון עקאנאמיע און געוועזע־נער מיטגליד פון בונד.

אלטער אידישער באלשעוויק אנגעקלאגט אין מענשעוויזם

מאסקווע, פעב. 27 (איטא).— דאוויד ריאזאנאוו, איינער פון דער באלשעוויסטי־שער „אלטער גווארדיע״ און א געוועזענער לענינס פערזענלאכער פריינט, איז באזיי־טיקט געווארן פונ׳ם פאסטן פון דירעקטאר פונ׳ם מאסקווער מארקס־ענגעלס אינסטי־טוט פונ׳ם צענטראלן אויספיר קאמיטעט.

דער צענטראלער קאמיטעט, אנאנסי־רענדיק זיין באזייטיקונג, דערקלערט, אז ריאזאנאוו ווערט אויך אויסגעשלאסן פון דער קאמוניסטישער פארטיי, „פאר זיין דירעקטער מיטהילף צו די מענשעוויסטי־שע אינטערווענציאנאליסטן און פאר זיין פארראט צו דער פארטיי.״

אוניווערסיטעט אין אונ־גארן געשלאסן צוליב אנטיסעמיטיזם

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך „איטא״)

בודאפעסט, אונגארן, פעב. 27 (איטא). — ווי א רעזולטאט פון די פארצווייגטע אנטיסעמיטישע ראיאטן אין דעם קעניגלא־כען אונגארישן אוניווערסיטעט אין פינף קירכען, האט דער רעקטאר נעכטן געשלא־סען דעם אוניווערסיטעט. ער האט דער־ביי ארויסגעגעבן א ווארנונג, אז ער וועט פארמאכן אלע קלאסן ביז׳ן סוף פונ׳ם סע־מעסטער, אויב די אומרוען וועלן פאר־געזעצט ווערן.

—(::)—

טאנץ פאר סטרייק פאנד

די אינדוסטריעלע יוניאן פון נאדל־פאך ארבעטער פירט דורך מארגן אוונט א טאנץ, וויסט און ברידזש אין גרויסן תל־מוד תורה זאל. דאס איז צו גונסטן דעם סטרייק פאנד, אראנזשירט פונם סטרייק קאמיטעט.

בלוט־בלבול אין אלזשיר פירט צו ארעסט פון א אידן, זיין פרוי און דער מוטער פון דער דער־מארדעטער

פאריז, פעב. 27 (איטא).— די אנטי־סעמיטישע אגיטאציע וואס איז אנגעפירט געווארן פון דעם פארשטארבענעם אנטי־סעמיטישן דעפוטאט זשול מאלעי אין אראן, די צווייטע גרעסטע שטאט אין אל־זשיר, האט איצט געפונען אן אפקלאנג אין א בלוט־בלבול.

דער קרבן פונ׳ם בלבול איז מ. טעבול, א איד פון אראן, וועלכער איז אונטער ארעסט, אנגעקלאגט אין דערמארדן זיין שווענערן, זשוליעט טארזשמען, פאר רי־טואלע צוועקן. די מוטער פון דער דער־מארדעטער און אויך טעבולס פרוי זיינען אויך ארעסטירט געווארן ווי פארמישטע אינ׳ם מארד, אבער די לעצטע איז שפע־טער באפרייט געווארן.

טעבול איז אן ארעסטירטער, כאטש ער טענה׳ט, אז ער איז אומשולדיק. די אל־זשירער פרעסע באריכטעט, אז טעבול ווערט ברוטאל באהאנדלט אין טורמע, און די פרעסע פראטעסטירט אויך קעגן דער אויפלעבונג פון די מיטלאלטערלאכע פאר־אורטיילן.

—(::)—

גינא מעדעם אין וויניפעג

די באוואוסטע רעדנערן און זשורנא־ליסטקע גינא מעדעם, וועלכע האט לעצטנס פארבראכט א לייענגערע צייט אין סאוועטן פארבאנד און האט ניט לאנג צוריק זיך אומגעקערט פון דארט קיין אמעריקע, וועט זיין אין וויניפעג פון דעם 8טן ביז דעם 11טן אפריל, און זי וועט דא האבן איי־ניקע עפנטלעכע ארויסטרעטונגען אונטערן אויפזיכט פון היגן איקאר־קאמיטעט.

—(:־:)—

רעדט היינט וועגן סטרייקס

י. גערשמאן, נאציאנאלער ארגאניזא־טאר פון אינדוסטריעלער נאדל פאך יר־ניאן, רעדט היינט, 8.30 אוונט, אין פרייר־הייטס טעמפל, וועגן די סטרייקס אין דער נאדל אינדוסטריע אין קאנאדע און די שטאטן, און ספעציעל וועגן דעם סטרייק דא ביי דזשייקאב און קראולי. דער אוונט איז אראנזשירט פון ארב. קולטור צענטער, און אלע זיינען איינ־געלאדן. איינטריט איז פריי.

פריילאכער פורים קארניוואל און קרוינונג צערעמאניע זונטאג אוונט

פארשטייער פון רעגירונג און שטאט וועלן זיין אנוועזנד

א פריילאכער פורים קארניוואל ווערט דורכגעפירט אונטער אויפזיכט פון מאונט כרמל קליניק דעם זונטאג אוונט אין גרויסן תלמוד־תורה זאל. ביי דעם קארניוואל וועט מיט געהעריקע צערע־מאניעס געקרוינט ווערן די דערפאלגריי־כע קאנדידאטן פאר „אסתר המלכה״, ווי אויך צוויי „פרינצן״ און צוויי „פרינ־צעסנס״.

פארשטייער פון סיטי האל און פון דער פראווינציעלער רעגירונג זיינען איינגע־לאדן געווארן צו אדרעסירן די פארזאמל־טע. פרעמיער ברעקען, אטארני דזשענע־ראל מעדזשאר און מעיאר וועב האבן צו־געזאגט צו קומען.

נאך דער קרוינונג צערעמאניע וועט דורכגעפירט ווערן א קאנצערט פראגראם מיט דער באטייליקונג פון די בעסטע קרעפטן. דער קארניוואל וועט דערנאך פארענדיקט ווערן מיט א טאנץ ביז נאך האלבע נאכט.

איינטריט — א זאמלונג ביי דער טיר. די קאראנאציע צערעמאניע וועט זיך אנפאנגען פונקט 8 אוונט.

קיין אפילס פאר פאנדן וועלן ניט גע־מאכט ווערן.

דר. וואלטער קאטשניג רעדט דא דעם זונטאג בייטאג

דר. וואלטער קאטשניג, סעקרעטאר פון דעם אינטערנאציאנאלן סטודענטן הילף פאראיין, פון זשענעווא, רעדט דא דעם זונטאג, 3 בייטאג, אין ציון זאל, אונטער אויפזיכט פון דער „מנורה״ און דער „אבר־קה״. די טעמע פון זיין רעדע וועט זיין „אנטיסעמיטיזם אין די אייראפעאישע אוניווערסיטעטן״. ער וועט ריידן אין ענגליש, וועלכע ער באזיצט גוט.

דר. קאטשניג איז ניט קיין איד. ער איז דא דער גאסט פון דער „סטודענטישער קריסטלאכער באוועגונג״, און ער רעדט דא אויך אין מאניטאבער אוניווערסיטעט. ער איז אבער גוט באקאנט און איז פאראינ־טערעסירט אין דער לאגע פון די אידישע סטודענטן.

ארבעטער רעגירונג פאלט דורך אין הויז איבער צוויי וויכטיקע געזעץ פראיעקטן

דאס קאן פירן צו ברוך מיט ליבעראלן

לאנדאן, פעב. 27.— די ארבעטער רע־גירונג פון פרעמיער מאקדאנאלד האט נעכטן געהאט צוויי דורכפאלן אין הויז, וואס האבן א שייכות צו אירע צוויי וויכ־טיקסטע געזעץ פראיעקטן.

איינער פון די דורכפאלן איז ניט פון באזונדער וויכטיקייט.— דאס איז געווען אן אמענדמענט פון די קאנסערוואטיוון צו דער רעגירונגס אגריקולטורעלן פארקויף ביל (וועגן פארמערס פארקויף קאאפערא־טיוון), וועלכער איז אנגענומען געווארן אין הויז.

דערפאר איז אבער פון גרויס וויכטיקייט אן אמענדמענט פון די ליבעראלן צום „טריידס דיספיוט אקט״ וואס איז אנגע־נומען געווארן אין הויז.

דער דאזיקער אמענדמענט צום ביל וואס דערלויבט געגעראל סטרייקס, מאכט אן אויסנאם פאר דער פראדוקציע פון נויט־ווענדיקע זאכן, אין וועלכער קיין גענעראל סטרייק טאר ניט דערלויבט ווערן.

דער דאזיקער אמענדמענט מאכט איצט א תל פון דעם גאנצן ביל, און עס איז ניט אויסגעשלאסן, אז די רעגירונג זאל אים איינגאנצן אויפגעבן.

גלייכצייטיק קאן די האנדלונג פון די ליבעראלן פירן צו א ברוך צווישן זיי און דער ארבעטער פארטיי. די לעצטע וועט זיך אפשר נוקם זיין אן די ליבעראלן, דורכ־ווארפנדיק דעם וואל־רעפארם ביל.

—(:־:)—

טאמאס באיד, געוועזענער אלדערמאן, טויט

טאמאס באיד, וועלכער איז געווען אל־דערמאן פון ווארד 2 פאר 9 יאר צייט, פון 1921 ביז 1930, איז נעכטן בייטאג געשטארבן אין זיין היים, 636 מעקדער־מאט עווע., פון א הארץ קראנקהייט.

מר. באיד איז געווען 64 יאר אלט, און איז געווען א תושב פון וויניפעג פאר די לעצטע 36 יאר. ער האט פארנומען דא אן אנגעזעענעם ארט אין דער ספארט וועלט און איז געווען אקטיוו אין שטאטיקער פאליטיק.

די לויה קומט פאר מארגן, 2 בייטאג.

רעדט וועגן 13 יאר באלשעוויזם דעם זונט.

ש. לעוויטאס, פון דער סאציאליסטישער פעדעראציע (ניו־יארק), וועלכער איז דא דער גאסט פון ארב. רינג בר. 169, וועט אדרעסירן א מאסן־פארזאמלונג דעם זונ־טאג, מארץ 1, 8.30 אוונט, אין פרייהייטס טעמפל. די טעמע פון זיין רעדע וועט זיין „13 יאר באלשעוויזם״.

—(:־:)—

חנה טשיזיק וועט דא זיין מארץ 10טן און 11טן

חנה טשיזיק, פארשטייערן פון ארץ־ישראל פרויען ארגאניזאציעס וועט זיין אין וויניפעג דינסטאג און מיטוואך, דעם 10טן און 11טן מארץ.

לכבוד דעם גאסט וועט דער פועלי ציון פרויען קלוב דורכפירן א קבלת פנים און א קאנצערט און זיי וועלן אפהאלטן מיט איר א קאנפערענץ. איינצלהייטן וועלן אנאנ־סירט ווערן שפעטער.

—(::)—

מעות חטים קאמפיין אנגעפאנגען

דער יערלאכער מעות־חטים קאמפיין פון יונייטעד היברו רעליף איז איצט אין פולן שוואונג, און אלע אידן זיינען געבעטן צושיקן זייערע ביישטייערונגען צו מר. ד. באריש, 85 פרינסעס סט.

די נויט איז דאס יאר באזונדערס גרויס, און א באזונדער דרינגענדיקער אפיל צו שטיצן דעם פאנד ווערט דערפאר געמאכט פון דער יונ. היב. רעליף.

—(::)—

א פארדריסלאכער טעות

דורך א פארדריסלאכן טעות האבן די זעצער פון דער צייטונג אריינגעשטעלט דעם „קאט״ פון מר. קאפלאן אין דעם אדווערטייזמענט פון „דעינטי וועיט״ וואס דערשיינט היינט אין דער צייטונג זייט 3.

מיר אנטשולדיקן זיך פאר מר. קאפלאן פאר דעם דאזיקן צופאל.

קאנווענשאן פון סאסקאטשעוואנער פארמערס באשליסט איינשטימיק צו פארמירן פאליטישע פארטיי

צייכענען אן ראדיקאלע פאליטישע פראגראם

סאסקאטון, סאסק., פעב. 27.— די סאס־קאטשעוואנער אפטיילונג פון דער „יונייטעד פארמערס אף קאנאדא״ האט נעכטן איינשטימיק באשלאסן צוריקצוציען דעם פונקט פון דער ארגאניזאציעס קאנסטיטו־ציע וואס האלט זי אויסער פאליטיק, און צו פארמירן א פארמערס פאליטישע פאר־טיי פאר פראווינציעלער און פעדעראלער פאליטיק.

דערמיט פאלגן די סאסקאטשעוואנער פארמערס נאך דעם ביישפיל פון די אל־בערטער, וואס זיינען דערפאלגרייך אין פאליטיק. זיי קאנען זיך ריכטן אויף נאך בעסערע רעזולטאטן, ווייל די סאסקא־טשעוואנער ארגאניזאציע ציילט 27 טוי־זענט מיטגלידער, בעת די אלבערטער האט האט בלויז 18 טויזנט.

די פארטיי וועט ניט קאנען פארמירט ווערן פאר נאך א צוויי חדשים, — ווייל די לאקאלן דארפן נאך גוטהייסן דעם באַ־שלוס.

דער פירער פון דער פארטיי וועט ווער־שיינלאך זיין א רזש. מעקאולי, געוועזענער וויצע־פרעזידענט פון דער ארגאניזאציע, וועלכער איז אויף דער איצטיקער קאנווענ־שאן דערוויילט געווארן אלס פרעזידענט.

די פלאטפארם פון דער נייער פארטיי וועט זיך באזירן אויף דער עקאנאמישער פאליטיק אנגעצייכנט פון דער איצטיקער קאנווענשאן. דאס שליסט איין די פאלגנ־דיקע פאדערונגען :

100־פראצענטיקער פול; פעסטגעשטעלטע תבואה פרייזן; א רעגירונגס פרייז באַ־שטימונג ביורא; נאציאנאליזאציע פונ׳ם פאפיר־געלט, באן קרעדיטן און נאטירלא־כע רייכטימער, און אויך אל־פראווינצי־עלע געדרעטעניש פארזיכערונג.

עס ווערט אויך געפאדערט אן אויס־גלייכונג פון פארמערשע חובות, פארענדי־קונג פון עלעוואטאר אין טשורטשיל ביז קומענדיקן סעפטעמבער, פארקלענערטע טשורטשיל פאר א פרייען פארט, וואוהין טשורטשיל פאר א פרייען פארט, וואוהין סחורה זאל קענען אריינקומען אן טא־ריפן.

„ריווערסייד דרייוו״ היינט און מארגן אין קווינס טעאטער

לעאן קאברינס דראמע „ריווערסייד דרייוו״, וועלכע ווערט איצט געשפילט אין ניויארקער קונסט טעאטער מיט׳ן גרעסטן דערפאלג, ווערט דא אויפגעפירט אין קווינס טעאטער היינט (פרייטאג) און מארגן אוונט, פון א גרופע דראמא־טישע קרעפטן, אונטער דער רעזשי און מיט דער באטייליקונג פון ב. שעפס אין דער הויפט ראל.

די דראמע, אויסגעצייכנט אנגעשריבן פון דער געניטער טעאטראלישער האנט פון לעאן קאברין, שילדערט דעם אפ־גרונט צווישן דעם אימיגראנטישן דור און דעם נייעם „ריווערסייד דרייווער״ דור, און ווי ביי אט דעם כמעט אידיש־פרעמדן דור הויבן זיך צום סוף אן ווייזן סמנים פון אידישער דערוואכונג.

די דראמע איז זי איז זייער לעבעדיק אויף דער בינע און זי איז זייער גוט איינגע־שטודירט און צוגעגרייט געווארן אונ־טער ב. שעפסעס געניטער רעזשי. ספע־ציעלע דעקאראציעס זיינען אויך צוגע־גרייט געווארן, און דער עולם קאן דער־ווארטן א זייער אינטערעסאנטן און גייסטרייכן אוונט.

די פארשטעלונגען וועלן זיך אנפאנ־גען פינקטלאך אין צייט : 8.30 אוונט. די אנטראקטן וועלן זיין זייער קורצע, ווייל די דעקאראציעס ווערן ניט געביטן.

„פאל טעקס״ פלאן איז אפגעלייגט געווארן אויף א יאר צייט

דער „פאל־טעקס״ פלאן, וועלכן דער וויניפעגער שטאט־ראט האט געהאט חשק איינצופירן דא אין שטאט ווי א נייעם נויט־טיקן קוואל פון הכנסה, איז אפגעלייגט געווארן אויף א יאר צייט, ביז ער וועט גענויער אויסגעפארשט ווערן.

דער „פאל טעקס״ מיינט א קאפ־שטייער אויף יעדן בירגער פון שטאט, וואס צאלט ניט קיין דירעקטע איינגנטום אדער געשעפט שטייערן.

אלד. גרעי האט אויף דער זיצונג פון סי־טי קאונסיל לעצטן אוונט פארגעשלאגן, אז מען זאל דעם פלאן אויפגעבן. ער האט גע־טענה׳ט, אז עס זיינען ניטא אזעלכע ביר־גער וואס צאלן ניט קיין שטאטיקע שטיי־ערן, — חוץ וואס צאלן ניט אזעלכע די־רעקט, צאלן זיי אומדירעקט, דורך זייער דירה געלט, דורך איינקויפן אין די סטארס און א. וו. און ס׳איז ניט יושר׳דיק צו באַ־לעסטיקן זיי מיט אן עקסטרא שטייער.

אלד. סימפקין האט אנגעצייגט אויף אנ־דערע אומגערעכטיקייטן פון אזא שטייער, באזונדערס דאס, וואס ער קאן זיך אנווענ־דען אויף קינדער וואס פארדינען גארנישט און זייערע טאטעס זאלן דארפן פאר זיי צאלן.

דער סיטי קאונסיל האט אבער אנגענו־מען דעם פארשלאג פון אלד. מעקליין, אז דער פלאן זאל אפגעלייגט ווערן אויף א יאר.

אנב - אורחא
פון מארק

דער פארלארענער סטרייק

דער נאר־וואס אומגליקלאך פארענדיק־טער קליידער־ארבעטער סטרייק דא איז געווען כמעט א ריין אידישער סטרייק.

דאס איז פאקטיש באטאנט געווארן אין א דערקלערונג פון איינעם פון די באלעבאַ־טים פון דער מער־ווי־האלב אידישער פיר־מע, וואו דער סטרייק איז דורכגעפירט גע־ווארן.

די דאזיקע באטאנונג האט געראפט מיינען : „זעט, עולם, ווער עס בונטעוועט זיך ! לייטישע, אנגלא־סאקסישע ארבע־טער, פירן זיך אויף אנשטענדיק !״

וואס ס׳איז שייך מיר, בין איך גערן מוחל יענע לייטישע אנגלא־סאקסן זייער „אנשטענדיקייט״. פונ׳ם אידישן שטאנד־פונקט בין איך צופרידן, וואס דאס זיינען די אידישע ארבעטער וואס פירן אן דעם קאמף פאר מענשלאכע לעבנס־באדינגונגען.

איינע פון די אורזאכן פארוואס מען וויל דא ניט האבן קיין אימיגראנטן, איז דאס דערפאר, ווייל אימיגראנטן, הייסט עס, שניידן דעם הויכן לעבנס שטייגער פון די היגע ארבעטער.

דער דאזיקער סטרייק האט געוויזן, ווי די אידישע אימיגראנטישע ארבעטער קעמפן פאר א העכערן לעבנס שטייגער, בעת די אנגלא־סאקסישע ארבעטער האבן זיי בלויז געשטערט אינ׳ם קאמף.

זאלן דאס די אידישע ארבעטער פירער גדיינקען און דערמאנען עס די אנגלא־סאקסישע ארבעטער פירער, ווען יענע ריידן וועגן פארטיידיקן זייער הויכן לעבנס שטייגער קעגן אימיגראנטן !

**

איך קאן איצט ריידן אפן וועגן דעם ענין : ס׳איז געווען די אלגעמיינע איבער־צייגונג פון זייטיקע מענשן, נאך גלייך ווי דער סטרייק האט זיך אנגעהויבן, אז ער וועט פארלארן גיין.

עס זיינען געווען א היבש ביסל אורזאכן פאר דער איבערצייגונג, וועגן וועלכע איך האב איצט קיין חשק ניט צו ריידן.

און מיין איינדרוק איז, — און ער באַ־זירט זיך אויף א שמועס מיט איינעם פון די סטרייק פירער, — אז זיי, די פירער אליין, האבן ווייניק געגלויבט אינ׳ם מעג־לאכן דערפאלג פונ׳ם סטרייק (איינע פון זייערע פאדערונגען, צו אנערקענען די יו־ניאן, האבן זיי אגב זייער שנעל צוריקגע־צויגן, — א סימן, ווי שוואך זיי האבן זיך געפילט.)

אונטער אזעלכע אומשטענדן איז גאנץ פארשטענדלאך, אז א צאל ארבעטער־פי־רער דא האבן אין די אינטערעסן פון די ארבעטער געזוכט אריינצומישן זיך און זעען געפינען אן אויסוועג. די ארבעטער זאלן ניט דארפן ליידן (ער. מעקגרעט, מ. א. גרעי, און, דאכט זיך, היפס).

און גרעיען איז צום סוף געלונגען צו ווירקן אויפ׳ן סיטי קאונסיל צו דערוויילן א קאמיסיע צו פרובירן צוזאמען בריינגען די צדדים.

ווי זשע האבן עס די סטרייק פירער אויפגענומען אט די ערלאכע אנשטריינ־גונג ?

**

אין דער אויסגאבע פון „קאמף״ פון לעצטן פרייטאג (ר. ה., ווען דער קריזיס איז שוין געווען נאענט), איז דא א באַ־ריכט פונ׳ם סטרייק, צוגעשיקט צו דער צייטונג פון די צוויי „גענעראלן״ קאמאנ־דירט אהער פון טאראנטא, י. גערשמאן, און א. מינסטער, — גענעראלן, וואס האבן שוין ניט איין מפלה צו זייער קרעדיט...

דער באריכט איז בכלל נאר א געהויבע־נער. און ער לייענט זיך טיילווייז :

„די פירמע פרואווט ברעכן דעם סטרייק מיט דער הילף פון דער קאפיטאליסטישער פרעסע, פאשיסטישע עלעמענטן און ל יי־ב א ר פ יי ק ע ר ס (אונזער קורסיוו). די לעצטע פרובירן דעמאראליזירן די סטרייקנדיקע רייען דורך אנבאטן זייער פארמיטלונג, אבער די סטרייקער זאגן זיך אפ פון דער טובה, ווייל זיי ווייסן, אז פון דעם ווינקל קענען זיי דערווארטן בלויז פארראט.״

און נאך בעסער :

„אויף ווי ווייט ווירקזאם דער סטרייק איז, קאן מען זעען פונ׳ם פאקט, וואס דער סיטי קאונסיל האט באשלאסן אריינמישן זיך אינ׳ם סטרייק . . . די קאפיטאליסטי־שע הערשער פון שטאט וואלטן ניט א קלאפ געטאן א פינגער אן א פינגער, אויב ד י פ י ר מ ע וו א ל ט ז י ך נ י ט ג ע פ ו נ ע ן א י ן ק ל ע ם (אונזער קורסיוו) דורך דעם סטרייק. די „שטאט־טאטעס״ מ א נ ע וו ר י ר ן א י צ ט צ ו ה ע ל פ ן ד י ב א ס ע ס״.

**

עס האט באלד פאסירט, אז ניט די ארבעטער, נאר די „באסעס״ האבן זיך „אפגעזאגט פון דער טובה״. און די „שטאט טאטעס״, איינשליסנדיק אפילו מעיאר וועב, וועלכע האבן אונטער דרוק פון גרעי און בלומבערג געארבעט לטובת די סטרייקערס, האבן ארויסגעגעבן א באַ־ריכט וואס איז סימפאטיש צו די סטריי־קערס און פארדאמט די באלעבאטים.

און עס פרעגט זיך : וועמען קאנען ברייננגען נוצן אזעלכע שארלאטאנסקע באַ־ריכטן, וואס פארדרייען אזוי די פאקטן און ווארפן בלאטע אויף ערנסט מיינענדיקע מענשן, וואס האבן געפרואווט ר ע ט ן ד י ס ט ר יי ק ע ר ס פ ו נ ם ק ל ע ם ?

זיכער קאן מען קיין סטרייקס ניט געווי־נען מיט אזעלכע מיטלען, — מיט שפייען פריינט אין פנים.

נו, איר וועט נאך זעען מער שארלא־טאנסקע באריכטן וועגן דעם סטרייק, און איר וועט נאך זעען, ווי מען וועט פרובירן פארדעקן די אייגענע אומפעאיקייט און פארברעכערישע נאכלעסיקייט, און די אייגענע צילן וואס האבן ניט צו טאן מיט׳ן

(שלום אויף לעצטער זייט)

שטיצט דעם טעג־טאג פון דער אידישער פאלקס ביבליאטעק זונטאג מארץ 1

העלפט בויען א קולטור־אינסטיטוציע

אנגעפירט פונ'ם לערער פארבאנד פון די אידישע וועלטלאכע שולן אין וויניפעג

פארשיידענע פורימס ביי אידן

איר ווייסט דאך קינדער די מעשה פון פורים? אמאל, אין דעם ווייטן לאנד פרס, האבן די אידן געפירט א שטילן פרידלאכן לעבן. איז אבער געווען א רשע, המן, וואס האט די אידן פיינט געהאט. האט ער אויף זיי אנגערעדט ביים קעניג פון פרס, און דער קעניג האט אים דערלויבט ארויסצוגעבן א באפעל, אז אין דעם 13טן טאג פון חודש אדר זאלן אלע אידן אויסגע'הרג'עט ווערן.

אין יענער צייט איז געווען די מלכה פון פרס א אידישע טאכטער. אבער קיינער האט דערפון ניט געוואוסט א חוץ איר פעטער מרדכי, וועלכער איז אליין אויך געווען א וויכטיקער מענש אין דעם קעניגלאכן הויף.

שטיל און קלוג האט זי געארבעט. און א קורצער צייט האט זי באוויזן דעם קעניג, אז ניט די אידן זיינען די שונאים פון פרס נאר טאקע המן אליין. דער קעניג האט באשטראפט המנען מיטן טויט און יענער טאג, וואס האט געזאלט זיין א טאג פון צער איז געווארן א טאג פון פרייד א יום טוב, א שיינער, א פריילאכער.

פרייען זיך אלע אידן אין אלע צייטן, און איבער דער גאנצער וועלט. אפילו אין די לענדער וואו עס איז פאר אידן שלעכט וואו מען לאזט זיי ניט לערנען זייער שפראך, וואו עס איז פארבאטן די אידן **צו אפהיטן א אידישן יום טוב** אויף א אידישן שטייגער.

אויף א אידישן און פרייען אופן פרייען זיך פורים די אידן אין ארץ־ישראל. אין דער צייט פון יאר איז שוין דארטן פרילינג. גרעזעלאך און בלימעלאך שפראצן שוין. עס איז ווארים און ליכטיק. די קינדער אין די שולעס קאנען שוין גיין מיט די לערער אויף שפאצירן צו קלייבן בלימעלאך און לערנען זיי. אין די קינדערגארטנס און אין די איינגערע קלאסן פון דער פאלקס שולע הויבט מען זיך אן גרייטן אויף פורים מיט וואכן פריער. מען גרייט זיך צום קינדער־קארניוואל. העלפן די לערער די קליינע מיידעלאך און אינגעלאך זיך אויפנייען קאסטיומען — געלע, רויטע, און בלויע; ראזעווע, גרינע און פורפורנע. די מלכות און מלכים מאכן זיך קרוינען פון גאלדענעם קארטאן. די המנ'ס גרייטן זיך אן בייזע מאסקעס מיט שווארצע היטלען און אפילו בייטשן. די טאטעס און מאמעס גיבן די קינדער די פאר גרוש (ניקעלס) אפילו ווען עס פעלט אויף וויכטיקערע זאכען, ווייל ווער וויל דאס רויבן ביים קינד דעם גרויסן פארגעניגן פון מארשירן מיט הונדערטער אנדערע קינדער פראנק און פריי אין די גאסן פון ארץ־ישראל.

און די דערוואקסענע זיינען גאר נישט הינטערשטעליק פון די קינדער. מען ברעכט דעם מח, ניט ווייניקער ווי די קינדער, אויסצוטראכטן יעדעס יאר נייע קאסטיומען, נייע קונצן. די קלייטן, די האטעלן און די רעסטאראנען פוצן זיך אויס פורימדיק. אין די קאלאניעס גרייט מען זיך אויף א דאפלטן יום טוב. ערשטנס, דער אייגענער היימישער פורים — הוליעט מען אפ א האלבן טאג. דערנאך ערשט שפאנט מען איין די פערד, מען מאסקירט אפילו זיי אויך. דאן פאקט מען די וואגנס וויפיל עס קאן נאר אריין קינדער, מענער און פרויען און מען פארט מיט רעש, געזאנג און פרייד אין שטאט אריין.

אפילו די אראבער גרייטן זיך צום פורים. זיי ווייסן, אז מען וויל פארזוכן דעם טעם פון אמת'ער פרייד דארף מען קומען צו "אל יאהוד". מאנכע פון זיי מאסקירן זיך אויך און הוליען מיט אלעמען גלייך.

א פורים אום פורים

עס איז באשערט געווען אידן צו פייערן א דאפלטן פורים, האט זיך זיי געמאכט א בלוט־בלבול אין טאג פון פורים.

דאס איז געווען אויפן גריכישן אינזל ראדאס.

די אידן אויף דעם דאזיקן אינזל האבן געפירט די זעלבע געשעפטן וואס די גריכען. אזוי ווי די גריכן האבן געוואלט פטור ווערן פון זייערע קאנקורענטן, די אידן, האבן זיי אמאל ארויסגעלאזט א קלאנג, אז די אידן האבן דערמארדעט א קריסטלאך קינד.

דער גאווערנאר פון ראדאס האט ניט געמאכט קיין לאנגע שהיות און גלייך ארעסטירט עטלאכע אנגעזעענע אידן און זיי שרעקלאך געפייניקט.

דערווייל האט זיך דאס פארשוואונדענע קינד אפגעזוכט. ווען דער סולטאן, דער הערשער פון דעם לאנד, האט זיך דערפון דערוואוסט, האט ער גלייך אראפגעווארפן דעם גאווערנאר און האט ארויסגעגעבן די אידן אן אפיציעלן דאקומענט, אז דער בלוט־בילבול איז א פאלשער.

אזוי ווי די געשיכטע האט פאסירט דעם 14 אדר, ווען מען פייערט דעם ווירקלאכן פורים, פייערן די אידן פון ראדאס יעדן פורים דאפלט און גיבן צו ספעציעלע תפילות און לויב געזאנגען צו גאט פאר'ן ארטיקן נס.

פורים צוליב א גע'שמד'טן שוחט

דעם 2טן טאג חשון פייערן די אידן פון טשיראז (אין פערסיע) א פורים, וואס האט הינטער זיך אן אינטערעסאנטע געשיכטע.

די געשיכטע ווערט דערציילט אין דער אידיש־פערסישער ליטעראטור פון 13טן יארהונדערט.

דער איד אבא אלכאסאן איז געווען אין טשיראז שוחט און קצב. איינמאל האט מען חושד געווען, אז ער פארקויפט אום ערב ראש השנה טרפה פלייש פאר כשר'ע.

דער חשד איז געווען אזא שטארקער, אז כאטש מען האט שוחט געהאלטן פאר א פרומען אידן, האט מען אבער געגלויבט אז דאס מאל האט ער געטאן א גרויסע עבירה, און דעריבער האט מען אים באשטראפט דערמיט, וואס מען האט אים געמאכט פאר אוים שוחט און מען האט פארווערט צו קויפן ביי אים פלייש.

אז דער חשד איז ניט געווען קיין פאלשער און אז דער שוחט איז טאקע געווען א צבועק, קאן מען זען דערפון, וואס באלד נאכדעם, ווי מען האט אים געמאכט אוים שוחט, האט ער זיך גע'שמד'ט און אנגעהויבן פארפאלגן די אידן.

אזוי ווי די איינוואוינער זיינען געווען זייער פרומע מאכמעדאנער, און קיין גרעסערע זינד, ווי צו לעסטערן זייער גלויבן איז ביי זיי ניט געווען, האט דער גע'שמד'טער שוחט ארויסגעלאזט א קלאנג, אז די אידן האבן געשענדעט דעם מאכמעדאנישן גלויבן.

די מאכמעדאנישע באפעלקערונג איז געווארן דערפון זייער אויפגערעגט. און די שטאט־פארשטייער האבן ארויסגעגעבן א גזרה: איינס פון די צוויי — אדער מען וועט אלע אידן אויסמארדן, אדער זיי זאלן איבערגיין צום מאכמעדאנישן גלויבן.

די אידישע באפעלקערונג האט אנגענומען די צווייטע גזרה און די אידן זיינען געווארן מאכמעדאנער.

דערווייל האט אלכאסאן, דער גע'שמד'טער, אנגעהויבן באקומען געוויסנפיין. עס האט ניט לאנג געדויערט און ער איז פון קרענקעניש געשטארבן. אבער פאר'ן טויט האט ער גערופן די שטאטישע פארשטייער צו זיך און זיי געשוואוירן אויפ'ן טויטן־בעט, אז ער האט פריער אויסגעטראכט א ליגן אויף דער אידישער באפעלקערונג און אז זיי האבן גארניט געלעסטערט דעם מאכמעדאנישן גלויבן.

די שטאט־פארשטייער האבן דאן דערלויבט די אידן צוריק צו ווערן אידן און פון דאן אן ווערט דער דאזיקער טאג געפייערט אלס פורים אין דעם ארט.

ווען די געשיכטע איז פארגעקומען, איז ניט פעסטגעשטעלט. אייניקע היסטאריקער זאגן, אז דאס האט פאסירט אין יאר 1795, און אנדערע זאגן, אז אין יאר 1820. געשען איז עס אויפ'ן א־זול כיאס, און דער פורים ווערט גערופן "פורים־כיאס" אדער "פורים דע לא סיניארא" (פורים צוליב דער דאמע).

מיר וועלן דערציילן די געשיכטע לויט די היסטאריקער, וואס נעמען אן, אז דאס איז געשען אין יאר 1820. אין דער צייט, ווען די גריכן האבן רעוואלטירט קעגן טערקיי. א אידישע פרוי האט דאן געוואוינט לעבן דער פעסטונג. זי האט אויפגעשטעלט ביי זיך אן אויוון און געבאקן ברויט. איינמאל, נאכדעם, ווי זי האט אריינגערוקט די ברויט אין אויוון, האט זי אוועקגעשטעלט די ברענענדיקע לאפעטע לעבן א גראנאט. דער גראנאט האט זיך צעהיצט און האט אויפגעריסן. ווען דער שונא (די גריכן) האבן דערהערט פלוצלונג אן אויפרייס, האט ער געמיינט, אז עס הייבט זיך אן אן אטאקע. דער שונא איז דערצו ניט געווען צוגעגרייט און דעריבער האט ער זיך זייער דערשראקן און אנגעהויבן אנטלויפן. ווען די באלאגערטע טערקען, האבן דערזען אז דער שונא אנטלויפט האבן זיי אים אנגעהויבן נאכיאגן און פולשטענדיק באזיגט.

די אידישע פרוי, וואס האט געבראכט צו דעם דאזיקן זיג, האט באקומען אויסצייכענונגען. צוליב איר האט מען אויך פארבעסערט די רעכט פון די אידן. און דער טאג פון דער באפרייאונג איז געפייערט געווארן פון די אידן ווי א פורים.

פאמיליען פורימ'ס

עס זיינען אויך פאראן א פולע פורימ'ס, וועלכע ווערן געפייערט נאר צווישן געוויסע פאמיליעס. דאס איז צוליב געשעענישן, וואס האבן פאסירט אמאל מיט זייערע אור־עלטערן. פון די פאמיליען פורימ'ס זיינען באוואוסט:

1) "דער פורים פון טעפיכער", וואס האט געטראפן מיט ר' חנוך אלטשול, דעם שמש פון פראג.

די געשיכטע איז פאלגנדיקע: אין יאר 1623 האט מען ביים פרינץ ליכטענשטיין צוגע'גנב'עט טעפיכער, וועלכע ער האט געבראכט פון דער שטאט דאמאסקום (דמשק). דער פרינץ האט וועגן דער גנבה אויך געלאזט אויסרופן אין שול.

איינמאל איז געקומען דער איד יוסף טריין און געבראכט די טעפיכער צו אלטשולן, וואס איז געווען שמש אין מייזעלס שול אין פראג, און אים געזאגט, אז ער האט דאס געקויפט ביי א סאלדאט. דער שמש האט די טעפיכער אוועקגעטראגן אין הויז פון פרינץ. אבער דער הויפמייסטער פרינץ רודאלף וואלדשטיין האט דורכאוים געוואלט ווייסן, ווער עס איז געווען דער פארקויפער פון די טעפיכער. לויט די תקנות (געזעצן) פון דער אידישער קהלה דארף מען ניט מעלדן דעם נאמען פון פארקויפער, אויב ער קערט אום צוריק די גנבה. דער פריץ איז אבער באשטאנען אויף זיין פאדערונג, אז מען זאל אים זאגן דעם נאמען. מען האט דעריבער דעם שמש אריינגעזעצט אין טורמע און באפוילן אים צומארגנס אויפצוהענגען.

די קהלה, פארשטייט זיך, איז דאן געווען געצוואונגען איבערצוגעבן אין פריצ'ס הענט דעם פארקויפער, און ער איז אריינגעזעצט געווארן אנשטאט דעם שמש. דא האט זיך אריינגעמישט א פראמינענטער קריסט און מען האט ביי דער קהלה גענומען 10,000 פראנק אויסקויפגעלט און באפרייט דעם ארעסטירטן איד.

אלטשול האט די געשיכטע פארשריבן אויף א מגילה און האט באפוילן זיינע קינדער צו פייערן דעם 22טן טאג אין חודש טבת, אלס פורים און צו לייענען די מגילה, וואס באשרייבט די דאזיקע לעגענדע.

—(::)—

ענטפערס

אהרן מארגאליס, וויניפעג.

דיין מעשה'לע, וואס האסט צוגעשיקט ווי דו שרייבסט, לעצטן זומער איז מן הסתם פארלוירן געגאנגען.

שרייב אן עפעס אנדערש.

חמשה עשר בשבט אין ארץ־ישראל האבן מיר געדרוקט.

יעקב באס, איסט קילדאניע.

דיין בריוו, ענטפער צו שרה'לע ליבקינד, וואלטן מיר געדרוקט, ווייל אונז פרייט זייער, וואס ביי אייך איז דא א אידישע שול און איר האט וואו צו לערנען אידיש. דו שרייבסט אבער אזוי, אז עס קומט אוים ווי דו קריגסט זיך מיט איר.

שרה'לע האט מן הסתם געמאכט א טעות, אדער זי האט נישט געוואוסט פון אייער שול, דארף מען דאס איר דערקלערן, אבער נישט קריגן זיך. נאך א זאך פאר וואס מיר קאנען ניט דרוקן דיין בריוו איז, וואס ביי יעדן בריוו פון א קינד, גיבן מיר אויך אן די יארן פונם קינד, דו האסט אבער פארגעסן דאס צו טאן.

וואלסט געטאן גוט, ווען דו שיקסט אונז צו די יארן מיט אן אנדער בריוו אין וועלכער דו זאלסט באשרייבן די שול, וועט מען דאן זען אז דו ביסט גערעכט.

יאנקעלע שטעלט אפ די באן

פון דער סעריע: "דאס אינגעלע יאנקעלע"

פון פ. זאלה

— 20 —

נאכט. די פענסטער זיינען שוין טונקל, ווי די נאכט וואלט זיי מיט שווארצע פארהאנגלאך באצויגן. **אבער יאנקעלע קאן נאך** אלץ ניט אפרייסן זיינע אויגן פונם פענסטער. ער האט זייער ליב די באן. זי געפעלט אים זייער שטארק, און זי איז טאקע א וואונדערלאכע באשעפעניש, אט די באן: מען דארף צו איר ניט האבן האבן קיין פערד, קיין בייטש און אויך ניט קיין בעל עגלה, וואס האט אבי עפעס א טבע צו שרייען און בייזערן זיך. מ'דארף אויך ניט מורא האבן פאר רעגן, דונערן און וועלף, ווי ער האט מורא געהאט בעת ער איז געפארן מיט א נאכט פריער פון דער היים מיט בערל בעל עגלה. די באן אבער פארט אליין. ס'איז ווארים און ליכטיק. ס'ברענען אין דער הויך עפעס אזעלכע שיינע קיילאכדיקע לעמפלאך. ס'פארן מיט אמאל אזוי פיל מענשן. ס'איז פריילאך, א מחיה. מען זיצט ווי אין א שטוב און עס פארט זיך.

דערפאר איז טאקע יאנקעלע זייער צופרידן. ווען מען לאזט אים — טראכט יאנקעלע — וואלט ער שטענדיק געפארן. ס'פארדריסט אים נאר אויף די גרויסע מענשן, וואס ליגן אויסגעצויגן אויף די בענק, אנגעשפארט אויף די פעקלאך, שלאפן און כראפען. ווי אזוי קאן מען דען שלאפן? ס'איז דאך א שאד די צייט, ס'קאנען נאך פארביילויפן אזויפיל סטאנציעס, שטעטלאך און דערפלאך און מען זאל זיי ניט זען!

בלויז זיין מאמע שלאפט ניט. זי היט יאנקעלען. זי פרואווט אים איינריידן ער זאל זיך לעבן איר צושפארן שלאפן, ס'איז דאך שוין נאכט, פינסטער. אבער יאנקעלען געפעלט גראד די נאכט בעסער ווי דער טאג: בייטאג האט מען אזעלכע שיינע פייערלאך ווי די פון דערווייטנס ניט געזעען. איצט זעען זיך פון דער ווייט און פון דער נאענט פייערלאך, ווי בלישטשענדיקע שטערנדלאך.

אך, — טראכט יאנקעלע, — ווען ער וואלט געקאנט וואלט ער איצט א בעלן געווען צו לויפן צו אט יענעם שטיבעלע מיט די ליכטיקע פענסטערלאך, וואו מענשן זיצן ביי די טישן און עסן מסתמא וועטשערע. דארטן מוזן אויך אודאי זיין אזעלכע אינגעלאך און מיידעלאך ווי ער. ווייסן זיי כאטש, אז דא, מיט דער באן פארט א אינגעלע צו זיין טאטן אין אמעריקע? אט דאס ווילט זיך יאנקעלען שטארק ווייסן. ווייל זיך אבער איצט די באן גאר ניט אפשטעלן. זי לויפט, זי יאגט זיך, ווי בערל בעל עגלה וואלט זי מיט א בייטש געטריבן.

נאכט. ס'איז שוין טאקע שפעט. אלץ ארום איז שטיל. די מענשן שלאפן גאנץ געשמאק. יאנקעלעס מאמע דרעמלט שוין אויך. די באן האט זי שוין אויך איינגעוויגט אין שלאף. יאנקעלע ליגט שוין אויך אויסגעצויגן אויף דער באנק, דעם קאפ אנגעשפארט אויף דער מאמעס שוים. זיין מאמע איז זיכער, אז איר אינגעלע שלאפט שוין אויך. אבער דעם אינגעלע יאנקעלע נעמט נאר קיין שלאף ניט. עפעס טראכט זיך אזויפיל, אז מען קאן גאר ניט איינשלאפן. אין קאפ איז א גאנצער ווינטמיל, וואו ס'מאלן זיך זיינע געדאנקען איינער נאכ'ן אנדערן: אט זעט ער דעם זיידען, דאס ציגעלע, זיינע חברים, די היים, דעם טייך. אויך דאס גאנצע שטעטל מיט די מענשן און בערל בעל עגלה מיט'ן בייטש אין דער מיטן. פלוצלונג גיט די באן א פייף, דערמאנט ער זיך וואו ער איז, און וואס ער האט היינט געזען אויף דער באן. הייבט ער שוין אן צו טראכטן פון דער באן; פונם קאנדוקטאר מיט די מעשענע קנעפ און לאנגע וואנצעס און פון דעם שייגעצל, דעם פאסטוכל, וואס ער האט אין פעלד געזען. ס'שלאפט זיך אים ניט. ס'איז שטיל ארום.

ליגט יאנקעלע מיט אפענע אויגן און קוקט צו דער סטעליע פון וואנען עס בלישטשעט אראפ א קליין נאכט לעמפל, און א פליג זשומעט, טאנצט און דרייט זיך ארום דעם פייערל. איז יאנקעלע צופרידן, וואס כאטש נאך א באשעפעניש, א פליג, שלאפט אויך ניט. ס'איז אים היימלאכער מיט דער פליג און מיט איר זשומען.

דערווייל דערזעט יאנקעלע ווי פון דער הייך, לעבן ווענטל, הענגט עפעס אראפ אזא מין דראט, און צום דראט איז צוגעבונדן א טאוועלע מיט א שנורל. ווערט יאנקעלע נייגעריק: וואס קאן עס זיין פאר א טאוועלע מיט רויטע אותיות, וואס באמבעלט זיך דארט אויפ'ן דראט? ס'נעמט אים ארום א חשק עס אנצוקוקן, עס אנצוטאפן מיט די אייגענע הענט. צו וואס דארף מען עס? — טראכט יאנקעלע — אפשר האט עס אימעצער אויפגעהאנגען און פארגעסן עס אראפצונעמען? מ'דארף א קוק טאן, בלויז א קוק טאן און ניט מער, באשליסט יאנקעלע. ער הייבט זיך שטיל און גיך אויף. שטעלט זיך אויף דער באנק. שטרעקט אוים די האנט — קוים וואס ער דערלאנגט דאס טאוועלע. ציט ער זיך אוים נאך מערער, שטעלט זיך אויף די שפיץ פינגער, כאפט אן דאס טאוועלע, טאפט עס מיט די פינגער, דרייט עס אהין און אהער, פרואווט עס א שלעפ טאן צו זיך, שפרינגט דאס טאוועלע אפ צוריק, ווי ס'וואלט זיך מיט אים גערייצט און געזאגט: נו, יאנקעלע, ווער איז שטארקער? פרואווט יאנקעלע נאך אמאל אנכאפן דאס טאוועלע, האלט עס פעסט מיט זיינע הענט, הענגט זיך אן אויף דעם. ס'זאל שוין מער ניט קאנען זיך ארויסרייסן פון אים: ער טוט א שטארקן צי און א שלעפ צו זיך פאר'ן שטריקל מיט'ן דראט. דא האט אים דער דראט צוריק א שטארקן שטויס געגעבן. יאנקעלע איז א פאל געטאן אויף דער ערד, און אין דער מינוט האט זיך די באן געגעבן א האסטיקן שטעל אפ . . .

די מאמע האט זיך אויפגעכאפט פון שלאף. דערזען איר יאנקעלען ליגן א ווייטנדיקן אויף דער ערד, האט זי אים א כאפ געטאן אויף די הענט, און אים צוגעטוליעט צו זיך, אים געגלעט ער זאל ניט וויינען.

ס'איז באלד געווארן זייער א גרויסער טומל אויף דער באן. די מענשן האלב פארשלאפענע מיט בלאסע פנים'ער, האבן זיך געכאפט פאר זייערע פעקלאך, גרייט געווען צו לויפן ערגעץ וואוהין די אויגן וועלן טראגן.

ס'זיינען זיך באלד צונויפגעלאפן די קאנדוקטארן צעטראגענע און צעשראקענע, האבן אנגעהויבן נישטערן, זוכן, ווער און פארוואס האט מען עס פלוצלונג אין מיטן דער נאכט אין שווארצן וואלד אפגעשטעלט די באן? אבער קיינער האט ניט געוואוסט וואס דא איז אזוינס געשען.

בלויז דאס אינגעלע יאנקעלע האט פארשטאנען, אז ער האט געמוזט אפשטעלן די באן. ער האט שוין אפילו חרטה געהאט וואס ער האט זיך נעפארקעט ביים דראט און געצויגן ביים טאוועלע, ס'איז שוין אבער געווען פארפאלן. מען טאר אבער ניט דערציילן, ס'מוז זיין שא שטיל, ווייל אויב דער קאנדוקטאר מיט די מעשענע קנעפ זאל זיך חלילה דערוויסן וועט ער נאך באשטראפן.

ווען די מענשן האבן זיך דערוואוסט, אז קיין זאך איז ניט געשעען, קיין אומגליק האט ניט געטראפן און קיין גזלנים פון וואלד זיינען אויך ניט באפאלן די באן, האבן זיי זיך בארואיקט. זיי האבן צוריק אוועקגעלייגט זייערע פעקלאך אויף די פאליצעס און זיך געזעצט אויף זייערע ערטער.

די באן האט ארויסגלאזן א שטארקערן בייזן פייף און איז ווידער פארשוואונדן צווישן פינסטערן וואלד און פעלד.

— — — — — — — — — —

אויף מארגן האט שוין יאנקעלע מורא געהאט אפילו אראפצושטעלן א פוס אויפ'ן דיל — ער זאל חלילה ווידער ניט אפשטעלן די באן. שטיל ווי א קאטינקע איז ער שוין געזעסן די גאנצע צייט לעבן דער מאמען ביז ער איז אריינגעפארן אין דער גרויסער שטאט, ווארשע, וואס ליגט אויפ'ן וועג צו זיין טאטנס אמעריקע.

פעברואר, 1931.

—(::)—

שאראדע נומער 19

מיין ערשט איז אין פרץ, ניט אין תירוץ,
מיין צווייט איז אין רייז, ניט אין שפייז,
מיין דריט איז אין קורץ, אויך אין שטורץ,
מיין פערט איז אין הירש, ניט אין גוטס,
מיין פינפט איז אין יאג, ניט אין שלאג,
מיין זעקסט איז אין רעדנער, ניט אין טאג,
מיין זיבעט איז אין שרייבער ניט אין קלאג
מיין אכט איז אין בארג, ניט אין זארג,
מיין ניינט איז אין אייל, אויך אין ווייל,
מיין צענט איז אין שטיין, אויך אין ביין.

צוגעשיקט דורך לעבל ספרינגמאן
11 יאר, אידן. סאסק.

דער ענטפער אויף דער שאראדע נומער 17 איז "קאברין".

ריכטיקע ענטפערס אויף דער שאראדע נו. 15 (יהואש) האבן צוגעשיקט די קינדער: מיכלע פרייזים, עליק ספרינגמאן, חיים שמואל סעגלמאן.

שפריכווערטער

17. פאר שוויינגן קומט אמאל מער שכר ווי פאר ריידן.
18. הער און זע, קוק און שווייג.
19. אן אמת מעג מען זאגן אויף אן אייגענעם טאטן.
20. ווייניקער א ווארט, אבי דעם אמת.

רעטענישן

81. פון דער ערד גייט עס ארוים, אין דער ערד גייט עס אריין.
82. אליין בין איך ארים און דעם צווייטן מאך איך רייך.
83. אזוי לאנג ווי איך נעם ניט קיין טרונק, קאן איך ניט ריידן.
84. קאכט פיש און פארזוכט. וואס פעלט?
85. אלץ גייט אין דעם אריין, וואס איז דאס?

די ענטפערס אויף די רעטענישן פון פרייטאג, דעם 17טן פעברואר זיינען:
נו. 71 — א זייגער; נו. 72 — א זייגער; נו. 73 — אן עמער; נו. 74 — א בעזים; נו. 75 — א סאמאוואר.

ענטפערס אויף פריערדיקע רעטענישן האבן צוגעשיקט די קינדער: עליק ספרינגמאן, (עטלאכע ריכטיק) מיכלע פרייזים (אלע ריכטיק).

וויצן

ער דארף ניט וויסן

א שרייבער האט געהאט א שלעכטע האנטשריפט. אמאל האט מען אים געבעטן ער זאל זאגן וואס ער האט געשריבן אין זיינע בריוו. אבער ער אליין האט די בריוו אויך ניט געקאנט דורכלייענען. האט ער געזאגט: "צו וואס דארף איך וויסן, וואס איך האב געשריבן אין מיינע בריוו? דאס דארף דאך וויסן יענער, צו וועמען איך האב געשריבן.

פון "גרינע ביימעלאך".

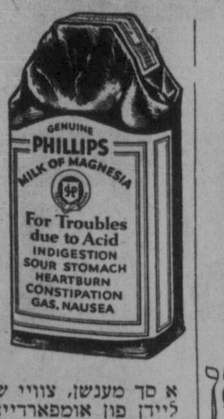

צו פיל זויערקייט

א סך מענשן, צוויי שטונדן נאכן עסן, ליידן פון אומפארדייאונג ווי זיי רופן דאס. דאס איז געוויינלאך אן איבערפלוס פון זויערקייט. קארעגירט עס מיט אלקאלאי. דער בעסטער מיטל, דער שנעלער, ניט־שעדלאכער און עפישענט מיטל, איז פיליפס' מילק אף מאגנעזיא. עס איז פארבליבן פאר 50 יאר דער סטאנדארד מיט דאקטוירים. איין פולע לעפל אין וואסער נעטראליזירט א סך מאל איר פארנעם אין מאגן זויערקייטען, און מאמענטאל. די סימפטאמען, אזעלכע ווי קאפווייטיקן, געז, הארץ־ברענונג און א. וו. וועלן פארשווינדן אין פינף מינוט.

איר וועט קיינמאל ניט נוצן קיין גראבע מעטאדן ווען איר ווייסט די דאזיקע בעסערע מעטאדע. און איר וועט קיינמאל ניט ליידן פון איבערפלוס זויערקייט ווען איר וועט אויספרובירן די דאזיקע לייכטע הילף. פליז טוט דאס — פאר אייער־אייגענער טובה — איצט.

זייט זיכער צו קויפן די עכטע, צוגעשריבן פון דאקטוירים פאר צושטאנדען וואס קומען פון איבערפלוס פון זויערקייט. דאס איז שטענדיק א פליסיקייט; דאס קאן ניט געמאכט ווערן אין דער פארמע פון טאבלעטס. גיט אכטונג אויפן נאמען 'פיליפס' און אויפן ווארט עכטע אין רויט.

גענמאכט אין קאנאדע.

פארכיטן איין ברידער פאר צווייטן און אים אריינגעזעצט אין טורמע

פון ווילנע שרייבט מען וועגן אזא מאדנעם פאל, פאר וועלכן אן אומשולדיקער איד האט טייער באצאלט:

אין ווילנע איז באפרייט געווארן פון ארעסט דער אידישער סוחר חיים ג., וועלכער איז אפגעזעסן אנדערהאלבן וואכן צייט צוליב א פאטאלן טעות.

חיים האט גערעכנט איינגיכן אוועקפארן קיין ארגענטינע און זיך דארט באזעצט אויף שטענדיק. פאר דער רייזע האט ער באשלאסן זיך צו געזעגענען מיט זיין ליבן ברודער אברהם, וועלכער וואוינט אין קאוונע. צו דעם צוועק איז חיים אריבער אומלעגאל די גרעניץ. נאך דער ליבהארציקער געזעגעניש האט זיך זיים צוריקגעקערט מיט'ן זעלביקן וועג.

אריבערגייענדיק אויף דער פוילישער טעריטאריע איז ער פארהאלטן געווארן פון פוילישע זעלנער און מ'האט באלד אויפ'ן ארט צונויפגעשטעלט א פראטאקאל אין וועלכן עס האט זיך אריינגעכאפט א פאטאלער טעות.

מ'האט, נעמלאך, אזוי געשריבן: דער ליטווישער איינוואוינער, אברהם ג., איז אריבער אומלעגאל די גרעניץ, וועלנדיק זיך טרעפן אין ווילנע מיט זיין ברודער חיים און א. וו.

דער פארהאלטענער סוחר איז געווען טויט צעשראקן, האט זיך ניט אריענטירט און אונטערגעשריבן דעם פראטאקאל. די זעלנער האבן אים אפגעפירט קיין ווילנע אין דעם צענטראל ארעסט.

ער איז אפגעזעסן אנדערהאלבן וואכן און דער סוף איז געווען אז מ'האט באשלאסן אים ארויסצושיקן פון ווילנע אלס ליטווישן בירגער.

חיים ג. האט בשום אופן ניט געקאנט פארשטיין פארוואס מ'וויל אים ארויסשיקן אין דער צייט ווען ער איז א ווילנער א געבוירענער, און האט דא א שטוב מיט זאכן.

אויף זיינע טענות האט מען אים אונטערגעטראגן דעם דערמאנטן פראטאקאל, וואו עס שטייט שווארץ אויף ווייס אז ער הייסט . . . אברהם ג. און וואוינט אין ליטע.

אין לעצטן מאמענט האט זיך דעם סוחר איינגעגבן מיטצוטיילן זיינע ווילנער באקאנטע און פריינט וואו ער געפינט זיך, און אז מ'וויל אים ארויסשיקן אלס פרעמדען בירגער.

מיט דעם האבן זיך באלד פאראינטערעסירט עטלאכע פון זיינע פריינט, און בעת די אינטערווענצן ביים סטאראסטע איז געלונגען אויפצוקלערן דעם פאטאלן טעות אין פראטאקאל.

דער יונגערמאן איז באלד נאכדעם באפרייט געווארן.

סיטי מילך איז אירבערהויפט די נויטיקע נארהאפטקייט אין דעם סעזאן אלס וויטאליטעט כדי צו אפווענדן די הערשנדע פארקילונגען.

פאר אייער געזונט וועגן טרינקט סיטי מילך.

City Dairy LIMITED

PHONE 87 647

Reliance Ink

100 פראצענט קענעדיען
די טינט אויף וועלכער איר קענט זיך פארלאזן.

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן

Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

אנאנסמענט

דר. דזשארדזש ה. שאפירא

ווינשט צו אנאנסירן אז ער ספעציאליזירט זיך אין קינדער קראנקהייטן און אז ער האט עטאבלירט זיין אפיס אין
604 באיד בילדינג אפיס טעלעפאן 22 446
רעז. 51 801

פורים צו דער סעודה
זאלט איר באשיינען אייער טיש מיט

קוילעטשן

נעבאקן אין דער

ווארקינגמענס בעקערי

און איר קאנט זיין זיכער, אז איר, מיט אייער גאנצער פאמיליע, וועלן הנאה האבן פון אייער פורימדיקער סעודה.

לאזט ווימן אונזער דרייווער אדער טעלעפאנירט אין דער בעקערי וויפיל קוילעטשן איר ווילט האבן און איר וועט קריגן אין צייט שיינע, באַ'טעמ'טע און גוט־אויסגעבאקענע קוילעטשן.

מיר פארזיכערן אייך פולשטענדיקע צופרידנהייט

עסט ווארקינגמענס ברויט און זייט געזונט

WORKINGMEN'S BAKERY LTD.
312 STELLA AVE., PHONE 52 910 WINNIPEG, MAN.

ס. ראכוטין, מענעדזשער

קעז
אין איר פיינסטער און סאמע איינלאדנדיקער פארמע

CARILLON CHEESE COMPANY, OTTAWA, CANADA
C 6-31

אונזערע קאסטאמערס זאגן, אז "דעינטי ווהייט" איז א נויטווענדיקייט אינ'ם וואש-טאג. קיין זאך קאן ניט פארנעמען איר פלאץ.

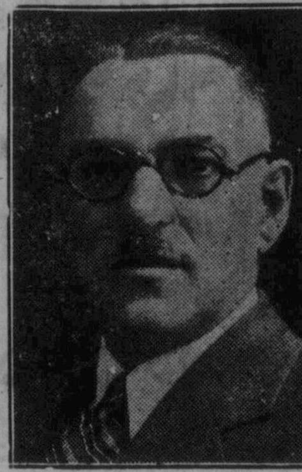

דאס איז אן אויסצוג פון א בריוו וואס מיר האבן דערהאלטן פון א סטאָרקיפער:

**

לאזט "דעינטי ווהייט" וואשן פאר אייך

"דעינטי ווהייט" נעמט ארויס די סאמע שטארקסטע פלעקן ניט רייבנדיק די וועש. לאזט בלויז די וועש ווייקן זיך אין דעינטי ווהייט פליסיקייט מיט זייף וואסער. "דעינטי ווהייט" איז אזוי קינסטלעריש צוזאמענגעשטעלט געווארן, אז עס יועט ניט שעדיקן די סאמע דעליקאטע מאטעריאלן, אייב די דירעקציעס וועלן פינקטלאך אויסגעפילט ווערן.

איער גראסער האט עס

דעינטי ווהייט איז די בעסטע דיזינפעקציע און פארניכטער פון מיקראבן. נוצט עס אין ריניקן אייער פלאמבינג און אלע אייערע האלץ-ארבעט.

געדיינקט דעינטי ווהייט קאסט בלויז 20 סענט און ווען איר ברייננט אייער דעינטי ווהייט פלעשל צו דעם גראסערי מאן וועט איר דערפאר

צוריק באקומען דריי סענט

די דאזיקע פרייזן זיינען בלויז פאר וויניפעג.

DAINTY WHITE

ברודער מארד

העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פארזעצונג)

אלע קיין שיקאגא

טרויעריק, שרעקלאך טרויעריק איז נעגאנגען די צייט אין שלאס דערבי. די גרעפין אליס איז געווואר געווארן אז די "עלבע" איז אונטערגעגאנגען און איז געקומען צו לויפן מיט פארוויינטע אויגן. געארג האט זי געטרייסט דערמיט וואס ווענדלאנד האט אים געזאגט, אז ער גלויבט נאך ניט, אז די "עלבע" איז אונטערגעגאנגען.

מען האט דערווארטעט א טעלעגראמע פון ווענדלאנדן מיט אומגעדולד. זי איז אבער ניט געקומען. אויך דער אדוואקאט שארף האט אויפגעהערט צו קומען אין שלאס דערבי.

אונטערדעסן האט פאסירט אן אנדער אומגליק אין דעם זעלבן אלטן אריסטאקראטישן שלאס.

אויפ'ן דריטן טאג נאך ווענדלאנדס אוועקפארן קיין אמעריקע איז דער דאקטאר געקומען צו הערבערטן און געארגן און האט זיי געזאגט:

— איך האב קיינע פריילאכע נייעס פאר אייך. מיס העלענא שטייט זייער שלעכט.

— וואס איז שוין נייעס דאקטאר? — האבן אויסגערופן ביידע יונגעלייט מיט אמאל.

— העלענא גייט צו קינד און איך ווייס ניט אויב זי וועט עס אויסהאלטן. זי איז זייער אפגעשוואכט געווארן פון דער קראנקהייט, איר קערפער קאן ניט איבערטראגן דעם שווערן פראצעס פון האבן א קינד פאר דער צייט.

— קאן איך זי זעען און נעמען אפשייד פון איר? — האט הערבערט געפרעגט.

— איך בין אומיסטן געקומען צו אייך.

אלע דריי זיינען ארויפגעגאנגען אין העלענאס צימער. זי איז געלעגן רואיק אין איר בעט און אירע בליקן זיינען געווען קלאר ווי ביי א געזונטן מענשן.

— גוט, וואס דו ביזט געקומען הערבערט האט זי געזאגט מיט א שוואכער שטימע. — איך וויל באלד אויסגעלייזט ווערן פון דער וועלט און פון מיינע שווערע ליידן. האסט מיך נאך ליב, הערבערט? קאנסטו מיר פארגעבן די שמערצן וואס איך האב דיר פארשאפן.

הערבערט האט אנגעכאפט אירע ביידע הענט און האט אויסגערופן:

— איך פארצייי דיר אלעס, גוטע העלענא! ווער נאר געזונט און פארגעס די פארגאנגענהייט, ווי א בייזן חלום.

— פארגעסן? קאן מען פארגעסן? איך קאן ניט פארגעסן. — איך פארצייי אים אבער. אך, איך קאן ניט ריידן . . . .

עס האט זיך אנגעהויבן איינע פון יענע שרעקלאכע מינוטן, וועלכע קומען ביי א געווינערן, די יונגע לייט האבן געמוזט ארויסגיין.

אין א האלבע שטונדע ארום איז צו זיי ארויסגעקומען דער דאקטאר מיט א בלייך טרויעריק געזיכט, מיט די אויגן אראפגעלאזן צו דער ערד.

— וואס הערט זיך דאקטאר? — האט הערבערט אויסגערופן.

— זי האט ניט אויסגעהאלטן. — באלד האט מען אויפגעצויגן די טרויער פאן אויף דעם דאך פון שלאס דערבי.

דעם אנדערן טאג האט מען אין שלאס דערבי אנגעהויבן מאכן די פארבארייטונגען צו דער באערדיקונג פון העלענא. הערבערט, געארג און אליס זיינען געווען פארצווייפלט איבער העלענאס אומצייטיקן טויט און איבער דעם, וואס זיי האבן נאך אלץ נישט געהאט קיין נאכריכט פון ווענדלאנען.

פארנאכט איז געקומען צולויפן אדוואקאט שארף מיט א טעלעגראמע אין די הענט. ער איז געווען אויפגערעגט און זיין געזיכט האט געלויכטן פאר פרייד.

— גוטע נאכריכטן, מיינע הערן. — האט ער אויסגערופן אויפ'ן שוועל פון געארגס צימער. — ווענדלאנד האט רעכט געהאט.

געארג און אליס האבן אויסגעכאפט די טעלעגראמע פון זיינע הענט און האבן געלעזן פאלגנדע ווערטער:

"דער באנקיר דזשאנסאן האט עס גוט געמאכט. עס איז אונטערגעגאנגען אן אלט ענגליש שיפל, וועלכעס הייסט "עלבע", דער גרויסער פאסאזשיר דאמפער "עלבע" איז שוין פון לאנג אין ניו-יארק."

— וואס זאל דאס הייסן — האט געארג געפרעגט.

— דאס הייסט, אז דער באנקיר דזשאנסאן האט געוואלט מאכן, אז יעדע שפור פון אים זאל פארשוואונדען ווערן. ער האט אפגעקויפט אן אלטע שיף, וועלכע מען ראַרף שוין צעברעכן האט זי אנגעלאדן מיט זאמד און האט זי ארויסגעשיקט מיט עטלאכע מענשן און מען האט אפגעשפילט די קאמעדיע פון אונטערגיין. די עטלאכע מאטראסן האבן זיך פריער אנגעגרייט אלעס נויטיקעס זיך צו רעטן און זיי האבן זיך גערעטעט אין פראנקרייך, דאס שיפל האבן זיי געלאזן אונטערגיין אין קאנאל צווישן פראנקרייך און ענגלאנד.

— איך פארשטיי נאך אלץ ניט, — האט געארג באמערקט.

— דער באנקיר האט געוואלט, אז די וועלט זאל מיינען אז ער זיך געפונען אויף דער עלבע, וועלכע איז אונטערגעגאנגען. ער האט דערגרייכט זיין ציל. אלע זיינע בעלי חובות און די לאנדאנער פאליציי זיינען איבערצייגט, אז ער איז דערטרונקען געווארן מיט דער "עלבע" און ער — ער גייט זיך איצט ארום גאנץ לוסטיק אין ניו-יארק און זוכט צו מאכן נייע געשעפטן.

— איצט ערשט מוז איך פארן קיין שיקאגא, — האט געארג אויסגערופן.

— איך פאר אויך מיט דיר קיין שיקאגא, — האט הערבערט אויסגערופן.

— וואס נועסטו טאן אין שיקאגא?

— איך וויל אראפרייסן די מאסקע פון דעם טויגניכטס, וועלכער איז שולדיק אין דעם טויט פון יענער אומגליקלאכער, האט הערבערט געענטפערט און האט אנגעוויזן אויפ'ן צימער וואו העלענאס טויטער קערפער איז געלעגן.

אלזא, פארן מיר ביידע קיין שיקאאג?

— ביידע ברודער געארג! מיר פארן ביידע!

די ראזא פון שיקאגא

די וועלט אויסשטעלונג איז געעפנט געווארן, עס רוישט עס קאכט, עס זידט, עס ליארעמט און עס באוועגט זיך אין דער מיליאנען שטאט.

פון אלע לענדער, פון אלע קעניגרייכן, פון אלע פעלקער זיינען זיך צונויפגעקומען מענשן קיין שיקאגא זען דאס גרויסע וואונדער, די וועלט אויסשטעלונג.

פיר הונדערט יאר זיינען פארגאנגען, זייט דער ערשטער אייראפייער האט געשטעלט זיין פוס אויף דעם אמעריקאנער קאנטינענט און האט געפונען א שיין אבער ווילד לאנד, באוואוינט פון ווילדע מענשן.

פיר הונדערט יאר, איז א טאג, א שטונדע, אין לעבן פון א פאלק.

פראנקרייך האט זיך ניט פיל געענדערט אין דער צייט פון פיר הונדערט יאר. רוסלאנד, דייטשלאנד, עסטרייך, איטאליע, קאנען אויסווייזן זייער ווייניק, וואס זיי האבן אויפגעטאן אין די לעצטע פיר הונדערט יאר. עס איז אמת, אז זיי וואקסן און ווערן שטארקער, ציוויליזירטער, זיי וואקסן אבער לאנגזאם. זיי קריכן נאר.

גאנץ אנדערש אבער שטייט עס מיט אמעריקע. אין אמעריקע וואקסט אלעס מיט אן אומגעוויינלאכער שנעלקייט.

אין 1832 איז שיקאגא געווען א קליין דערפל, מען האט דאמאלסט געעפנט די ערשטע שול פאר קינדער, און עס האבן באזוכט די דאזיקע שול 12 קינדער, מען קאן זיך לייכט פארשטעלן וויפיל קינדער

אייערע אויגן זיינען דערצו בארעכטיקט

אלס גילד אפטישאנס שטייען מיר אויף דעם זעלבן שטאפל צו דעם "מעדיצינישן אויגן ספעציאליסט" און צו אייך ווי דער דראגיסט איז צו אייער פאמיליען דאקטאר. איר וואלט קיינמאל ניט געבעטן אייער דראגיסט ער זאל פארשרייבן א רעצעפט פאר אייך — איר דערווארטעט אבער, אז ער וועט אויספירן פינקטלעך אייער דאקטארס פרעסקריפשאנס. אזוי איז עס מיט א גילד אפטישאן. ער מאכט און פאסט צו די גלעזער וואס דער "מעדיצינישער אויגן ספעציאליסט" שרייבט צו — און גילד אפטישאנס זיינען באוואוסט איבער די פאראייניקטע שטאטן און קאנאדע פאר זייער פעאיקייט און פונקטלעכקייט.

איך בין דער איינציקער "גילד אפטישאן" אין וויניפעג וועלכער האט א דאמפלים פלענט פינקטלאכער צופאסונג, שלייפונג און אויספילן פון מעדיצינישע אויגן ספעציאליסטן פרעסקריפשאנס פאר אויגן גלעזער.

איך וועל זיין צופרידן אנצוגעבן פרייזן און ווייזן אייך אונזער הויכע קוואליטעט אויגן-גלעזער.

ROBERT S. RAMSAY
Prescription Optician
333 DONALD ST. PH 87 951

געפעהרליכע צייכענס!

דערלאזט ניט פארשטאפונג צו "פאר-אורזאכן קאפ-שמערצן, שווינדעל-דיגקייט, מוטלאזיגקייט, אדער שפעטן קנייטשען, פרישטשעס, און געלבליכע הויט וואס צעשטערט שעהנקייט.

עס איז ניט נויטיג—ווען מען קען באקעמפען פארשטאפונג אזוי לייכט. עסט נאר צוויי עס-לעפעל קעללאגג'ס אלל-ברען טעגליך. אין ווידערהאלטנדע פעלע, מיט יעדען מאלצייט. הילף איז גאראנטירט.

אלל-ברען איז יעצט נאך מעהר מחיה'דיג. געברויכט דיעזען זיכערען מיטעל און מיידט אויס געוואוינהייט-פארמירענדע פילען און דראגס. קעללאגג'ס אלל-ברען שאפט אויך אייזען וואס גיט קאליר צו די באקען און ליפען.

ביי אייער גראסער אין דעם רויטען-און-גרינעם פעקעדזש. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנטאריא. קעללאגג'ס אלל-ברען איז אבסאלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאראנטא.

Kellogg's
ALL-BRAN

עס זיינען דאמאלסט געווען אין שיקאגא. 1837 איז שוין שיקאגא געווען א שטאט פון 4,170 איינוואוינער. דאס איז שוין א שטאט אין אמעריקע. פינף און פערציק יאר שפעטער, אין 1882 האט שוין שיקאגא געהאט א באפעלקערונג א האלבן מיליאן איינוואוינער.

אזוי וואקסן די שטעט אין אמעריקע, אזא שנעלער און איבערראשנדער וואוקס פון שטעט איז מעגלאך געווען נאר אין אמעריקע.

אין פערט קיין שיקאגא קומען אן 12 טויזנט שיפן א יאר.

שיקאגא וויל שוין זאגאר קאנקורירן מיט ניו-יארק, די גרעסטע שטאט אין גאנץ אמעריקע.

פאר וואס הייסט די שטאט שיקאגא? וואס איז דאס פאר א נאמען?

אויך דאס ווייסט מע ניט איצט נענוי, איייניקע זאגן, אז "שיקאגא" הייסט אויף דער שפראך פון די אינדיער, "ווילדע ציבעלע" ווייל אין דער געגנט, וואו עס געפינט זיך איצט די שטאט שיקאגא, האבן אמאל געוואקסן פילע ווילדע ציבעלעס.

אנדערע דערקלערן אז אין יענער געגנט האט אמאל געוואוינט א מעכטיקער פירער, אן אינדיער, א פירסט פון פאלק איליאיז, וועלכער האט געהייסן שעקאגא. ווען די ערשטע אייראפייער פראנצויזן זיינען געקומען באזעצן זיך דארט, האט מען זיי געפירט צום הויפטלינג שעקאגא. זיי האבן ניט פארשטאנען די שפראך פון אינדיער און האבן געמיינט אז די געגנט הייסט שעקאגא און אזוי האבן זיי אנגעהויבן רופן דעם ארט וואו איצט שטייט די שטאט שיקאגא.

אין 1781 האט שיקאגא געליטן דעם גרעסטן אומגליק, וואס קאן טרעפן א שטאט — די שטאט איז אינגאנצן אפגעברענט געווארן. דאס פייער האט זיך אנגעהויבן זונטאג, דעם 9טן אקטאבער, ניין אזייגער אין דער פרי און האט געדויערט ביז דינסטאג אוונט. 17,450 הייזער זיינען אפגעברענט געווארן; 98,500 מענשן זיינען געבליבן אן א דאך, אן א היים און אן א סענט; זייער גאנצער פארמעגן איז פארניכטעט געווארן.

שנעל אבער האט די יונגע וועלט-שטאט פארשמערצט איר אומגליק. זי האט זיך אויפגעבויט שענער, ווי פריער, און איז באלד געווארן גרעסער, ווי געווען. די יונגע וועלט-שטאט האט געוויזן אזויפיל קראפט אזוי פיל מוט און אזויפיל ענערגיע, אז עטלאכע און צוואנציק יאר שפעטער האט זי אויסגעריסן פון איר עלטערע שוועסטער, ניו-יארק, די בכורה, — די וועלט אויסשטעלונג.

עס קאכט און רוישט אין די גאסן פון שיקאגא. מען פערט, מען לויפט, מען גייט און מען איילט זיך, מען האט קיין צייט, איינער קען דעם אנדערן ניט. קיינער קוקט זיך ניט אום אויפן אנדערן, יעדערער קוקט פאר זיך, לויפט פאר זיך, איז באשעפטיקט מיט זיך.

נט אומזיסט האבן די שיקאגער גערופן זייער אויסשטעלונג "דהי ווארלדס פעיר", דער וועלט-מארק. עס איז ווירקלאך געווען א וועלט מארק, וואוהין עס זיינען זיך צונויפגעפארן מענשן פון דער גאנצער וועלט. די אויסשטעלונג איז געווען א נעבן זאך, די הויפט זאך איז געווען דער מארק, דער וועלט מארק.

עס איז א שיינער זומער טאג. סטייט סטריט איז היינט באזונדערס לעבעדיג, מען לויפט, מען גייט, מען פארט. מען רייסט זיך.

אן אלטער מאן מיט לאנגע שנייע ווייסע האר, וועלכן עס האט געפירט א מיידל פון א יאר זעכצן — זיבעצן, ווייל ער איז בלינד, האט געוואלט אריבערגיין סטייט סטריט אין דעם ארט וואו עס שניידט זי איבער קאנגרעס סטריט, דער בלינדער האט געטאפט מיט'ן שטעקן דעם פלאסטער און איז געגאנגען זייער לאנגזאם.

פלוצלונג איז אנגעלאפן פון סטייט סט. א רייכע קארעטע מיט א פאר פייערדיקע פערד — א הארצרייסנדער געשריי, א געוויין און דער בלינדער אלטער מאן איז געבליבן ליגן אויפ'ן פלאסטער, די קארעטע איז אים איבערגעפארן. איייניקע פארבייגייענדע האבן א קוק געטאן אויף אומגליקלאכן, וועלכער איז געלעגן אויפ'ן וועג האבן געמאכט א מיטלײדנדע מינע און זיינען זיך אוועק זייער וועג.

א פאליסמאן האט עס אבער דערזען און האט באלד טעלעגראפירט נאך אן אמבולאנס וואגן, אין איייניקע מינוט ארום איז אנגעלאפן אן אמבולאנס וואגן מיט א דאקטאר און מיט צוויי האספיטאל דינער. זיי האבן אויפגעהויבן דעם אלטן מאן און האבן אים געוואלט ארײנלײגן אין אמבולאנס וואגן.

ערשט איצט האט מען באמערקט אז איבער דעם אלטן איז געלעגן אנגעבויגן א שיין מיידל. ווען זי האט דערזען, אז מען האט אויפגעהויבן איר פאטער, און מען וויל אים צונעמען פון איר, האט זי אנגעהויבן צו וויינען און צו שרייען.

— פאטער, ליבער פאטער, — מען וויל אונז צעשיידן.

א גראבער פאליסמאן איז צוגעקומען צו איר און האט א געשריי געטאן:

— אוועק פון דאנען! מען מוז צונעמען דעם אלטן אין האספיטאל.

אין דער דאזיקער מינוט האט א הויכער בחור, אין מאטראסן קליידער, זיך אנגעהויבן שפארן דורכן ארומיקן עולם צום מיידל צו.

— וואס איז דאס, ווער וויל עס אוועקטרייבן די ראזע פון שיקאגא פון איר פאטער?

— אוועק פון דאנען, — האט געשריען דער פאליסמאן און האט אויפגעהויבן זיין שווערן קלאב.

— פאטער! ארימער פאטער! — זיי ווילן דיך צונעמען פון מיר, — האט אונטערדעסן געיאמערט די מעדכען.

דער קרייז ארום דעם דאזיקן מיידל איז געווארן אלץ גרעסער און גרעדיכטער. די שטים פון דעם פאליסמאן, דעם אמבולאנס וואגן און דאס געוויין פון דעם מעדכען האבן צוגעצויגן פילע מענשן.

פלוצלונג האט מען דערהערט א הויכע פעסטע מענער שטים:

— וואס גייט דא פאר? — וואס איז געשעען?

מיר האבן זיך אומגעקוקט און האבן דערזען א הויכן, קרעפטיקן רייך געקליידעטן מאן שטיין פאר'ן פאליסמאן.

— א, איר זייט עס, מיסטער קארטהי, — האט דערפאליסמאן געענטפערט העפלאך, — וואס זאל דא זיין? מען איז איבערגעפארן דעם אלטן מאן, איך האב טעלעפאנירט נאך אן אמבולאנס וואגן און וויל דעם פארוואונדעטן נעמען אין א האספיטאל.

— הויבט אויף דעם אלטן און לייגט אים ארייןא ין מיין קארעטע, — האט מאקארטי באפעלן, — איך וועל אים נעמען צו זיך.

— אבער מר. מאקארטי, ער איז דאך א בעטלער, — האט דער פאליסמאן דערקלערט.

— מאכט ניט אויס, — האט מאקארטי אויסגערופן, — מיין טאכטער וויל ווערן א בארעמהארציקע שוועסטער און איך וויל איר צוליב טאן.

אלע האבן זיך אומגעקוקט אויף דעם ארט, וואו מאקארטים קארעטע איז געשטאנען. מען האט געזעען א רייכע קארעטע, אין וועלכער עס מעג פארן א פרינץ, מיט צוויי טייערע פייערדיקע פערד, אין זילבערנעם געשיר, אין דער קארעטע איז געזעסן א בילד שיינע יונגע דאמע פון א יאר צוואנציק.

— ברענגט דעם אלטן אהער, — האט די יונגע דאמע געבעטן.

דאס שיינע מעדכען, די טאכטער פון דעם אומגליקלאכן אלטן, האט זיך אומגעקוקט ביי די דאזיקע ווערטער און האט דערזען די רייכע דאמע.

— קום צו מיר, מיין קינד, איך וועל מיר זארגן פאר דיין פאטער. — האט די רייכע דאמע געזאגט צום ארעמען מיידל.

דאס ארימע מיידל האט געבראכן די הענט און האט ניט געוואוסט וואס צו טאן. דער מאטראס, וועלכער האט זיך פריער געשטעלט פאר איר, האט זיך אנגעבויגן צו איר און האט געזאגט שטילערהייט:

(פארזעצונג קומט)

טוט דער קאפ וויי?

די ארבעט וועט ניט ווארטן ביז דער קאפוויייטיק וועט אוועק. זוכט ניט קיין סימפאטיע אין אזעלכע צייטן, נאר נעמט אספירין. עס האט קיינמאל ניט קיין דורכפאל.

זייט ניט קיין כראנישער ליידנדער פון קאפוויייטיק, אדער פון וועלכן עס איז אנדער ווייטיק. זעט א דאקטאר און געפינט אויס די אורזאך. אין דער זעלבער צייט, שפילט ניט די ראל פון א מארטירער. עס איז דא שטענדיק שנעלע באקוועמלאכקייט אין אספירין. עס טוט קיינמאל ניט קיין שאדן. איז דאס ניט נאריש צו ליידן פון וועלכן עס איז נוצלאזן ווייטיק? עס קאן אפשר זיין אן איינפאכער קאפוויייטיק, אדער עס קאן זיין נוראלדזשיא אדער נורייטעס. רומאטיזם, לאמבעגא. אספירין איז נאך אלץ די קלינסטע זאך צו נעמען. עס איז כמעט ניטא וועלכע עס איז שטעכעניש אדער ווייטיק פון וועלכע די דאזיקע טאבלעטס זאלן ניט קאנען באפרייען; זיי זיינען א גרויסע באקוועמלאכקייט פאר פרויען וועלכע ליידן פעריאדיש; מען קאן זיך אויף זיי שטענדיק פארלאזן אין ברעכן פארקילונגען.

קויפט די באקס וואס זאגט אספירין און האט די עכטע געדרוקט אין רויט. עכטע אספירין טאבלעטס דריקן ניט דאס הארץ. ביי אלע דראגיסטן.

BAYER
ASPIRIN
געמאכט אין קאנאדע

עלקינ'ס נעשאנאל בוך סטאר

443 — 441 סעלקירק עוועניו
טעלעפאן 57 815

צו אייערע קרובים נאך רוסלאנד פוילן, רומעניע, ליטא, פאלעסטינע. שיקט דורך אונז געלט נאך אלע טיילן פון דער וועלט. סטאר אפן יעדן טאג און זונטאג ביז שפעט אין אוונט.

סייל אויף אידישע רעקארדס-3 פאר 1 דאל.

א גרויסער אויסוואל פון די בעסטע אידישע, רוסישע און ענגלישע רעקארדס צו ביליקע פרייזן

שעהר טאנץ	לעבעדיק און פריילאך
ביים רבינ'ס סעודה	די נייע גרינע קוזינע
שמחת תורה נאך די הקפות	א מאמעס ווערט
מזל טוב מחותנים	לענין און טראצקי
א פריילאכס נאך דער חופה	א כלה באזעצן
דעם רבינס ניגון	דער מסדר קדושין
דעם רבינס חסיד'ל	אידן לויפט צום רבין
די זילבערנע חתונה	בשר כשר
א גלעזעלע וויין	שא שא דער רבי גייט
דודל באזעצט די כלה	יאסעלע

חזנישע, פידל סאלאס און פיל אנדערע רעקארדס, צו דריי פאר 1 דאלאר

פאר די בעסטע
טרוקענע טעמערים
און אלע סארטן
האלץ און קוילן
צו
מעסיק פרייזן
טעלעפאנירט 52-540
דעליווערט שנעל און פינקטלאך צו אייער היים
מיר מופן אלעס — איבעראל
SIMKINS TRANSFER
456 STELLA AVENUE
PHONE 52 540

מאנטי סיים

סארא בארארעצקי

הארווי קעי

ווער וועט זיין אסתר המלכה, פרינצעסן און פרינץ?

קאנדידאטן וועלן לויפן צו געווינען די קרוין און אנדערע כבודים אין דעם

פורים קארניוואל

וואס וועט דורכגעפירט ווערן פון דער מאונט כרמל קליניק
זונטאג אוונט דעם 9טן מארט
אין גרויסן
תלמוד תורה זאל

דאס פובליקום איז געלאדן צו קומען.
סילווער קאלעקשאן.

בעלא קאראסקי

סעלא מאכטענעצקי

שטעלט אפ דעם הוסט

א זייער ווירקזאמע מעטאדע צו באהאנדלען הוסטן, פארקילונגען, קראנקע האלז און בראנכיטיס איז צו לאזן א פעפס טאבלעט צעגיין אין מויל. לאסטעטענדע היילנדע גערוכן קומען, וואס ווערן אריינגעאטעמט אין די לופט-רערן, אפלאזנדיק די פליאגמע אין האלז, וואס שטעלט אפ דעם מאטערנדיקן הוסט און רייניקט אפ די בראנכיטישע רערן.

PEPS
25c. A Box

עס קומט!
דער גרויסער

פאלגט נאך די טעגלאכע צייטונגען פאר אנאנסמענטס

וואָס טוט זיך אין עדמאָנטאָן

פון בן יהודה

דער דריטער יערלאכער מיטינג פון די שערהאָלדערס און מיטגלידער פון עדמאָנ־טאָנער מיוטשעל לאָאן אסס׳ן, איז דורכגע־פירט געווארן אין תלמוד תורה האָל.

די אסס׳ן האט אויסגעצאָלט צו איין דאָלאר אדער צען פראצענט צו יעדער אויסגעצאָלטן שער, און דאס ציינט אַן אויף דעם געזונטן מצב פון דער אסס׳ן.

עס איז בלויז דריי יאָר זינט די דאָזיקע ארגאניזאציע איז ארגאניזירט געווארן, ווען מאַנכע האבן עס אנגענומען פאר א שפּאס. אבער געצייילטע איבערגעגעבענע, באמת פאראינטערעסירטע ארבעטער, וועלכע האבן אוועקגעגעבן זייער צייט און מי, און האבן זיך ניט אפּגעשראָקן און גענאַנגען לאַנגזאם אבער זיכער צום ציל, פילנדיק די ווויכטיקייט פון אזא ארגאניזא־ציע אין עדמאָנטאָן.

און דער דערפאָלג פון דער ארגאניזאציע איז צו פארדאנקען, דער איבערגעגעבנהייט פון אייניקע מיטגלידער, און ווייל די אר־גאניזאציע איז ניט געמאכט געווארן אין פאָרם פון א טשאריטי, נאר טראָגט דעם כאראקטער פון א באנק, מענשן קומען צו זיך אין באנק לייען געלט, מע צאָלט פּראָ־צענט, אבער דער רוח גייט דאָך צוריק צו די שערס.

אנגעהויבן האט זיך די ארגאניזאציע פון [...]

צו יעדער שער יעדעס יאָר, און דער ווערט פון די שערס וועט וואַקסן, און עס וועט לאַנג ניט נעמען, ווייל אין דריי יאָר האט מען באוויזן צו פארקויפן נאָענט צו איין טויזנט שערס, דער עולם ווערט מער צוגע־וויינט און געפינט אויס די וויכטיקייט אין דער נויטווענדיקייט פון אזא ארגאניזאציע.

עס איז דאס יאָר אויסגעליען געוואָרן 160 לאָנס, פון 50 דאָלאר ביז 300 דאָל. יעדע, פאר דער סומע פון 31 טויזנט דאָל.

עס ווערט יעדע וואָך קאָלעקטעט פון 6 ביז 8 הונדערט דאָלאר, און אזוי פיל און מערער ווערט אויסגעליען יעדע וואָך.

אין דער ראָיאל באנק האט מען דאס יאָר געליען איין טויזנט דאָלער, און פון פריי־וואַטע פערזאָן — 400 דאָלאר.

ווען דער קאפּיטאל זאָל זיין גרעסער, וואָלט מען געקאָנט מער אויסלייען. עס איז איבערראשנד צו זעען, דעם גרוואלדיקן וואוקס פון דער אסס׳ן אין אזא קורצער צייט, אזא ארגאניזאציע וואס עדמאָנטאָן, האט באדארפט און מוז האבן, עס איז אפי־לו פארבינדן מיט א גוואלדיקער ארבעט, אבער צו פארדאנקען אייניקע איבערגע־געבענע ארבעטער, וועלכע טוען די זאך גאַנץ ערנסט, און האבן דעם צוטרוי פון עולם, וואַקסט די ארגאניזאציע, וועלכע איז איינע פון די וויכטיקסטע.

[...]

די שערס ווערן פארקויפט צו 10 דאָלאר אבער אין די דריי יאָר, זייט די אסס׳ן עק־זיסטירט, האט שוין יעדע אויסגעצאָלטע שער נעקראָגן $3.20 דיווידענט.

ווען מען זאָל דעם דיווידענט ניט ארויס־צאָלן יעדן יאָר, וואָלט יעדע אויסגעצאָלטע שער איצט ווערט געווען $13.20, אבער צו מאכן גרינגער דאס קויפן פון די שערס פאר יעדן, ווערט דער רוח ארויסגעצאָלט יעדן יאָר, אין א דיווידענט, צו יעדער אויסגעצאָלטער שער, ביז עס וועט אויס־געפארקויפט ווערן אלע צוויי טויזנט שערס לויט דעם טשארטער, און מיט דער הסכמה פון אלע אויסגעצאָלטע שערס, אדער שער־האָלדערס, וועט מען אפשר לאָזן דעם רוח.

אַפּ ווען זיי קומען צו איין העברייאיש וואָרט:

די לערער זיינען די בעסטע. דער פּאקט אליין, אז איין לערער שטייט שוין דאָ פאר 8 יאָר, דער צווייטער 5 יאָר, און לע־בעו זיך בשלום צווישן זיך אין ועד החנוך, דאס דערווייזט אז אלעס איז נאָרמאַל, און אַט איז דער סוד פון דעם וואונדערלא־כען דערפאָלג פון דער תלמוד תורה.

ווי עס האבן זיך אויסגעדריקט אייניקע פון די פירער פון תלמוד תורה, איז: אז זיי קריגן גוטע לערער, וואס זיינען גוטע איבערגעגעבענע און ערלאכע פּאַכלייט, און טוען די מלאכת הקודש, אַן נאַרערייַ, אַט אזעלכע לערער, ווערן רעספּעקטירט, און מען פילט זיך מיט זיי ווי מיט אמת׳ע חב־רים, און מען צאָלט זיי די ריכטיקע פריי־זען, מען זוכט ניט קיין בארגנס ווען עס קומט צום לערער, און נאָר דאן קאָן מען קריגן די גודס.

* * *

די תלמוד תורה האט דורכגעפירט דעם דריטן גראַדואירונגס יום טוב אין תלמוד תורה האָל.

ווער עס האט ניט בייגעוואוינט דעם יום טוב, האט קיין שיינעם אידישן יום־טוב ניט געזען.

דער גרעסטער קרעדיט קומט די לערער, [...]

[...]

שוין די צווייטע וואָך ווי עס גייען אַן די עקזאַמענס אין תלמוד תורה, צוויי טעג א וואָך, זונטאג פון 10 ביז 12 פרי, און פון 2—6 נ. מ. און מיטוואָך פון 4.30 ביז 8.30.

סא׳יז צום באוואונדערן, וואס די תלמוד תורה, האט אויפגעטאָן, אין די עטלאכע יאָר, און ווי עס איז איר געלונגען די קלא־סען און די לימודים איינצואָרדענען אויף א וואונדערלאכן אופן.

די קינדער ענטפערן געשמאַק, גוט און פליסיק אויף אלע פראַגן, אנהייבנדיק פון דעם קלענסטן ביז דעם גרעסטן קלאס.

די גרויסע קלאסן זיינען גוט באקאנט מיט די קעגנשטאַנדן. (איך וועל אַן אנ־דערש מאָל אויסרעכענען דעם גאנצן סדר הלמוד).

ס׳איז א פארגעניגן צו הערן און זעען ווי די קינדער ריידן א פליסיקן העברייאיש, לערנען און דערציילן, דערקלערן אלעס. וואס זיי האבן געלערנט, חומש, נביאים און געשיכטע.

פון דריטן יאָר, ריידן און שרייבן אידיש, לעזן אלע נייע ביכער, און שטעלן זיך ניט [...]

[...]

ווי אויך פאר אַט דער דורכגעפירטער אר־בעט, אבער אלס איבערגעגעבענע אידישע טאַכטער האט זי באדארפט זארגן אז דער אינהאַלט פון פראָגראַם זאָל פאראידישט ווערן.

עס ווערט אוועקגעגעבן פיל מי און צייט ביז עס ווערט אלעס צוגעגרייט, און עס ווערט צוגעגרייט א רייכע פראָגראַם, פיעסן אלערליי, סקעטשעס, דרילס, טענץ, סאָנגס פון פארשיידענע קוואלן, א חוץ פון אי־דישן לעבן, ס׳איז ווירקלאך צו באוואונ־דערן, אלע וואס האבן אנטייל גענומען, אין דעם גאנצן קאָנצערט, זיינען אידישע קינ־דער, אויפגעצויגן אין שיינע, גוטע אידישע היימען, און זיינען אליין גוטע אידישע קינדער, נעמען א ווארימען אנטייל אין אי־דישע אונטערנעמונגען, פארנעמען אנגעזע־ענע פּלעצער אין די ארגאניזאציעס, אבער ווען עס קומט צו אנפירן עפּעס, אויף דער אידישער בינע, אין דעם אידישן זאָל פון תלמוד תורה, פאר אַן אידישן עולם, גע־שפּילט פון אידישע קינדער, — שפּילט מען אלעס, מען זינגט אלעס, נאר ניט אי־דיש א(חוץ א פּאָר סאָנגס).

און ווירקלאך עס געפינען זיך צווישן די שפּילער אידישע טאלאנטן אווו עס קלאַפּט א ווארימע אידישע הארץ, ריידן אלע א פליסיקן אידיש, פון שיינע אידישע אינטע־ליגענטע פאמיליעס, און עס וואָלט געווען א פארגעניגן ווען זיי זאָלן דורכפירן עפּעס — כאָטש א טייל — אין אידיש, פון אי־דישן לעבן, און דער עולם וואָלט זיך פּשוט מחיה געווען.

אבער פאר וואס זיי טוען עס ניט — בלייבט א קשיא.

די אלע וואס האבן אנטייל גענומען אין דעם קאָנצערט, האבן געפּרואווט דאס בעס־טע וואס מען האט נאר געקאָנט מאכן דעם אוונט פאר א דערפאָלג, און עס איז טאַקע געווען אזוי. דער האָל איז געווען געפּאקט, און די איינאמע צופרידנשטעלנד, פון וועל־כער איבער 200 דאָלאר גייט צו מר. לי־בערמאן — טשערמאן פון בילדינג קאָמי־טעט פון תלמוד תורה.

אמבעסטן האבן זיך [...]

[...] נאך אלעמען, איז צו באוואונדערן די גוואלדיקע ארבעט וואס די מיטגלידער פון מיוזיקאַל קלוב האבן אויפגעטאָן, און עס קומט זיי א יישר כח, אבער מיר וועלן האָ־פען, אז צום קומענדן קאָנצערט, — ווען ניט איננאַנצן, — וועט דאָך א גרויסער טייל פון פראָגראַם זיין אידיש.

בריוו אין רעדאקציע

וועגן גרינבוים׳ס „איבעריקע אידן

דערלויבט אפּצודרוקן אין אייער גע־ערטער צייטונג די פאָלגנדע שורות אלס ענטפער אויף ה׳ מארקס ארטיקל אין צייטונג נומער 34.

לעזנדיק ה׳ מארקס קריטיק איבער גרינבוים׳ס רייד וועגן דער איבעריקייט פון א מיליאָן אידן אין פּוילן, האב איך זיך דערמאָנט אן דער מעשה וועגן דעם רבי׳ן, וואס האט געשריען צום קאזאק, ווען יענער האט אים געשמיסן: „איך בין מבטל כעפּרא דערעא דיך און דיינע [...]

[...]

בער אונז נאך היינט דעם נביא׳ס ווער־טער: „בגוים לא מצא לו מנוח״. און עס האבן נאך ניט געהאָלפן קיין רעוואָ־לוציעס און קיין קאָנסטיטוציעס.

אויב אזוי, איז דאך אונזער קראַנק־הייט א קענסער, און אלס אזא, וועט זי דאך ניט ווערן בעסער און ניט ערגער, ווען מיר וועלן איר אנרופן מיט׳ן ריכטי־קען נאָמען. דערפאר קאָן אבער, די ריכ־טיקע דיאַגנאָזוס אין דער צייט, ראַטעווען דעם חולה.

און מיר מיינען, אז עס איז געווען טאקע די צייט און די מעגלאכקייט, ארי־[...]

[...]

און דערפאר טאקע איז זייער שווער צו טיילן ה׳ מארקס אפּטימיזם, איבער־הויפּט נאך, ווען מען נעמט אין באַ־טראַכט ה׳ מארקס ווערטער אין נומער 36, אז יעדער איד מיינט אז ער וועט זיך ווי עס איז דורכקוועטשן דורך א שפּעלטעלע, וואו ער וועט אבער סוף כל סוף צעקוועטשט ווערן.

א. זאב.

רעדזשיינע.

—(::)—

מצה לחם עוני

פון משה כץ

מיר וועלן אנפאנגען מיט א גמרא, אין פסחים דף ל״ה, וואו עס ווערט אויסגערע־כענט פון וועלכער תבואה מען מעג באקן מצה, און פון וועלכער מען טאָר ניט.

געוויינטלאך, ווערט ווייץ אוועקגע־שטעלט, דאס ערשטע אויפ׳ן צעטל, פּשוט ווייל דער מין תבואה גיט ארויס דאס ריכ־טיקע שיינע, ווייסע מעל אין פארגלייך מיט די אנדערע סאָרטן, און איז טאקע פיל געשמאקער, ווי די אנדערע מינים, אבער נאך אלעמען, בלייבט זי בלויז א מצה, וואס די תורה רופט איר אן „לחם עוני״ —ארימע ברויט, נעבאך, א טרוקענע, האַר־טע מצה און מיר מוזן זיך מיט איר צר־[...]

[...]

אן עכטער באהייצונג בארגען!

MONOGRAM

קוואַליטי קוילן

טויזנטער געברויכער באקומען אמת׳ע באהייצונג צופרידנהייט אין יעדן סאָרט וועטער. אלע שפּארן גרויסע געלטן.

דעליווערי פּרייז וויניפּעג

גרויסע לאָמפּ . . $5.00 א טאָן

גרויסע קאָבל . . $4.75 א טאָן

די דאָזיקע פּרייזן זיינען בלויז פאר קעש

25¢ א טאָן עקסטרא צוגעשטעלט אין זעק

פארוואָס צאָלן וואו ניט איז פון $9.00 ביז $15.50 פאר קוילן ווען איר קאָנט קויפן **מאָנאָגראַם** — די ספּעציעל צוגעגרייטע סאסקאטשעוואן ליגנייט, סורים קוילן — אזוי נידעריק ווי $4.75 א טאָן דעליווערט צו אייער היים? דאס איז דער זעל־בער פּראָצעס אונטער וועלכן אלע **מאָנאָגראַם** קוילן גייען אונ־טער איידער עס פארלאָזט די מינע אין א $125,000 סקרינינג פּלענט וואס מאכט **מאָנאָגראַם — די ריינע קוילן וואס איז באמת!** איר קריגט **גלייכמעסיק סאָרטירטע — גרויסע אוני־פאָרם סייז — צופרידנשטעלנד ברענענדיקע קוילן — אין יעדן טאָן.** לאָזט ניט, אז דער נידעריקער פּרייז זאָל באאיינפלו־סען אייער איינקויף אורטייל. זעט פאר זיך אליין די עכטע באהייצונג קוואַליטעטן וואס **מאָנאָגראַם גיט** — און ווי לייכט עס איז צו קאָנטראָלירן אין מילדן אדער קאַלטן וועטער! געדיינקט, טויזנטער אָרדערן ווידער אמאָל יעדן טאָג. **אלע שפּאָרן גרויסע געלטן.** א סך געברויכער פון דעם אנפאנג סע־זאָן האבן געשניטן כמעט א העלפט פון דעם דורכשניט פון זייער ווינטער׳ס קוילן ביל. **אָרדערט א טאָן היינט!** איר וועט איינשפּאָרן א סך דאָלארן צום סוף פון סעזאָן.

שטויבלאָז רויכלאָז

טעלעפאָנירט אייער אָרדער איצט

24 151 - 24 125

באלדיקע דעליווערי באדינונג

Capital Coal Co. Ltd.

210 Curry Bldg. Opp. Post Office

מצה מצה

אח־ון, אחרון חביב

אזוי ווי עס זיינען דאָ פיל אנפראַגעס אויב איך ברייננג דעם יאָר מצות — קום איך איצט צו מעלדן אייך אלעמען, פריינט פון וויניפּעג און קאַנטרים, אז אזוי ווי אלע יאָר, אזוי אויך דאס יאָר, וועל איך הענדלען די

וויטענבערגס מצה

וועלכע איז אייך אלעמען גוט באוואוסט.

אויך קאָן איך אייך מעלדן אז די מצה איז שוין דאָ אין וויניפּעג. נאך שבת אי״ה וועל איך זי אויסלאָזן. איך בעט אלעמען אריינצושיקן גלייך זייערע אָרדערס. איר זאָלט ניט פארגעסן; אז די צייט איז זייער באגרעניצט.

מיין סטאָר געפינט זיך אין שטיימאנס בלאָק 541 סעלקירק עווע. קאָר. ענדריוס. מיין אדרעס איז 642 מאניטאָבא עווע.

טעלעפאָן 56 175 — א. לאָקשין

פּאַטראָניזירט אונזערע אדווערטייזער

מיס דושא עדל

לאָזט וויסן אלע אירע פריינט און באקאנטע, אז זי האט צוגעגרייט

נייע

דעזיינס און מאַטעריאַלן

פאַר

טשעסטער־פילדס

און איז אויך גרייט צו אונטערנעמען צו פארריכטן און איבערמאכן אייערע אלטע, צו די

ביליקסטע פּרייזן

טעלעפאָנירט

B. E. Upholstering Company

335 NOTRE DAME AVE.

PHONE 29 425

מצות

גיט אריין אייער אָרדער אויף מצות איצט, צו

מ. קאָהען

109 אייקענס סטריט

פאָן 53 475

ספּעציעלע אויפמערקזאמקייט צו קאַנטרי אָרדערס

דעקט אייער סדר טיש

מיט די פרישע, כרופּקע און באַ׳טעמ׳טע

מצות

געבאקן אין וויניפּעג, אונטער דער השגחה פון הרב י. י. כהנאוויטש

אָרדערט מצות געבאקן ביי דער

אינדעפּענדענט מצה קאָמפּאַני

קויפט אייערע מצות ביי אונז — פריש, און א מחיה צו עסן

האַלט אייערע דאָלארן אין וויניפּעג און אין מאַניטאָבא

שיקט זיי ניט אוועק ערגעץ אנדערש

מיר גאַראַנטירן די קוואַליטעט פון אונזערע מצות און דער פּרייז איז זייער נידעריק

מ. נאַראָוועי,

פּרעזידענט און דזשענעראַל מענעדזשער.

510 SELKIRK AVE., WINNIPEG, MAN.

זינדיק בגלות

א העכסט ספאנענדער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין אמעריקע

פון א. ר.

(פארטזעצונג)

טראכט נאר, אז אלץ נעמט זיך דערפון, וואס ער איז שטארק באליידיקט און געפאלן ביי זיך. מען האט דאך אים פשוט גענומען און ארויסגעטריבן . . . . ס'איז א קלייניקייט מיינסטו? א מענש איז שטענדיק געוואוינט צו לעבן אין רייכקייט און צו זיין א באלעבאס, א הערשער, און פלוצלונג אין מיטן דרינען, טרייבט מען אים ארויס און ער בלייבט ווי אויפן וואסער און ער האט נישט מיט וואס א טאג איבערצולעבן. דאס קאן דאך אונקליינען דעם שטארקסטן מענשן.

— און די גאנצע צייט טראכט ער גאר נישט פון נעמען זיך צו עפעס?

— ער? ער — נישט. איך האב כסדר געטראכט, געקלערט, זיך געבראכן דעם קאפ און ער — גלייך נישט אים מיינט מען. ער האט נישט אין זינען אפילו. איך האב געוואלט לייען געלט, פארקויפן מיין צירונג, אלץ וואס מיר פארמאגן, צענויפקלאפן אביסל געלט און ער זאל זיך נעמען צו ביזנעס. איך האב גערעדט און גערעדט — און אזוי ווי צו דער וואנט. ער איז נאך אין כעס געווארן און ער האט זיך גענומען זידלען. ער וויל נישט — גארנישט און א סוף . . . האב איך שוין געהאט גע'פועל'ט ביי מיין ברודער אז ער זאל אים ארייננעמען צו זיך אין אפיס. און ווען איך האב אים עס געזאגט, נו, פרעג שוין בעסער נישט. ער האט געמאכט אזא גוואלד, ווי איך וואלט אים געוואלט קוילען. ער וויל ניט זיין קיין משרת ביי מיין ברודער דעם "קבצן". סיי ווי סיי — פרעג נישט, ביטרים, ס'איז געווען גרויסע צרות. און דו פרעגסט פארוואס איך זע אוים אזוי שלעכט? ס'איז מיר גאר א חידוש וואס איך זע נאך אזוי אוים, וואס איך לעב נאך אויף דער וועלט, אן אנדערע וואלט די צרות נישט אויסגעהאלטן.

קיידי האט זיך אויסגעווישט די אויגן און זי האט פארענדיקט:

— מילא, וואס געווען איז געווען. אפשר וועט ער שוין איצט ווערן אנדערש.

— וואס זשע איז איצט?

— ער האט שוין אנגענומען א שטעלע. היינט איז דער ערשטער טאג וואס ער איז אוועק צו דער ארבעט.

— ער האט געקראגן א שטעלע?

— ס'הייסט געקראגן. מיינסטו אוואדע אז ער האט געזוכט? האסטו א טעות. מען האט אים קוים איינגעבעטן.

איך האב געוויינט, געקלאגט, זיך געבעטן, איז ער געגאנגען.

— ביי וועמען איז עס די שטעלע?

— ביי די סטאנס.

ביטרים האט אלץ אויסגעהערט און זי האט זיך געשלאגן א צייט מיט דער דעה און זי האט נישט געוואוסט וואס צו טאן. זי האט גלייך פארשטאנען, אז די סיבה פון זיין בייזקייט און זיין פרעמדקייט צו קיידי'ן איז נאר צוליב סילוויאן . . . איז וואס זשע זאל זי דא טאן? זאל זי עפענען קיידיס אויגן און איר אלעס דערציילן אום זי זאל וויסן וואס ארום איר טוט זיך און צו דער זעלבער צייט זאל זי, קיידי באגרייפן די אורזאכע פון בענדזשאמינס פרעמדקייט אדער זאל זי עס פארשווייגן . . . זי האט וועגן דעם געקלערט די גאנצע צייט און זי האט ענדלאך באשלאסן נישט צו פארשווייגן. איר אויסרעכענונג איז געווען אזא:

אז קיידי וועט זיך דערוויסן וועט זי נעמען אויף אים מער אכטונג געבן, זי וועט אים שטארקער ארייננעמען אין די הענט אריין און אפשר, אפשר וועט איר געלינגען אויסצומיידן אזוי ארום דאס אומגליק וואס רוקט זיך אן. ווארום, ביטרים האט גאנץ גוט פארשטאנען, וואס עס קאן דערפון ארויסקומען. זי האט זיי געזעען טאנצן, זי האט געזעען ווי איינער דעם אנדערן האט געגעסן מיט די אויגן, ווי זיי האבן טאנצנדיק זיך געטוליעט איינער צום צווייטן, און דערביי האט זי אויך געהערט ווי מענשן האבן זיך געשושקעט וועגן זיי . . . זי האט אויך צופעליק געהערט ווי דזשערי סטאן האט שטיל אריינגעשעפטשעט סיידי'ן אין אויער אריין: "ביי זיי מוז עס שוין זיין אן אלטע באקאנטשאפט" . . . ער פלעגט מיט איר פארברייגגען ווען זי האט נאך געארבעט אין שאפ . . . און דא זיצט די ארימע קיידי און ווייסט פון גארנישט צו זאגן. זי ווייסט אפילו נישט, וואס עס טוט זיך אונטער אירע פלייצעס. זי האט קיין אנונג נישט, וואס עס קומט פאר ביי בענדזשאמינען אין הארצן . . . און אפשר וואלט זי געפונען עפעס אן עצה ווען זי ווייסט? א קלוגע איז זי דאך קיידי, וואלט זי אפשר געוואוסט ווי אזוי צו האנדלען מיט אים. ווארום אויב עס וועט אזוי ווייטער אנגיין, וועט א גרויס אומגליק געשען . . . און ביטרים האט זיך אפגערופן:

— זייער גוט, וואס ער האט שוין א שטעלע און ער וועט זיין פארנומען, אפשר, אז ער וועט זיין פארנומען וועלן אים קיין נארישקייטן נישט ליגן אין קאפ..

— וואס מיינסטו נארישקייטן?

— איך מיין . . ווייס איך? אז מען גייט ארום ליידיק, איז מען שטענדיק אפגעלאזן . . .

נאר קיידי האט זיך שארפער איינגעקוקט אין ביטרים'ס אויגן. זי האט מיט איר חוש דערשפירט אז ביטרים מיינט עפעס אנדערש. נאר זי היט זיך עס צו זאגן.

א ווײַלע האבן זיי געשוויגן און קיידי האט אלץ אזוי פארשנד געקוקט אויף ביטרים'ן. דערנאך האט זי א פרעג געטאן:

— און וואס איז די מעשה וואס דו האסט זיך נישט געוויזן ביז אהער? מילא איך, איך האב דאך צו דיר נישט געקאנט קומען, אבער דו?

— ווי אזוי האב איך זיך געקאנט ווייזן, אז איך האב נישט געוואוסט וואו איר געפינט זיך . . . אין די ערשטע וואכן בין איך אינגאנצן נישט ארויסגעגאנגען פון שטוב.

— איך האב ניט געוואוסט דיין אדרעס, — האט ביטרים זיך פארענטפערט.

— וואס זשע בענדזשאמין האט דיר גארנישט געלאזט וויסן פון אונז? איך בין געווען זיכער אז ער האט דיר געשריבן.

— געשריבן? אפילו קיין פאסט קארטעל ניט צוגעשיקט.

— ווי אזוי זשע האסטו זיך פארט דערוואוסט אונזער אדרעס?

—איך האב נעכטן געזעען בענדזשאמינען.

וואו? וואו האסטו אים געזעען?

— וואס הייסט וואו, אויף דער פארטי.

— אויף וואסער פארטי? וואו איז געווען א פארטי?

— ביי די סטאנס. וואס זשע? דו ווייסט גארנישט?

קיידי איז געבליבן זיצן ווי פארגליווערט. זי האט אויסגעזעען אזוי פארלוירן, ווי א מענש, וואס האט פלוצלונג און אומגעריכט דערזעען אז ער געפינט זיך אין א נעץ. זי האט געקוקט אזוי ווי וואלט גארנישט פארשטאנען. ביטרים האט זיך דערפילט שולדיק. עס האט איר פארקלעמט ביים הארצן, און עס האט איר שוין באנק געטאן נאך וואס זי האט אנגעהויבן עס. אבער צוריק כאפן איז שוין געווען צו שפעט.

— איך ווייס גאר נישט . . . איך האב גארנישט געוואוסט . . . ער האט זיך טאקע נעכטן אין אוונט שטארק אויסגעפוצט . . . און האסטו כאטש אים געפרעגט, פארוואס ער האט מיר נישט מיט געבראכט צו דער פארטי?

— איך האב אים געפרעגט . . . נאר ער איז געווען פארנומען . . . ער האט געזאגט אז דו האסט נישט געהאט מיט וועמען איבערצולאזן דאס קינד . . . . וואס זשע? ער האט דיר גארנישט דערציילט פון דער פארטי?

— ניין . . . ער האט מיר גארנישט געזאגט.

קיידי האט עס ארויסגעזאגט געלאסן, שטיל און נאכדיינקענד. זי האט נאך אלץ נישט געקאנט פארשטיין וואס מיט איר קומט פאר.

און באלד האט זי געפרעגט:

און דיין פאפא איז אויך דארט געווען?

— געווען . . . און "זי" אויך . . . און בענדזשאמין . . . ער האט זיך גאר נישט געקאנט שיידן פון איר . . . און מען האט דארט געטאנצט. ווילד געטאנצט . . . דער פאפא איז געווען מיט מר. סטאנ'ען אין קאבינעט . . . . ס'איז שיר ניט געקומען צו א סקאנדאל . . .

און ביטרים האט זיך נישט געקאנט איינהאלטן מער. עפעס קעגן איר ווילן האבן זיך די ווערטער ארויסגעגליטשט פון איר מויל:

— עס זעט אוים: זיי קאנען זיך שוין פון לאנג . . . און דו . . . דו וואלסט געדארפט מער אויפפאסן אויף בענדזשאמינען

(ווייטערעס — קומט)

עלטערן זיינען צופרידן ווען דאס קינד שלאפט גוט

אט איז א מיטל צו לאשטשען ווייגנדיקע, אויפוועקנדע בייבים צו איינשלעפרן שנעל און לייכט. עס איז דער מיטל וואס דאקטוירים אינדארסירן, און מיליאנען מוטערס האבן זיך איבערציינגט אז עס איז זיכער און ניט שעדלאך. עטלאכע טראפנס פון ריינער גרינציינג, אנגענעם באטעמטע פלעטשערס קאסטאריא, שלעפערט איין דאס סאמע שרעקדיקע, אומרואיקע בייבי ארער קינד אין עטלאכע מינוט! און פאר בויך־ווייטיק, פארשטאפונג, פארקילונגען און א. וו., איז קיין מיטעל ניט אזוי גוט ווי קאסטאריא. די טשאס. ה. פלעטשער אונטערשריפט איז דער צייכן פון ריכטיקער קאסטאריא. היט זיך פון נאכגעמאכטע און זייט באשיצט.

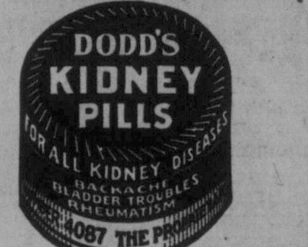

פאר איבער דריי פערטל יאר הונדערט זיינען דאד'ס קידני פילס געווען דער אנערקענטער מיטל פאר רוקנווייטיק, רומאטיזם, בלאטער טראבלס און פילע אנדערע קראנקהייטן, פאראורזאכט דורך שלעכטע קידנים. צו באקומען פון אלע דילערס פאר 50 סענט. אדער 6 באקסעס פאר $2.50. אדער דירעקט פון די דאד'ס מעדיצין קא., לימיטעד, טאראנטא 2. ביים דערהאלטן די סומע.

Doctors' Directory דאקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 578	51 250	דר. ס. דזש. בערמאק, 834 מיין סטריט אפיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	דר. דזש. ברענער, 402 סעלקירק עוועניו אפיס שטונדן: 3—5. 7.30—8.30 DR. J. BRENER
26 947	53 422	דר. א. גוטמאן, 714 טאראנטא דזשענ. טראסט בלדג. 283 פארטעדזש עווע., קאר. סמיט אפיס שטונדן: 10—12. 2—6 און ביי אפאינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	דר. ס. דזשאוויש, 404 באיד בילדינג שטונדן: 11—12 און 3—6 און ביי אפאינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
26 600	28 153	דר. וו. הערשפילד, 576 מיין סט. קאר. אלעקסאנדער עוו. אפיס שטונדן: 11—1. 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	דר. ב. א. וויקטאר, קאר. סעלקירק און סאלטער (איבער דער באנק) אפיס שטונדן: 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
	52 376	דר. דזשא. בי. מעקטעוויש, שטונדן 2—5 און 7—9 פרויען און קינדער קראנקהייטן 500 קאלעדזש עווע., רעז. 504 קאלעדזש עווע. DR. GEO. B. McTAVISH
53 181	53 181	דר. י. פערלמאן, 291 בארואס עווע., קאר. טשארלס אפיס שטונדן: 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	דר. ס. קאברינסקי, סוויט 2 קראמפ בלאק (מיין און דאפערין עווניו) אפיס שטונדן: 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	דר. מעקס ריידי, (עקס רעי) 283 פארטעדזש, קאר. סמיט (100 טאראנטא דזשענ. טראסט בלדג.) לעבן איטאנס שטונדן: פון 2—6 אוונט און ביי אפאינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	דר. סעם ראדין, ראיאל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אפיס שטונדן:: 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	דר. א. ל. שובין, אפיס שטונדן 11—12 און 2—6 אפיס: בענק אף קאמערס בלדג., מיין און אלעקסאנדער רעזידענס: 375 מאקריי עווע. DR. A. L. SHUBIN
		אויגן, אויערן, נאז און האלז
29 110	51 848	דר. י. ה. בעקמאן, 613 באיד בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	דר. ד. מ. דזשענאף, 2־830 סאמערסעט בלאק DR. D. M. GENOFF
		קינדער קראנקהייטן
88 013	53 320	דר. ה. מעדאווי, 904 באיד בלדג. 3—5; 332 מאניטאבא עוו. 11—12 DR. H. MEDOVY
22 446	51 801	דר, דזשא. ה. שאפירא, 604 באיד בילדינג שטונדן: 3—5 און ביי אפאינטמענטס DR. GEO. H. SHAPERA

Dentists Directory דענטיסטען

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין סטריט, קאר. סעלקירק. DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		דר. מ. א. ברעגמאן, סוויט 1 סט. דזשאנס בלק. 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
52 744	39 829	דר. א. גארדנער, 409 סעלקירק עווע., קאר. סאלטער. (איבער דער ראיאל באנק) DR. A. GARDNER
56 056		דר. ס. טשורטשיל, סוויט 1, טריק בלאק, 972 מיין סט. DR. S. H. CHURCHILL

היימאן און העסטרין
באריסטערס, סאליסיטארס און א. וו.
216 — מעקאינטייר בלאק — 216
טעלעפאן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דזשאנס עווע. טעל. 53 133

שינביין, מאראזניק און ראבלין
Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באריסטערס, סאליסיטארס, נאטאריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאן 21 345—6

טשערניאק, קאפשטיין און ספיוואק
Barristers, Solicitors, Etc.
460 מיין סטריט
טעלעפאן 24 591 און 24 666

א. ע. קאנטאר
אדוואקאט און נאטארי
A. E. CANTOR
211 קוירי בילדינג, 233 פארטעדזש עווע.
טעל. 89 225—29 937
רעזידענס:
103 בענערמאן עווע., טעל. 51 353

ה. שולמאן
אדוואקאט און נאטארי
געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט
Schulman & Nitikman
213 קאנפעדערײשאן לייף בילדינג
457 מיין סטריט, אנטקעגן סיטי האל
טעלעפאן 88 462

ש. מילער
B.A., L.L.B.
בעריסטער, סאליסיטאר א. א. וו.
709 גרייט וועסט פערמאנענט בילדינג
356 מיין סטריט
טעלעפאן 24 688 און 24 963
רעז. 152 בארואס עווע., טעל. 51 652

מ. אווערבאך
באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי א.א.וו.
8—824 ראיאל בענק בלדג.
טעלעפאן 86 200
רעז. 435 אבערדין עווניו, טעל. 53 354

ל. א. מ. פייקאף
באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי פאבליק
L. A. M. PEIKOFF, L.L.B.
201 McIntyre Block, Main at Portage
Phone 86 802 Res. 52 173

ניי מאשינען
אויף זייער קליינע אויסצאלונגען קאנט איר קריגן ביי מיר. 15 יאר דערפארונג. דער עלטסטער אידישער אגענט. איך קאן אויך פארריכטן אייער מאשין. טעלעפאנירט 52 501

JOS. LITMAN
465 Dufferin Ave. Phone 52 501

צוליב אייער געזונט

ווען איר דארפט מעדיצינען, קומט אדער שרייבט צו אונז. מיר האבן א פולשטענדיקן סטאק פון פרישע דראגס און מעדיצינישע מיטלען צו מעסיקע פרייזן. מיר האלטן אויך א פולשטענדיקן סטאק פון פעטענט מעדיצינען און אלע נויטיקע ארטיקלען וואס פאדערן זיך פאר קראנקע. מיר ספעציאליזירן אין דאקטארס פרעסקריפשאנס.

שיינעם דראג סטארס
842 MAIN STREET | 410 SELKIRK AVE.
cr. Dufferin PH. 56213 | Cor. Salter PH. 55 888
קאנטרי ארדערס פינקטלאך אטענדעט

בריוו אין רעדאקציע

וועגן פרוגן

חשוב'ער רעדאקטאר:

איך בעט אייך געבן פלאץ פאר די עטלאכע שורות.

אויף מיין בריוו פון דעם 13טן ד. מ. וועגן ש. פרוג איז דערשינען לעצטן פרייטאג א בריוו אין אייער ווערטער צייטונג אז פרוג האט גארניט געשאפן פארן אידישן פאלק ווייל ער האט געשריבן אין רוסיש.

ס'איז א רוסיש ווערטל אז "די פליג האט דעם העלפאנט ניט באמערקט".

היינט צו טאג איז נאך דא פרוגס ווערק אין אידיש, וואו ער פארטיידיקט דעם ארימען הארעפאשניק.

פאר געוויסע אורזאכן האט ער אין רוסיש געשריבן: עפענען די יכוליגאנעם די אויגן וואס פאר אן אומרעכט זיי טוען מי טאידן. און א גיוועס צאל אידן מיט אידענעס האבן ניט פארשטאנען זייער הויכע און איידעלע ווערטער. אבער אין אידיש פארשטייען די זעלבע אידן און אידענעס, וואלטן זיי געזאגט אז קיין לעבן איז ניטא אין דעם.

היינט צו טאג וואלט ער נאר אידיש געשריבן ווייל די אויבנדערמאנטע האבן זיך אמעריקאניזירט און נאר אידיש פארגעסן.

ווען איך בין אין רוסלאנד געווען און צוזאמענקומענדיק זיך מיט אידישע און ניט אידישע הויכע קרייזן — האבן זיי צוגעגעבן אז פרוג איז דער אידישער לערמאנטאוו.

מיט אכטונג,
מ. טרייווים.

אין אידישן שאך-קלוב

"העגדיקעפ" טורנאמענט

דער "העגדיקעפ" טורנאמענט, וועלכער איז געשפילט געווארן אין דריי סעקציעס האט זיך געענדיקט מיט די פאלגנדע רעזולטאטן: — רעדמאן, ערשטן, מארגל, צווייטן פון פיפין, 3טן פריז.

"רעפיד טרענזיט" טורנאמענט

די 2 רעפיד טרענזיט טורנאמענטס וואס זיינען "לעצטנס געשפילט געווארן זיינען געוואונען געווארן פון שיינקמאן און מאגעל.

אונטערקלוב טשעמפיאנשיפ

דער קאמף ארום די צוויי טראפים פון דער וויניפעגער שאך ליגע, האט זיך געענדיגט מיט א זיג פאר'ן אידישן שאך־קלוב אין דער "איי" דיוויזיע, און פאר'ן אוקראינער שאך קלוב אין דער "בי" דיוויזיע. די "איי" טים פון דעם אידישן שאך קלוב האט קיין איינציקע פארטיע ניט פארלוירן, א רעקארד וואס פארדינט קרעדיט. העלמאן, מאגאל, שיינקמאן, רעדמאן, בלינדער און גארפינקל, זיינען די שפילער פון דער טיש "איי", בארסקי, דרימען, דיזענהאוז, דייטשמאן, פיפין און פערלמוטער, זיינען די "בי" טים שפילער.

"יא, מיר האבן פאלינ'ס כשר'ע פירלעס קרים סאדא ביסקעטס
. . . און זיי זיינען גוט אויך"

"מיר האבן געמוזט אריינגעבן א צווייטן ארדער כמעט באלד נאכדעם ווי מיר האבן דערהאלטן דעם ערשטן ארדער".

פאלינ'ס כשר'ע פירלעס קרים סאדא ביסקעטס

זיינען גוט סיי מיט מילכיקע אדער מיט פליישיקע מאלצייטן און זיי ווערן געמאנופעקטשורד אונטער דער פערזענלאכער השגחה פון רבי י. י. כהנאוויטש.

ווען איר פארלאנגט כשר'ע פירלעס קרים סאדאס זייט זיכער אז איר קריגט דעם רויטן פעקעדזש געדרוקט אין אידיש און גע'חתמ'עט פון א רעפראדוקציע פון רבי י. י. כהנאוויטש'עס אייגענער האנטשריפט און דער ווארט כשר איז אפגעשטעמפלט אויף יעדער ביסקעט.

THE PAULIN CHAMBERS CO. LTD.
WINNIPEG
REGINA, SASKATOON, CALGARY, EDMONTON, VANCOUVER

סעם שאר
— פון דער —
שאר קענדי קאמפאני
אנאנסירט צו אלע אידישע סטארקיפערס פון וויניפעג און מערב קאנאדע, אז ער האט צוגעגרייט א סטאק פון אלע סארטן ערשט קלאסיקע
פסח'דיקע קענדיעס
בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש
צו באקומען אין אלע אידישע סטארס אין וויניפעג און מערב קאנאדע
SAM SHORE CANDY CO.
243-5 JARVIS AVE. WINNIPEG, MAN.

פאר אייערע פורים'דיקע מאכלים

ווען איר גרייט צו פליישן, נוצט ווינדזאר זאלץ . . . שטריינג כשר.

ריין ווי דער פאלנדיקער שניי, עס לאסטשעט די פלייווארס אין אלע שפייזן, מאכט זיי מער באטעמ'ט און וועט צוגעבן נייעם פארגעניגן צו אייערע פורימדיקע מאכלים.

ווינדזאר זאלץ איז גערייניקט און ראפינירט ביז צום העכסטן גראד אונטער דעם טעגלאכן אויפזיכט פון אונזערע אייגענע כעמישע לאבאראטאריעס. פארלאנגט ווינדזאר זאלץ באוואוסט איבעראל אלס "ריינסטע און בעסטע".

אנדערע באליבטע ברענדס

ווינדזאר אײאדיזירטע זאלץ דערלאזט ניט צו קיין גוידער.

ריגאל טייבל זאלץ לויפט פריי.

שרייבט פאר פרייען 'ביכל

"די ראמאנס אף סאלט" . . . א סך ספעציעלע נוצן פאר זאלץ אזעלכע ווי . . . "די סאמע פיינסטע דעזערטן ווערן אויסגעבעסערט מיט אביסעלע זאלץ".

WINDSOR SALT
כשר
CANADIAN INDUSTRIES LIMITED
WINDSOR, ONTARIO

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאס אידישע ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער נאציאנאל-פאנד און די נ. פ. וואך

מ. אוסישקינס טור איבער די פאראייניקטע שטאטן און די אינטערעסען פונ'ם נאציאנאל פאנד האט געבראכט רעזולטאטן. זיין פינף-יאריקער פלאן פאר'ן אויסקויף פון באדן אין ארץ-ישראל איז אנגענומען געווארן, און א צאל שטעט וועלכע ער האט באזוכט האבן זיך פארפליכטעט אויסצולייזן 27 טויזנט דונאם באדן אינ'ם משך פון די קומענדיקע פינף יאר.

מ. אוסישקין האט זיכער געמאגט דערווארטן גרעסערע רעזולטאטן פון זיין טור. אין זיין זכרון איז נאך מסתמא פריש זיין באזוך אין וויניפעג, וואו ער האט געקראגן צוויי מאל בעסערע רעזולטאטן אין איין טאג, ווי פון זיין וואכן-לאנגען טור איבער די שטעט פון די פאראייניקטע שטאטן. ער פארלאזט דערפאר איצט אמעריקע ניט אין אזא געהויבענער שטימונג, ווי ער האט פארלאזן קאנאדע מיט דריי יאר צוריק.

אבער דאך איז זיין דערגרייכונג אין אמעריקע איצט אויך ניט קיין קליינע, ווען מען נעמט אין אנבאטראכט, אז די עקאנאמישע לאגע אין לאנד איז איצט אן אויסערגעוויינלאך געדריקטע, און אז דארטן דארפן באלד דורכגעפירט ווערן נאך צוויי גרויסע אידישע נאציאנאלע קאמפיינס, — פאר דער פאלעסטינער ארבעט פון דער אידישער אגענטור און פאר דער דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע, צו צוויי מיט א האלבן מיליאן דאלאר יעדערער ווי זייער ענד-ציל.

מען דארף אויך נעמען אין אנבאטראכט, אז דער קאמפיין איז נאך ניט פארענדיגט, און ער וועט ווייטער פארגעזעצט ווערן אונטער אנפירערשאפט פון עקיבא עטינגער, וועלכער קומט ספעציעל פאר דעם צוועק אין די פאראייניקטע שטאטן.

דערווייל האט אוסישקין געקראגן די מיטלען צו מאכן נאך א באדייטנדיקע באדן קניה, לויט'ן פלאן פון דער קאנאדער קניה פונ'ם עמק-השרון, מיט'ן אונטערשייד בלויז, וואס די אויסצאלונגען וועלן דארפן געמאכט ווערן אין פינף יאר צייט, אנשטאט צען יאר, ווי אין דעם קאנאדער פאל.

און ווי מען קאן פארשטיין פון אוסישקינס דערקלערונגען וואס ער האט געמאכט בעת זיין טור, האט ער שוין פארטיק אלע נויטיקע ארראנזשמענטס פאר א נייער ווייטיקער באדן קניה. און די מניעה איז בלויז געווען פונ'ם געלט און פון פאראויסגעזעענע שטערונגען מצד דער רעגירונג, אין אנקלאנג מיט איר ווייסער פאפיר פאליטיק. איצט האט ער דאס געלט און איצט האט שוין מאקדאנאלדס בריוו צו דר. וויצמאן באזייטיקט די מורא, אז די רעגירונג זאל מאכן וועלכע ס'איז ערנסטע שטערונגען.

אויסער די פראקטישע דערגרייכונגען פון ה' אוסישקינס טור, וועלכע זיינען צוליב די דערמאנטע טעמים ניט אזוי גרויס ווי מען האט געקאנט ווינשן, וועט נאך אבער דער טור אויך האבן א געוויסע באדייטונג פונ'ם פראפאגאנדע שטאנדפונקט, וואס קאן אפשר ברייננגען רעזולטאטן ערשט שפעטער, ווען די לאגע אין די פאראייניקטע שטאטן וועט ווערן א גינסטיקערע. ה' אוסישקין האט פאר די אידן פון די שטאטן דערווייל געמאכט קלאר די גרויסע וויכטיקייט פונ'ם נאציאנאל פאנד פאר דער אידישער ארבעט אין ארץ-ישראל און פאר דער באפעסטיקונג פונ'ם אידישן ישוב אין לאנד.

דאס איז אלץ אנגעקומען אוסישקינען א סך לייכטער אין קאנאדע. און דאס איז ניט געווען בלויז דערפאר וואס ער האט באזוכט קאנאדע אין א צייט וואס די עקאנאמישע לאגע איז געווען בעסער. נאר הויפטזאכלאך דערפאר, ווייל דער ציוניזם אין קאנאדע איז פון א מער פאלקסטימלאכן כאראקטער ווי אין די שטאטן, און ווייל ס'איז דא אזוי מער פארשטענדעניש פאר אזא פאלקסטימלאכן פאנד, ווי דער נאציאנאל-פאנד איז.

א דאנק אט דער פארשטענדעניש, האט דאס קאנאדער אידנטום, וואס איז פינף-און-צוואנציק מאל קלענער אין צאל פונ'ם אמעריקאנער, אין איין טאג (ביי דער וויניפעגער קאנווענשאן פון דער קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע) פארפליכטעט זיך אויסצולייזן כמעט צוויי מאל אזויפיל באדן, וויפל די אמעריקאנער אידן האבן אויף זיך גענומען אויסצולייזן נאך וואכן פון אינטענסיוון קאמפיין.

קאנאדער אידן האבן ביז איצט פינקטלאך געצאלט זייערע פארפליכטונגען, יאר נאך יאר. די קאנאדער באדן קניה אין עמק השרון, וועלכער ס'איז באשערט צו ווערן איינע פון די וויכטיקסטע אידישע ארבעטס פאזיציעס אין לאנד, ווערט אויסגעצאלט פון די קאנאדער אידן.

דער עקאנאמישער קריזיס האט אבער לעצטנס אויך געטראפן די נאציאנאל-פאנד ארבעט אין קאנאדע, און דאס יאר מוז דערפאר געמאכט ווערן א ספעציעלע אנשטרייננגונג צו שאפן די נויטיקע סומע צו דעקן דעם חוב.

ווי איינער פון די מיטלען איז דער קאמפיין דערקלערט אויף דער קומענדיקער וואך פאר'ן נאציאנאל-פאנד. די קאנאדער ציוניסטישע ארגאניזאציע דערווארט, אז די אידן פון קאנאדע וועלן זיך אין משך פון דער וואך אנשטרייננגען צו שאפן א באדייטנדיקע סומע, און אזוי דערפילן זייער פארפליכטונג און אויך פארהיטן די גוטע רעפוטאציע פונ'ם קאנאדער אידנטום.

א בינסטיקער פארשלאג

פון אלע קאמערציעלע שטאנדפונקטן איז פאר קאנאדע זייער גינסטיק דער האנדלס אנבאט פון דער סאוועט-רעגירונג.

נאמירלאך וועט קיינער, פון קיין שטאנדפונקט, ניט האבן וואס אויסצוזעצן קעגן דעם סאוועטישן אנבאט צו קויפן קאנאדער מאשינען פאר צען מיליאן דאלאר. אפילו די קאנאדער, וואס וואלטן דערטרונקען די סאוועט רעגירונג אין א לעפל וואסער, האבן ניט וואס אויסצוזעצן קעגן סאוועטישן גאלד פאר קאנאדער סחורות.

אבער די סאוועט רעגירונג איז ניט צופרידן מיט אן אינגאנצן איינזייטיקן מסחר. זי פארלאנגט, אז א דריטל פונ'ם קויף פרייז זאל קאנאדע נעמען ניט אין גאלד, נאר אין סאוועטישע קוילן.

קעגן אט דעם פונקט וועלן זיך שוין אבער יא געפינען אויסזעצונגען, באזונדערס מצד די קאנאדער קוילן אינטערעסן.

די דאזיקע אויסזעצונגען האבן אבער פונ'ם קאמערציעלן שטאנדפונקט קיין שום בארעכטיקונג ניט. די קוילן וואס די סאוועט רעגירונג שיקט אהער זיינען אנטראציט, וועלכן קאנאדע קויפט אלצאיינס אין גרויסע קוואנטיטעטן, באזונדערס פון די שטאטן. און ניט נאר דער בריטישער עולם, נאר אפילו די קאנאדער קוילן אינדוסטריע גופא קאן פון אט דעם מסחר גארנישט ניט פארלירן.

צוזאמען מיט דעם דאזיקן האנדלס אנבאט, קומט פון דער סאוועט רעגירונג איר צושטימונג צוזאמען צו ריידן זיך מיט קאנאדע איבער דער פראגע פונ'ם תבואה אפזאץ. דאס הייסט, אז זי איז גרייט צו באטראכטן א פלאן, זי זאל מיט איר תבואה ניט אונטערגראבן די פרייזן אויפן וועלט-מארק.

פון אזא פלאן וואלט קאנאדע זיכער געוואונען מער פון סאוועט רוסלאנד, ווייל קאנאדע ליידעט מער פון די ביליקע ווייץ-פרייזן ווי רוסלאנד.

עס קומט דערפאר אוים, אז קאנאדע קאן בלויז געווינען פון אזא סארט מסחר, וואס די סאוועט רעגירונג באט איר אן. און ס'איז דערפאר נימא קיין אורזאך, פארוואס קאנאדע זאל עס ניט אננעמען, — סיידן מען זאל אוועקשטעלן צווייפלהאפטע פאליטישע "פרינציפן" העכער פון די עקאנאמישע אינטערעסן פונ'ם לאנד.

פון וואנען זיינען טאקע געקומען די אמעריקאנער אינדיאנער?

נייע אויסגראבונגען וואס ווארפן ליכט אויף דער אינטערעסאנטער פראגע

פון וואנען זיינען געקומען די "ערשטע אמעריקאנער", די אינדיאנער, וואס האבן זיך באזעצט אין אט דעם גרויסן קאנטינענט? — איז א פראגע מיט וועלכער עס אינטערעסירט זיך די וויסנשאפט שוין א שיינע פאר יארן. אזוי שנעל ווי דער ווייסער מענש האט דערזעען דעם קופער-הויטיקן אינדיאנער, וואס האט פריי ארומגעוואנדערט איבער די ברייטע פעלדער און זיך געיאגט נאך יאגד אין די וועלדער פון דעם וואס מיר רופן איצט נארד און זיד אמעריקע, האט ער געוואלט וויסן ווער ער איז, און פון וואנען ער שטאמט אפ?

און באמת, דער אמעריקאנער קאנטינענט איז פון אלע זייטן אפגעשניטן פון דער איבעריקער וועלט מיט ברייטע און טיפע ימים, — פון וואנען זשע האט זיך פארט גענומען דער קופער הויטיקער אינדיאנער, ווען דער ווייסער מענש האט שוין דא געפונען? פון וואנען איז ער געקומען? ווען און ווי אזוי איז ער געקומען קיין אמעריקע? דאס זיינען אלץ פראגן אויף וועלכע די וויסנשאפט זוכט צו געפינען אן ענטפער. האט מען שוין געגראבן אין פארשיידענע געגנטן, האט מען שוין אויסגעפארשט און שטודירט אלטע רואינען, קברים און וואס ניט, צו דערגיין דעם סוד פון וואנען דער "אמת'ער אמעריקאנער" שטאמט אפ, און ווי עס ווייזט אוים, וועט אונז מיט דער צייט געלינגען פעסטצושטעלן זיין אפשטאמונג.

איין טעאריע, וועלכע לייגט זיך גאנץ ...

אידישע שמוגלער מיט נארקאטישע מיטלען פאר דער אפיום קאמיסיע פון פעלקערבונד

(א בריוו פון זשענעווע)

פון נ. בן-אריה

...

פעברואר, 1931 (איטא).

יעקב בער המן מיט זיין זון שימקע

פון ד. לערמאן

...

(שלוס אויף זייט 7)

איר וועט קומען!

אלע אידן און אידענעס וועלן קומען צו דעם קאנצערט — פון יאר

דעם קולטורעלן

פאלקס

קאנצערט

מיט די גרויסע קינסטלער

אבינדור פעקער

פון דער וועלט בארימטער "הבימה" טרופע

מישא ראפעל

באליבטער אמעריקאנער געניאלער בינע קינסטלער

אין א פראגראם פון

אימפראוויזאציעס, חסידישע, ציגיינערשע און פאלקס געזאנג,

דעמאנסטרירנדע רעציטאציעס

קאמעדיעס

שפאסן, שפריצן און שארזשן

זונטאג, מארט 8טן

8.45 אוונט

אין

קווינס טעאטער

איינלאדונגס קארטלאך צו באקומען איצט ביי די מיטגלידער פון איד. נאצ. ארב. פארב. בר. 20.

אין דער וועלט אריין

רייזע נאטיצן
פון איזידאר איש הורוויץ

אריינגייענדיק אין וואגאן זע איך ווי אן ערל זיצט און שפילט שאך, דוקא מיט זיך אליין, אדער בעסער געזאגט — ער שטודירט שאך, פארטיפט, האלטנדיק א טעארעטישן בוך אין האנט.

— א שאך שפילער, טו איך אים א פרעג.

— יא, כאפט ער אונטער מיט שמחה, נו, און דו אפשר אויך.

— יא, ענטפער איך, איך בין אויך א שטיקל שאך שפילער.

— אויב אזוי, זאגט ער, קאנען מיר אפשר מאכן א גיים.

— מיט פארגעניגן.

עס האט לאנג נישט גענומען און מיר האבן זיך אריינגעלאזן אין אן אינטערע־סאנטער שאך גיים.

דער מאן איז געווען א פארוואלטער פון א געוויסער פאבריק. אויף מיין פרא־גע ווי לאנג איז שוין אז ער שפילט שאך, האט ער מיר געענטפערט אז, גאר נישט לאנג.

— אייגנטלאך, רופט ער זיך אן, איז מיין זון, א שילער פון היי־סקול, געווען דער יעניקער וואס האט מיך פאראינ־טערעסירט אין דער שפיל. עס איז ביי זיי, דער יוגנט, איצט געווארן אזא מין מאדע צו שפילן שאך. זיי האבן גאנצע טימס צו. פארמעסטן זיך איינע מיט דעם אנדערן, און אייערע גלויבנס־גענאסן — טוט ער א זאג, זיינען דאס אזעל־כע פייערדיקע שאכמאטיסטן, שארפע קעפ בראנד פייער, א געזונט אין זיי. איי, שפילן זיי שיין, — סמאטשקעט ער אונ־טער, גאונים, עלוים, גיט ער צו, איך באַ־וואונדער זיי פון טיפן הארצן.

נו, האט עס מיר טאקע זייער שטארק הנאה געטאן, וואס א גוי, אן "ערל", האט אזא גוטע מיינונג פון אונז אידן, אנו, לאזן זיי, די ערלים, טאקע וויסן אז ווען עס קומט צו שאך, מעגן זיי אראפנעמען די היטל פאר א "נאש בראט" א שאך שפילער, און ער האט עס טאקע צוגעגעבן.

און דערביי זאגט ער זיך ארויס זיין פילאזאפיע ווי פאלגנד : אז פריער הא־בען אונזערע "באביטס" זיך א לאז גע־טאן צו "וואהיסט" שפיל אויף טיש און אויב בענק, שפעטער צו "ברידזש". נאכ־הער צו "מא יאנג", נאכדעם צו מיניא־טור גאלף, בארמינטאן, און איצט האל־טען מיר שוין ב. ה. ביים שאך, וואס וועט מסתמא, לויט זיין מיינונג אויך לאנג נישט אנהאלטן. נו, מילא, אפשר איז עס טאקע אזוי, איך וויל זיך מיט אים אן דעם ניט שפארן.

דערווייל באמערקנדיק זייער וויניק מיטרייזנדע ביי אונז אין טריין, טו איך מיר א פרעג ביים קאנדוקטאר :

— סיי, קאנדוקטאר, וואס איז, איי־ערע געשעפטן זיינען אויך היינט במ־חילה . . .

— א פראגע, ענטפערט ער מיר, וואס איז שייך צו זאגן, אונזער באן גע־שעפט איז אפשר א סך ערגער אפ ווי אלע אנדערע מסחרים. מיר ליידן נישט נאר פון איצטיקן קריזיס, נאר אויך פון דער ביטערער קאנקורענץ פון די אוטאַ־מאבילן, וועלכע שניידן אונטער אונזער חיונה, סיי אין פאסאזשיר און סיי אין פראכט טרייד.

גלויבט מיר בנאמנות, עס איז טאקע געווען א מאדנע דערשיינונג. אט באַ־שטייט אונזער גאנצער טריין פון פינף וואגאנען. אין אונזער פולמאן זיינען גע־ווען גאנצע דריי פאסאזשירן. נאך וואס זיי דארפן פירן אזא גרויסן סטעף אין דיינינג קאר, מיט צוויי ווייטארס פאר יעדן עסער, דאס איז א מיסטעריע פאר מיר, וואס איך קאן נישט בשום אופן פארשטיין. נאר נאך וואס דארף איך זיך זארגן פאר זיי, אז איך האב מיר מיינע אייגענע דאגות . . .

אין שיקאגא

עפעס איז מיר די דאזיקע שטאט נישט דאס זעלבע וואס אמאל. נישטא דארט מער דער דראנג, דער ראַש, דער פעפ וואס איך האב באמערקט מיט יארן צוריק. דאכט זיך אט די זעלבע מענשן, נאר עפעס זיינען זיי אן דער איניציאַ־טיווע, וואס איך האב געזען אין זיי מיט יארן צוריק.

עפעס שווערעס דריקט זיי אויפן האר־צען, און זייער געזיכט איז אן עדות דערצו. דער אויסדרוק אויפן פנים איז שטארק פארפינסטערט, פאר'חושכ'ט, דער קריזיס ווייזט אויס האט געלייגט זיין שטעמפל אויף זיי — נייע קנייטשן זיינען עדות דערצו.

קיין איינער פון זיי האט נישט פאר־פעלט מיר באלד צו פרעגן :

— נו, ווי איז געשעפט ביי אייך, אין קאנאדע ?

— ביי אונז, זאג איך, איז די צייט זייער שלעכט. ביטער, מענשן מאכן פשוט נישט קיין לעבן.

— ווארט א ווײלע, אונטערברעכן זיי מיר, — וואס רעדט איר, וואס ווייסט איר דען פון שלעכטע צייטן, איר האט דען א באגריף וואס עס טוט זיך ביי אונז, אין שיקאגא, אזא שלעכטן קרי־זיס האבן מיר דאך נישט ביינגעלעבט זייט מיר געדיינקען, אזא צייט איז נאך קיינמאל נישט געווען, עס איז א מין איבערקערעניש, וואס האט נישט דאס גלייכן אין דער היסטאריע פון אמעריקע. ניין, ערגער ווי ביי אונז קאן שוין נישט זיין, משיח'ס צייטן . . .

עס דאכט זיך מיר, אז די צייט אין די סטייטס בכלל, און אין שיקאגא בפ־רט, איז טאקע ערגער ווי ביי אונז. זיי, דארטן, האבן דורכגעמאכט אזעלכע גר־טע, וואונדערבארע צייטן, וואס וועלן זיך שוין פילייכט קיינמאל אזוי גיך ניט אומקערן. געלט איז ביי זיי, אין צייט פון פראספעריטי, געפלאסן ווי וואסער. לוקסוס איז געווארן דער שפריכווארט פון יעדן, סיי רייך, סיי ארים, אלע זיינען זיי געווארן מבינים אויף דאס שענסטע און דאס בעסטע אין לעבן, אלע האבן באקומען א באגריף פון לעבן, הויך און ברייט. מענשן האבן זיך פשוט געבאדן אין געלט, קיין זאך איז נישט געווען צו טייער פאר זיי.

און טאמער איז איינער אפילו קורץ געווארן אין געלט, פילייכט אריבערגע־כאפט די מאס, האט ער זיך אן עצה גע־געבן. ער האט אנגעהויבן צו קויפן זאכן אויף אינסטאלמענט פלאן. — לאזן מענשן ניט דיינקען אז ער איז נישט בכוח אנצוהאלטן אזא רייכן שטאט, פונקט ווי אנדערע אין זיין קרייז פון פריינט און באקאנטע . . .

איצט אבער, ווען דער קראך איז געקו־מען, זיינען מערסטע פון זיי נעבאך גע־טראפן געווארן אזוי שטארק, אזוי אומדערווארטעט, אז עס כאפט אזש אן א שרעק. עס איז שייך צו זאגן אז ביי אייניקע פון זיי איז פשוט נישטא א ניקל מיט וואס צו צאלן רענט, ס'האלט שוין אפילו דערביי אז מען זאל ארויס־נעמען דעם טעלעפאן, אדער גאר אפ־שניידן די לייטס. מיט איין ווארט, עס איז דארט, אין אמעריקע, גאר נישט פרייליך. דער עולם האט נישט געהאט קיין שכל אפצולייגן א סענט אין א זייט, ווי מען זאגט ביי אונז, אויף "לעת צרה", דערפאר טאקע זיינען די ליידן דארטן נעבאך זייער גרויסע, נישט פאר אונז געדאכט . . .

וואו איר גייט און וואו איר שטייט באגעגנט איר מענשן וואס פארקויפן עפל מיט א סיין : "העלפט אן אומבאשעפ־טיקטן. פינף סענט א שטיק", איר זעט זיי אין אלע ווינקלאך, איבעראל, אידן ווי קריסטן.

צייטנווייז האב איך אפילו באגעגנט בכבוד'יקע, שיין אויסזעענדע אידן, ווייזט אוים פלוצלומדיקע "יורדים", שטייענדיק אויפן גאס אויסגעשטרעקט די האנט נאך א נדבה.

עס האט מיך באמת א שטאך געגעבן אין הארצן ווען איך האב עס באמערקט, מען זעט באלד, אז זיי נישט דער גע־וויינלאכער טיפּ פון בעטלער. גיכער קאן מען זעט באלד אז זיי זיינען ניט דער גע־רים אדער גאר אלס פרעזידענטן פון שו־לען. אזא מין טיפּ זעען זיי אויס, נאר אז דער חלק איז געקומען אויפן האלז, ווארפט מען אוועק די בושה אן א זייט, מען לאזט זיך אראפ אזוי נידעריק, אפי־לו אזוי ווייט ווי אויסצושטרעקן די האנט נאך א נדבה. יא, זייער א טרויַ־עריקע דערשיינונג . . .

אויך זיי, דארטן, האבן צו זינגען און צו זאגן פון זייערע תלמוד־תורות, און אנדערע צדקה אנשטאלטן. אידן בני רח־מנים האבן געשאטן אין דער צייט פראס־פעריטי מיט געלט פאר אלעם, פאר יע־דן צוועק. דאס איז אבער געווען גוט אזוי לאנג ווי דער דאלאר האט זיך גע־דרייט ביי יעדן אונטער דער האנט.

אבער איצט, אז דער קריזיס האט א טרייסל געטאן דעם עולם ביי דער טשופ־רינע, און די צייט איז געווארן שלעכט, איז גאר נישטא מיט וועמען צו גיין צום טיש. די טויער זיינען זיך פשוט ווי צע־לאפן, האבן זיך צוריקגעצויגן פון דער ארבעט, פילייכט פארטאן אין אייגענע דאגות . . . און די אינסטיטוציעס זיי־נען געבליבן שטעקן אין דער מיטן, קרעכ־צען זיי נעבאך אונטער דעם שווערן לאסט. עס איז נישטא מיט וואס צו צא־לען געהאלט די באאמטע, די אויסגאבן אויף אויפהאלטן די אנשטאלטן, פון צאלן דעם מארטגיידזש איז שוין לאנג אפגערעדט. ווער צאלט דען איצט מארט־גיידזשעס, סיידן א משוגענער, נישט קיין קלארער. עס זיינען דאך דא פיל נויטי־קערע צוועקן צו צאלן פריער.

אפילו די דייטשע "יאהודים", יענע וואס זיינען אלע מאל געווען שטיין רייך ווי קורח, און האבן אימער געגעבן מיט דער ברייטער האנט, אפילו זיי, זיינען געכאפט געווארן אין דער מעשה, איך מיין אין 'סטאק עקסטענדזש קראך,' אויך ביי זיי איז געווארן "פוסטא", זיי האבן נישט דעם אלמעכטיקן דאלאר, נו, איז טאקע אוים צדקה, און דא, וואס וועט זיין מיט די עקזיסטירנדיקע אינסטיטו־ציעס, וואו וועלן זיי נעמען געלט אויף אנצופירן די ארבעט פאר די נויטבא־דערפטיקע און ליידנדע, דערווייל איז דאס אלץ נאך א סוד, אין דער שטיל, מען פארבאהאלט עס פון דעם עולם, מען קנייפט זיך די באקן, אבער די פראגע איז : אויף ווי לאנג . . .

באנקן קראכן

לא די וואס סוחרים לייזן וויניק, ארבעטער זיינען אומבאשעפטיקט, און דער האנדל בכלל איז אין א מין שטיל־שטאנד, איז צוגעקומען די מכה לא עלי־נו פון "בענק קראכן".

טאג טעגלאך מאכט זיך צו אן אנ־דער באנק, היינט דא און מארגן דארטן. איין טאג איז עס א קליינע בענקעלע, א פיצינקע בענקעלע, מארגן, פארקערט, גראד גאר א גרויסע ,אין די מיליאנען. עס איז ביי זיי כסדר א "ראן" אויף בענק, און וואס איז דער וואונדער.

ערשטנס זיינען ביי זיי דא אזעלכע מאדנע קליינע בענק. שטעלט אייך פאר־און צו האט איר ווען ס'איז געהערט פון א באנק מיט א־קאפיטאל פון 25 טויזנט דאלאר. עס איז דאך צום לאכן, מ'שטיינס געזאגט, אויך מיר א באנק . . . . און אויב א באנק פארמאגט גאנצע הונדערט טויזנט דאלאר איז עס שוין א גרויסע אינסטיטוציע . . . אין דער שטעטל וואו עס געפינט זיך.

אט אזוי האבן זיי דארט, אין אמערי־קע, בענקלאך אין די צענדליקע טויזנ־טע. יעדע שטאט, — וואס רעד איך, יע־דער דערפל גרויסט זיך מיט זייער לאַ־קאלער באנק. מיר זיינען א וויכטיקער צענטער, — רעדן זיי זיך איין, — מיר האבן אן אייגענע באנק, א קליינינקייט, די 'איסטאנוויל בענק און טראסט קא.', קאפיטאל און רעזערוו 25 טויזנט דאַ־לאר. ווער קאן זיך גלייכן צו זיי. באלד, באלד, וועט זייער פלאץ באקומען א וועלט נאמען, עס וועט ווערן א "בום". מען וועט מאכן געלט ווי בלאטע.

איצט, אין דעם איצטיקן קריזיס, טרעפט אפט ליידער אז דער פרעזידענט אדער דער קאסירער אנטלויפט מיט א געליבטער איז שוין, אויס באנק, אויס טראסט, נישט געבליבן א סענט פאר די דעפאזיטארס . . .

אין ניו־יארק איז גראד לעצטנס גע־פאלן די גרעסטע אידישע באנק פון דארט — די "בענק אף יונייטעד סטייטס". נו, דארט איז שוין די זאך געגאנגען גאר הויך, דאכט זיך א קימאַ־לן פון וואסערע דריי הונדערט מיליאן דאלאר דעפאזיטס, כמעט אלע אידן. געל־דער פון אלמנות, יתומים און דאס גליי־כען. איבער 450,000 דעפאזיטארס. אזאך וואס האט ממש אפגעקוילעט האלב ניו־יארקער אידנטום, רואינירט מענשן — אן א שיעור, נישט אזוי אבער איז עס אין שיקאגא.

דארט זיינען נאך די גרויסע בענק נישט געבראכן. בלויז די קליינע בענק זיינען דערווייל געפאלן, אבער איינער דעם אנדערן פרעגט :

— זאג מיר אביעזר, וואס דיינקסטו, מיין באנק איז זיכער צו נישט. א קשיה אויף א מעשה, אפשר האלט זי זיך אויך באלד ביים שליסן. מיר שרעקט שטארק דאס הארץ, אפשר, לאמיר זיך באטראכ־טען, זאל איך גאר אריין אין דיין באנק.

און דער צווייטער ענטפערט אים :

— נאר איינער, נו, און מיין באנק, דענקסטו איז בעסער ווי דיינע, חלילה, איין שווארץ יאר . . .

א סך געלט ווערט איצט געטראגן אין די זאקן. מענשן האבן מורא צו געטרוי־ען די בענק און דערווייל מאכט דאס אליין אויך אן די שלעכטע צייטן, ווייל צוליב דעם איז איצט דא וויניקער געלט אין צירקולאציע. געלט אין די זאקן ברייינגט נישט אריין קיין אינטערעסט, נאר ווער קערט איצט פאר פראצענט, אז דער עיקר איז דאך דער "קרן".

געשעפטס לייט זיינען איצט גאר שלעכט אפ, ווייל זיי מוזן פירן א טשעק אקאונט. זיי האבן מורא ארויסציען זיי־ער געלט פון באנק, ווייל מען וועט זיי נאך חלילה שפעטער איינגאנצן אפשניי־דען דעם קרעדיט, און פארקערט, אין א נייער באנק, ווער וועט זיי היינטיקע צייַ־טען געבן קרעדיטן. נו, איז זיי טאקע זייער שלעכט, גאר נישט פוינלדיק . . .

וואס אנבאלאנגט ריעל עסטייט, נו, איז בעסער אז איר פרעגט שוין גאר קיין קשיות נישט. זייער ווערט איז זיי־ער שטארק געפאלן. אגרימענטס און סע־קאנד מארטגיידזשעס זיינען נישט ווערט דעם פאפיר אויף וועלכן זיי זיינען גע־שריבן געווארן. אפילו ערשטע מארט־גיידזשעס זיינען דארט נישט קוראנט היינטיקע צייטן.

ביי זיי איז אלע מאל געווען איינגע־פירט געווען א מאדע, וואס איז אומבאַ־קאנט אין קאנאדע. נעמלאך, מענשן קוי־פען "זעקס פראצענט גאלד באנדס" מיט די לעצטע אפגעשפארטע גראשנס, וואס דאס איז געווען פאררעכנט קוראנט ווי קעש, אזוי גוט ווי אין סייווינגז בענקס.

איצט אבער, זיינען די דאזיקע גאלד באנדס נישט קעשבאר. דאכט זיך די זעלבע בענק וואס האבן פריער געקעשט יעדן באנד כהרף עין, ווילן עס איצט אין האנט נישט נעמען. טרייסלען זיך אפ אפילו ווען מען פארלאנגט אויף דעם געלט מיט א היזק.

מען זאגט יאקאפי אז אנשטאט די געוויינלעכע פופציק פראצענט ערשטע מארטגיידזש געלדער זיינען אדוועטסירט געווארן אויף מאנכע גרויסע בילדינגס אפילו מער ווי הונדערט פראצענט פון דעם גאנצן ווערט. עס איז אזוי, אדער דער מארקעט ווערט איז איצט אזוי גע־פאלן, אז עס איז נישט ווערט זאגאר די ערשטע מארטגיידזש געלדער אדוועג־סירט אלס היפאטעק, אדער מען האט געשטופט דעם שאצער אין יד אריין און ער האט פארשטאנען וואס מען מיינט און ער האט געשאצט דעם ווערט צו הויך, אום צו דערמעגלאכן ארויסצוגעבן גאלד באנדס אויף א העכערער סומע און אזוי ארום אריינגענומען די קעש פון דעם עולם.

וויפיל סטארס און ליידיקע הייזער האב איך דאס ניט געזען. עפעס אזויפיל, אז עס איז אזש געווען א שרעק אויף זיי צו קוקן. אין די טויזנטער, אין יעדער גאס, אין יעדן ווינקל. וואוהין איך האב מיך געווענדעט האב איך זיי געזען. אפט מאל האלבע בלאקן, פוסטע פאר'־חושכ'טע, פארשטויבטע. די ליידיקע סטאר פענסטער זיינען פארדעקט מיט צירקוס אפישן, דאטירט מיט יארן צו־ריק. אפילו גרויסארטיקע פלעטס (סוויטס) און הייזער, זיינען איצט אויך דא ליי־דיקע לרוב. אומעטום און איבעראל, מיט איין ווארט, ריעל עסטייט איז דארט גע־זונקען אבציק איילן אין דער אדמה, ניט פאר וויניפעג געדאכט . . .

יעקב־בער הס[illegible]מיט זיין זון שימקע

(שלוס פון זייט 6)

אך, ווען דער טאטע זאל אויך וועלן ! אבער אליין, און דעם טאטן איבערלאזן, דאס קאן ער ניט, מיט גוואלד שלעפט ער זיך לעבן טאטן אין שטאט. ער האט דאך אין שטאט קיינעם ניט. ווען ער איז נאך געווען א חדר אינגל, האט ער, שימקע, שוין געפילט ווי עלנט ער איז, ווען א חדר אינגל האט אים אנגעבראכן די ביינער, איז געווען שא, שטיל. דער רבי האט זיך גאר ניט וויסנדיק געמאכט אויף שימקעס טרערן, אבער אנדערש איז גע־ווען אויב ער, שימקע, האט אימיצן א ריר געטאן. אהא, גוואלדן, געשרייען פון אלע זייטן . . . . פון דעם רבי'ן, פון דער רבי'צן, פון דעם קינד'ס עלטערן : "המן" ! מיר וועלן דיר די ביינער צע־ברעכן", און מען האט ניט נאר גע־רעדט, מען האט טאקע געטאן, און ניט איינמאל פלעגט ער זיך אומקערן אהיים מיט אנגעבראכענע ביינער און מיט אונטערגעקלאפטע זייטן. ער האט אנגע־הויבן אלעמען פארהאסן : דעם רבי'ן, די רבי'צן, די חדר אינגלאך מיט זייערע עלטערן, שוועסטער און ברידער.

זומער פארנאכט, קינדער שפילן זיך ער איז אויך איינער פון זיי. ער זעט, אז ער זאל קיינעם ניט אנרירן, קיינעם ניט פארטשעפען, אבער דער סוף איז תמיד געווען א ביטערער. דער סוף איז געווען אז אלע אינגלאך פלעגן אים באפאלן, ווי זיי, די קינדער, פלעגן שוין באקומען זיי־ער געצאלט, אבער ווער האט זיך אנגע־די בינען מיט קולי קולות ! המן ! המן ! הויפן ? טאטעס און מאמעס פלעגן קר־מען מיט גוואלדן, מיט געשרייען צו ייזן טאטן, אבער זיין טאטע האט גע־וואוסט, ווער עס איז גערעכט. ער, דער טאטע, פלעגט זיי צעטרייבן ווי די הינט, און אים, דעם בעל דבר אליין, פלעגט ער צורופן צו זיך. זיי פלעגן קוקן איינער אויף דעם אנדערן, גלייך ווי זיי וואלטן איבערגעלייענט. וואס עס טוט זיך ביים צווייטן אין די געדאנקען, און טרערן פלעגן זיך שטעלן ביי זיי ביידן אין די אויגן.

זיך פארקלייבן לעבן זיין פאטער אין א ווינקל און זיי זיינען געווען אפגעזונ־דערט פון דער גאנצער "עדה הקדושה". מיט קיינעם קיין ווארט ניט אויסגע־רעדט. ווען ניט ווען פלעגט זיך פאר־גנב'ענען א אינגל, פון די מיוחסים און אויסשרייען : "המן" ! און אנטלויפן, גלייך ווי אימיצער וואלט זיך נאכגעיאגט נאך אים. ער, שימקע, פלעגט טאקע מאכן א באוועגונג זיך צו גיין אפרעכע־נען, אבער גענוג איז געווען דעם טאטנ'ס יאוש'דיקער קוק, ער זאל בלייבן זיצן.

שבת, יום ־ טוב אין שול, פלעגט ער זיין טאטן פאר דער האנט, אים אריינ־שלעפן אין קאראהאר אריין, אבער זיין טאטע בלייבט זיצן ניט גערירט פון ארט.

ביז קליין : שניידערס מיט די שענסטע באלעבאטים, שוסטערס מיט די "כלי־קודש" — מען שליסט זיך צוזאמען און מען גייט א טענצל ארום דער בימה, נאר ער מיט זיין טאטן זיצן זיך דארט פארשטעקט אין א ווינקל. עס פרוווט אמאל צוגיין א שניידער און אננעמען רואיק.

און שמחת ־ תורה. אלע זיינען פריי־לאך. מען זינגט, מען טאנצט פון גרוים טרערן שטעלן זיך שימקע'ן אין די אויגן, ער וואלט וועלן אנטלויפן — נאר וואו־הין אנטלויפט מען ? . . . און דער טאַ־טע ?

ניט געוואוסט וואוהין צו אנטלויפן ביז דרייצן יאר. אלט געווארן דרייצן יאר איז ער אוועק מיט דעם טאטן אין דארף אריין און פון דעם ערשטן טאג איז אים אין דער דארף געפעלן געווארן. ער וואלט קיינמאל ניט וועלן זיך אומקערן אין שטאט. ניט אויף שבת און ניט אויף יום ־ טוב, נאר דער טאטע. ער וואלט צו גרוים איז זיין טאטנס פארדראס, דארף בלייבן.

דער חזן לייענט שוין די מגילה. די קינדער מיט זייער קלאפער געצייג שטיי־ען מוכן ומזומן. זיי ווארטן נאר אויף א וואונק פון אויבן. אנדערע קינדער האבן ניט קיין געדולד צו ווארטן אזוי לאנג, מאכן זיי דערווייל "מאניעווערס", דער שמש טוט א קאמאנדעווע : "שטיל זאל זיין", ס'ווערט שטילער, רואיקער, נאר ס'פילט זיך אין דער לופט, אז אט, אט און דאס גראגעריי וועט אויסברעכן.

יעקב ־ בער מיט זיין בנ'דל שימקע האל־טן אין דער טאטע זאל מיט אים אין וואלטן געווארט הערן זייער ביטערן אור־טייל.

"המן בן המדתא" האט דער חזן ארויס־גערדרייט א צופרידענער, ווייזט אויס אז ער האט אויך קוים דערלעבט צו קומען אהער. אפגעפארן אזא שטיק וועג. עס ווערט לאנגווייליק. ווער ס'האט נאר גע־האט גאט אין הארצן, דער האט גע־קלאפט, געגראגערט, געסטוקעט. יעקב בער'ן און שימקע'ן האט זיך געדאכט אז מען קלאפט ניט אימיצן אנדערש נאר זיי. זיי גראבן איין זייערע פנים'ער נאך טי־טען אראפגעלאזן די קעפ. גלייך ווי זיי פער אין דעם צעריסענעם און צעפליקטן ירושה סדור, גלייך ווי זיי וואלטן וועלן געפינען דארטן אן עפעס זיך אנשפארן, אז זיי זאלן ניט אומפאלן. ס'ווייזט זיך זיי אויס, ווי הונדערטער און טויזנטער אויגן ווינקען און ווייזן אן אויף זיי, אז דאס איז המן מיט זיין בן : "הרג'עט ! שלאגט ! לאזט ניט לעבן . . ."

מען האט דערהערט א קלאפ מיט דער בית ־ המדרש טיר. דער טאטע מיט דעם זון זיינען אינמיטן טומל אוועק אין דארף אריין . . .

א גרוס פון רומעניע

אויסצוג פון א בריוו דערהאלטן פון מר. הערי שטיינבערג, פרעזידענט פון מאנארק אוועראל מאנופעקטשורינג קא., — פון א גוטן פריינט, מיט וועלכן ער האט זיך באקאנט, ווען מר. שטיינבערג האט באַ־זוכט זיין "היימלאנד", אין 1929. דער שרייבער פון דעם בריוו איז א געבילדע־טער געשעפטסמאן, מיט א ברייטן בליק. (די רעדאקציע).

* * *

טייערער מר. שטיינבערג :

קודם כל וויל איך אייך בעטן איר זאלט מיך אנטשולדיקן וואס איך האב אייך דערלאזט אזא לאנגע צייט פארביי־גיין — און אייך קיין ווארט ניט גע־שריבן. ס'וואלט געווען איבעריק צו דער־מאנען די פארשיידענע אורזאכן . . . איך גלויב אז איר קאנט אליין פארשטיין. איך געפין זיך אין דער זעלבער לאגע ווי יענער וועלכער באגעגנט א באקאנטן ווע־מען ער האט א צייט ניט געזען — און ווייס ניט וואס צו זאגן, ווייל ער קאן זיך ניט פארשטעלן וואס דעם צווייטן אינטערעסירט צו וויסן. איך שרייב אייך דעם דאזיקן בריוו אבער איך ווייס דאך וועלכע פון די גרויסע פראבלעמען מיט וועלכע מיר ראנגלען זיך, וואלט אייך מער פאראינטערעסירט. נאך שווערער איז דאס פאר מיר ווייל איך ווייס אז ס'איז מיר געווען אזוי אומאנגענעם מיט אייך זיך דורכצורעדן (און איך מיין ניט דערמיט צו מאכן אייך קאמפלימענטן) גראד דערפאר וואס איך האב זיך אי־בערצייגט איז איר זייט א פיל־זייטיקער מענש, דאס הייסט א מאן מיט א ברייט אויפפאסנדן בליק, פאראינטערעסירט אין פילע זאכן, מיט וועמען איר קאנט ריידן וועגן אלץ אין דער וועלט, ווייל ער איז מיט אלץ גרינדלאך באקאנט.

איך וועל דערפאר אפענדיקן די לאנגע הקדמה און . . . אנפאנגען :

אויף דעם עקאנאמישן געביט איז ביי אונז די לאגע א קאטאסטראפאלע. די תבו־אה איז געווען א רייכע, אבער א דאנק די געפאלענע פרייזן זיינען די פויערים איינגאנצן פארארימט געווארן און צוזאַ־מען מיט זיי — ווייל מיר אלע זיינען אפהייגיק פון זיי, זיי זיינען אונזער גאנצע האפענונג — זיינען מיר אלע אויף צרות. די חובות זיינען גרויס. די פאר־מער צאלן ניט אפילו די באנק אנלייעס, ווייל זיי האבן ניט מיט וואס. די סוח־רים באנקראטירן אן א שיר. יעדן טאג נייע באנקראטן און קאמפראמיסן, און מאראטאריעס.

צו דעם אלעמען קומט נאך די רעגי־רונג און מאכט שרעקלאכע גרויסע טאַק־סעס — און דערשטיקט אונז ביז צום טויט. ס'גייען ארום די שעריפס פון טיר צו טיר. ווער ס'קאן ניט באצאלן די טאקס, פארלירט דאס ביסעלע וואס ער פארמאגט : מען קאנפיסקירט ביי אים די שטוב זאכן און מען ווארפט זיי ארויף אויף א בוידעם ביים שעריף, וואו זיי ליגן ביז דעם טאג וואס איז באַ־שטימט פאר אויספארקויף — אויף "אָק־שען" און דערווייל האבן די מייז א גוטן טאג — און פרעסן אויף די זאכן וואס געפינען זיך אויפן בוידעם.

און טאמער איז דאס ניט גענוג, ווי עסיג אויף א מכה, קומען די אנטיסעמי־טישע אגיטאציעס. ניט לאנג צוריק האט א סטודענט פון זעקסטן קלאס גימנאזיע, פון יאסי, זיך געלאזט נעמען דאס לעבן פון עמאנאיל סאקאר, דעם דירעקטאר פון די צייטונגען "אדווארול" און "דימיניא־צא", די פאפולערסטע צייטונגען פון לאנד — און ער האט געשאסן אויף אים פון א רעוואלווער—אבער גליקלאכערווייזע האט עס אים ניט געטראפן. די גאנצע פרעסע האט פראטעסטירט קעגן דעם שענדלאכן אטענטאט. די גאנצע "אינ־טעליגענציע" און די פראמינענטסטע מענ־שען פון לאנד האבן דעם מיאוסן טאט ענערגיש פארדאמט, און צוגעשיקט סאַ־קארן באגריסונגס בריוו און טעלעגרא־מעס. ווען די רעגירונג האט זיך איבער־צייגט אז דא שאפט זיך אן ערנסטע לאַ־גע, האט זי אנגענומען באלד ווירקזאמע שריט צו באשיצן די ארדענונג. אלס רע־זולטאט, זיינען די פירער פון די אנטי־סעמיטישע אגיטאציעס ארעסטירט גע־ווארן, און זי האט אנטדעקט א צאל גע־היימע ארגאניזאציעס און קאנספיראצי־עס, וואס איז געווען א געפאר פאר דער רעגירונג.

דער אונטערריכטס מיניסטער האט ארויסגעגעבן א באפעל אז קיינע סטו־דענטן פון גימנאזיע זאלן זיך ניט באַ־טייליקן אין פאליטיקס — און ניט אר־גאניזירן קיינע געהיימע קלובן און א. וו. מיר ווארטן צו זעען וואס פון די אלע נייע פארארדענונגען וועט ארויסקומען...

גרוסן פון אייער ברודער לייב: ער איז איצט באשעפטיקט מער מיט פאלי־טיק . . . ווייל ס'איז עפעס אנדערש ני־טא וואס צו טאן . . . ער איז דער וויצע־פרעזידענט פון דער קהלה; מיטגליד פון דער שטאט־פארוואלטונג און פון דער פאפולערער קרעדיט באנק.

אידישע ספארטליים שטארק געלויבט פון היגן ספארט פירער

אין א בריוו אנגעשריבן פון ג. א. מאטיסאן, א פירער אין די ספארט קריי־זען אין וויניפעג, דריקט ער אוים זיין באוואונדערונג וועגן דער ווירדיקער אויפהאלטונג און אמת'ע "קונסט" דער־וויזן פון די מיטגלידער פון דער "מאַ־נארק" האקי טים אויפן ספארט פעלד.

די "מאנארק" באשטייט כמעט איינ־גאנצן פון אידישע יונגעלייט און די דאזיקע טים האט לעצטנס געקעמפט קע־גען די "נייטיוו סאנס" און זיי האבן פארלארן דעם קאמף, אבער דער שריי־בער רופט אוים מיט באגייסטערונג :

"אין די צוויי צוזאמענשטויסן וואס מיר האבן געהאט מיט די "מאנארקס", איז אונז קוים געלונגען צו געווינען. די "מאנארכס" האבן עקשנות'דיק פארטיי־דיקט זייער פעלד. דאס זיינען וואונדער־בארע יונגעלייט. זיי זיינען ניט נאר גו־טע שפילער נאר גוטע ספארטן; און "דזשענטלמען". הארציקן טאבייעס זיינען זיי אלע אריינגעקומען אין אונזער קווארטיר, נאך דעם שפיל, און אונז גראטולירט — אבער הארציק, און מען האט געקאנט זעען אז זיי זיינען אלע געווען ערלאך און זיי האבן עס טאקע געמיינט. זיי האבן אונז געוואונשן גוטן דערפאלג ביי דער לעצטער פראבע, און זיי האבן אונז פארזיכערט אז זיי וועלן אונז אונטער־שטיצן.

דאס איז געווען א לעבעדיקער קאמף, אבער ס'איז דאך שווער צו פארלירן און עס פאדערט זיך אמת'ער ספארט גע־פיל צו דערווייזן אזא גרויסמוטיקייט — אין א מפלה, ווי די דאזיקע אינגלאך האבן דערוויזן . . .

"איך גראטוליר אייער וואונדערבארן טים און איך פארזיכער אייך אז די "נייטיוו סאנס" פילן אז זיי האבן גע־קעמפט קעגן א גאנץ שטארקן טים — אונטער דער פירערשאפט פון דעם מיט די "מאנארקס".

וויל ניט קיין שותפים

סענסאציאנעלער ראמאן־געשיכטע צווישן ווארשע, לאדז און זאקאפאניע.

אין ווארשע איז איצט פארגעקומען א גט צווישן א מאן און זיין שיין ווייבל וועלכע האט זיך ניט פארלאזט אויף נסים און אין א פאר וואכן נאך דער חתונה האט זי איבערגעלאזט איר מאן און זי אוועקגעפארן אין זאקאפאניע צו איר גע־ליבטן.

ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזן, איז איר ראמאן מיט דעם געליבטן שוין געווען אן אלטע געשיכטע. די פראגע איז נאר, פארוואס זאל אזא ווייבל פארדרייען דעם קאפ אן אומשולדיקן יונגערמאן, וועל־כער מיינט נאך, אז זיין יונג ווייבל איז גאר א צדקניות און איז נאך די נש־מה שולדיק.

די אלע איינצלהייטן זיינען ארויסגע־בראכט געווארן ביים רב ר' דוד קליינער אויף נאוואליפיע 54, פאר וועמען דער יונגערמאן האט אליין דערציילט ווי די זאך איז געשעען.

מיט קנאפע דריי וואכן צוריק האט זיין פרוי אים געמאלדן, אז צוליב א שלעכטן חלום פון איר מוטער וויל זי אויף א קורצער צייט אוועקפארן צו איר קיין לאדז.

צוערשט האט ער איר דאס ניט דער־לויבט, אזוי ווי זי האט זיך איינגע־שפארט, האט ער איר נאכגעגעבן. זי האט אים צוגעזאגט אז נישט קוקנדיק אויף דעם וואס זי פארט נישט מער ווי אויף עטלאכע טעג, וועט זי אים דאך יעדן טאג שרייבן א בריוו.

דערווייל האט מיט אים פאסירט אן אומגליק. אויף מארגן נאך זיין ווייבס אוועקפארן איז צו אים געקומען דער עק־זעקוטאר מאכן א "זאיענטשע" אויף די שטוב זאכן, ווייל ער איז שולדיק גע־ווען דעם מאגיסטראט עטלאכע הונדערט זלאטעס שטייערן. אין דעם מאמענט האט ער זיך דערפילט גוואלדיק עלנט, ווייל ער האט פשוט ניט געהאט פאר וועמען זיין ביטער הארץ אויסצוגיסן. ער איז גלייך אוועק צום אונטערשטאטישן טע־לעפאן און ער האט געבעטן אז מען זאל פאר אים אראנזשירן א געשפרעך מיט זיין שווינגער אין לאדז.

ווי דערשטוינט איז ער אבער גע־ווארן, ווען זיין שווינגער האט אים דער־קלערט, אז זי האט איר טאכטער, דאס הייסט זיין פרוי, אפילו פאר די אויגן נישט געזעען.

ער איז שיר ניט געפאלן אין חלשות. פארשיידענע בייזע געדאנקען זיינען אים געקומען אין קאפ. איבערהויפט האט אים געמוטשעט דער געדאנק אז מיט זיין ווייב האט עפעס פאסירט אן אומגליק אז מען איז איבערגעפארן אדער פרויען הענדלער האבן זי פארנארט. א קלייני־קייט ! . . . היינטיקע צייטן, א שיין ווייַ־בעל פארט אליין אויף דער באן !

ער האט אלץ איבערגעלאזן און ער איז אוועקגעפארן צו זיין שווינגער קיין לאדז כדי אויפצוקלערן דעם רעטעניש.

ער האט זי אבער דארט (זיין פרוי) נישט געטראפן. ערשטע אין א טאג שפעטער האט זי זיך באוויזן. זיין יונג ווייבל איז אבער במשך פון די פיר טעג געווען שטארק געענדערט.

דאס פנים איז געווען בלאס, די אויגן אונטערגעהאקט,—עפעס איז זי גארנישט געווען די זעלבע.

— וואס איז מיט דיר געשעען. שרה'־לע ? — האט ער א דערשראקענער איר געפרעגט.

— גארנישט איז געווען איר ענט־פער — אי דבין בלויז מיד. אין וואַ־גאן, אין וועלכן איך בין געפארן, איז געווען א גרויסע ענגשאפט.

— וואו ביזט געווען ? דו ביזט דאך פון מיר אוועקגעפארן מיט עטלאכע טעג צוריק ?

זי האט אווײלע געשטאמלט און זי האט זיך אנגעהויבן פארענטפערן, אז פארנדיק קיין לאדז האט זי באשלאסן אפ־צוטרעטן אין זשיראדאוו ביי איר מומע. זי האט זי שוין אזוי לאנג נישט גע־זעען, טא פארוואס זאל זי נישט אפ־טרעטן.

דער גאנצער ענין איז אים אויסגעקו־מען אביסל פארדעכטיקט, נאר מאכן דערפון אן ענין האט ער נישט געוואלט. אפשר . . . עס קאן דאך גאנץ מעג־לאך זיין. אז זי אליין איז א כשר ווייַ־בעל, ווייל ער וואלט דאך פאר איר אין שול געשוואוירן, אז זי איז אים גע־טריי . . .

דאך איינגאנצן האט ער זיך נישט גע־קאנט בארויקן. עס האט אים עפעס געפייניקט א מורא'דיקער חשד און נישט זאגנדיק קיינעם קיין ווארט איז ער אוועק צו דער באן און היידא קיין זשי־ראדאוו.

ווען ער איז אריין צום פעטער, האט ער דערקלערט, אז ער איז געקומען קיין זשיראדאוו געשעפטלאך, דערווייל האט ער פארזוכטיק זיך באמיט צו דערגיין צי זיין יונג ווייבל איז דארט ביי זיי גע־ווען. פארשטייט זיך, אז די גאנצע מעשה האט זיך נישט אנגעהויבן און נישט אויסגעלאזט . . . דאמאלסט האט ער זיך איבערצייגט, אז ער ווערט פון זיין ווייבל אפגענארט. איצט איז פאר אים געווען קלאר אז זי פארראט אים . . . אבער מיט וועמען און פארוואס ? דאס האט ער נישט געקאנט דערגיין. עס האט אים נישט געלאזט רוען. ער האט נישט געגעסן, נישט געטרונקען און דער סוף איז געווען, אז ווי נאר ער איז געקומען קיין ווארשע, האט ער געקלונ־גען קיין לאדז, אז זיין ווייבל זאל גלייך אהיים קומען. זי, פילנדיק, אז עס איז נישט גוט, האט קיין ווארשע נישט גע־וואלט קומען, זעענדיק אז זי קומט ניט, איז ער אוועקגעפארן קיין לאדז. עס האט זיך אבער ארויסגעוויזן, אז זי האט זיך שוין דאמאלסט נישט געפונען אין לאדז. נאך א גענויער אויספארשונג, איז ער געוואויר געווארן, אז זיין "געטריי ווייבעלע" געפינט זיך נאר אין זאקאפא־נע. ער איז טאקע גלייך אהין אוועקגע־פארן און ווען זיין ווייבל האט אים דערזעען, האט זי פאר אים אנגעהויבן וויינען מיט ביטערע טרערן. זי איז גע־ווארן אפנהארציק און זי האט אים אלעס דערציילט : זי האט אים דערציילט אז זי האט שוין זינט פיל יארן א באקאנטן אין לאדז. א טאטנס א קינד . . . אזוי ווי זי האט ניט געהאט קיין געלעגנהייט מיט אים צו פארברייינגען אין ווארשע, איז זי אויף זיינע הוצאות געפארן קיין זאקאפנע. אויף איר מוטערס טעלעגרא־פישע מעלדונג איז זי געקומען קיין לאדז און זי איז שפעטער צוריקגעפארן קיין זאקאפנע.

אויסהערנדיק די געשיכטע, האט ער באשלאסן זיך צו גט'ן מיט זיין ווייַ־בעל, ווייל ער איז אין פרינציפ א שטארקער קעגנער פון שותפות ־ גע־שעפטן. ער וויל נישט האבן קיין שות־פים צו זיין ווייב . . .

פון זאקאפנע איז זי אוועקגעפארן קיין לאדז און ער — קיין ווארשע.

און דער רב קליינער האט שוין דער־פירט צו א גט.

די שכנים און באקאנטע קאנען אלץ ניט פארשטיין פארוואס זי האט גע־דארפט אים פארנארן, ווייל ער איז, ניט קוקנדיק אויף די שלעכטע צייטן, דאך מאטעריעל באווארנט און זיין ווייבל האט ביי אים ניט געפעלט פון פויגל מילך. אזוי צו אזוי — זא־קאפנע, לאדז און ווארשע האבן פון וואס צו רעדן.

——(::)——

רב, צום רעסטאראטאר : — ביי אייך אין קיך איז דא א אידישע און א קריסטין, וועלכע פון זיי איז די בלאנדינקע און וועלכע די ברונעטקע ?

רעסטאראטאר : — פע, כ'לעבן ! אזא פראגע פאסט זיך ניט פאר קיין רב !

רב : — עס פאסט זיך שוין גראד פאר א רב, ווי א רב, נאטירלאך, עס איך ניט וואס א גויע קאכט, און איך האב אין איי־ערע קאטלעטן געפונען א בלאנדע האר, ווייל איך וויסן ווער איז די בלאנדינקע.

STARLAND
COR LOGAN & MAIN
פרייטאג, שבת, מאנטאג און דינסטאג
(דזשענעראל)
א $6.60 אטראקשאן צו אונזערע רעגולערע איינטריט פרייזן
10סענט, 15 סענט, 25 סענט
עדי קאנטאר
אין
"וואופי"
א גלענצנדער גרויסער סקרין טריאומף
קאמעדיע, נייעס, נאוועלטי

WAISMAN AGENCIES LTD.
טעלעפאן 23 942
עטאבלירט 1910
האלד אפ, רעזידענץ גנבות אינשורט
די מייסטע ביזנעס מענשן ווייסן דעם פאקט, אז עס זיינען דא פינף מאל אזוי פיל גנבה'ס וויפיל שריפות. דאך וואלט איר ניט געווען קיין מי־נוט אן פייער אינשורענס. כדי נאכצוקומען די פא־דערונגען פון די ביזנעסלייט האבן מיר א קאמבי־נאציע בלענקעט האלד אפ און רוביערי פאליסי וואס וועט אייך געבן פולשטענדיקע באשיצונג פאר דער קליינער פרעמיע פון $10.00 א יאר.
די פאליסי גיט אינשורענס קעגן האלד־אפ, סיי אינוויינעניק אין דער געביידע פון דעם פארזי־כערטן, סיי אויסער דער געביידע. עס פארזיכערט אויך פאר דער זעלבער סומע קעגן איינברעכן א סייף און פאר שאדן געמאכט צו דער געביידע פון דעם פארזיכערטן דורך אויפרייסן א סייף. די באַ־שיצונג פון גנבות פון דער סייף האט שוין די ווערט די פאליסי.
ווארט ניט ביז איר וועט האבן א פארלוסט. טעלעפאנירט אונז היינט און מיר וועלן באלד ארויפליינן די באשיצונג. דאס נעקסטע מאל קאנען זיי אפשר אייער פלאץ בא'גנב'ענען. די היינטיקע פאליסי וועט באצאלן דעם מארגנדיקן פארלוסט.
וויסמאן אײדזשענסים לימיטעד

די הויפט אורזאכן פון שלאפלאזיקייט

זיינען נערוועזע אנשטריינגונג, ניט־נארמאלע פארדייאונג

ביידע קאנען באזייטיקט ווערן אויף א פשוט'ן אופן, דורך טרינקען א גלאז ווארימע אוואלטין יעדע נאכט פאר'ן שלאף.

די גרעסטע ווערט פון אוואלטין ליגט אין דעם פאקט וואס עס גיט די בעסטע נארונג אין א זייער לייכט פארדייבארן פארמאט. ניט נאר באוואקט אוואלטין די נערוון און נארמאליזירט די פארדייאונג — ברייננגענדיק נא־טירלאכן שלאף — נאר גיט אייך צוריק, בעת איך שלאפט, פארלוירענע ענערגיע און וויטאליטעט.

אוואלטין איז א רייכע קאנצענטראציע פון רייכע גערשטן מאלץ, רייכע שמאנטיקע מילך און פרישע אייער. יעדער נארהאפטיקער עלעמענט וואס אייער קערפער דארף האבן אויפצוהאלטן גייסטיקן און פיזישן געזונט ווערט קאמבינירט אין דער דאזיקער העכסט געשמאקפולער און פולשטענדיקער קאמבינאציע פון דער נאטור'ס בעסטע רעסטאראטיווע שפייזן. טרינקט עס טעגלאך אנשטאט טיי אדער קאווע. זייט זיכער צו מאכן עס אייער שלאף געטראנק צו פארזיכערן א געזונטן רואיקן שלאף.

'OVALTINE'

TONIC FOOD BEVERAGE

Ensures Sound, Natural Sleep

פארקויפט אין אלע גוטע סטארס אין 50ס., 75ס., $1.25 און ספעשל $4.50 פאמיליע סייז טינס; אויך סערווירט ביי סאדא פאונטענס. 309

A. WANDER LIMITED, LONDON, ENG. AND PETERBOROUGH, CAN.

ווארנונג

קיין מאלץ אדער קאקא געטראנק קאן אויף אירגענד וועלכן אופן פארנעמען דעם פלאץ פון אוואל־טין. דער אופן ווי אוואלטין ווערט געמאכט איז א רעזולטאט פון יארנלאנגע וויסנשאפטלאכע פאר־שונגען. אנטזא:ט זיך צו נעמען די זאגענאנטע "פונקט אזוי גו־טע" פרעפאראציעס.

דזשענעראל מאטארס

טראק און קאוטש אף קענעדא, לימיטעד

קארנער פארט סט. און יארק עווע.

1927 רעא 1־טאן קעב און סטייק באדי, רעקאנדישאנד — $550

1928 שעווראלעי, קעב און סטייק באדי, 4־ספיד טראנסמישאן — $425

1925 רעא 1־טאן, קעב און סטייק באדי, מעכאניש גוט — $475

1930 דזשי.עם.סי. 1¼־טאן מיט קעב און מעכאנישער שטאל דאמפ באדי — $1350

אפן אוונטן

טעלעפאן 27 871

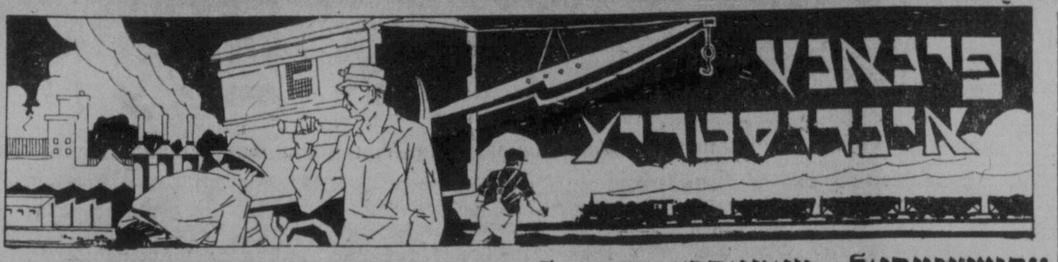

"דזשענעראל מאטארס" וועט לערנען אירע דילערס ווי אזוי אנצופירן סער. דעפארטמענט

סערוויס מענעדזשערס, וועלכע פאר־טרעטן דזשענעראל מאטארס דילערס און אלע טיילן פון וויניפעג און אומגעגנט ווע־לען זיך דא פארזאמלען דעם 2טן, 3טן, 5טן און 6טן מארט צו באזוכן ספעציעלע שולן פון אינסטרוקציע אנגעפירט פון בא־אמטע פון די הויפט אפיסעס און לאקאלע אפיסעס פון דזשענעראל מאטארס פרא־דוקטס אף קאנאדע, לימיטעד.

דזשענעראל מאטארס סערוויס סיסטעם וועט דערקלערט ווערן אין די סקולס מיט אלע איינצעלהייטן און א לעקציע וועגן דער באדינונג פון דילערס צו דער אויטא־מאביל קויפנדיקער פובליקום וועט געהאל־טען ווערן ווי אזוי אנצופירן א סערוויס דעפארטמענט אויף א גוטן אופן.

אזעלכע איינצעלהייטן ווי וועגן דאס אויסזעען פון שאפס און פלאן פון געביידע וועלן דיסקוטירט ווערן. אינסטרוקציעס וועגן געניטע געצייג (טולס) און איינריכ־טונגען און ווי אזוי זיי צו באנוצן און וועגן ריינקייט, וועלן אויך געגעבן ווערן.

דורך דער הילף פון באוועגלאכע ביל־דער וועט געוויזן ווערן דער אונטערשייד פון אן אלט־מאדישער אידייע פון באדי־נונג" און א גאראזש, און מאדערנע מע־טאדן פון גענויער אויפפאסונג אויף אור־טאמאבילן א. א. וו.

עס וועט אויך געצייגן ווערן די אויפ־מערקזאמקייט צו דעם פאקט, אז די סער־וויס ביזנעס באצאלט זיך זייער גוט אויב עס ווערט נאר אנגעפירט ריכטיק.

מאנאטלאכער באריכט וועגן געטשארטערטע בענק

אטאווא.— לויט'ן מאנאטלאכן סטייט־מענט פון פינאנץ דעפארטמענט פאר דעם חודש דעצעמבער, האט זיך דער סכום פון "דעמאנד דעפאזיטס" אין די געטשאר־טערטע בענק פארגרעסערט צו דער סומע פון $641.694.317 — אין פארגלייך מיט $604,828,099 — אין פאריקן חודש.

אויך דער טאטאל פון לויפנדע הלוואות צו אויסער קאנאדע האט זיך פארגרעסערט פון $210,396,048 אין נאוועמבער, צו $213,965,402 אין דעצעמבער.

דער רעזערוו פאנד פון די געטשארטער־טע קאנאדער בענק איז געווען די סומע פון $162,225,000 — אין דעצעמבער, 1930, אין פארגלייך מיט $161,177,418 פאריקן חודש.

טאטאל באנק נאטן אין צירקולאציע איז געווען $148,017,056 אין דעצעמבער אין פארגלייך מיט $159,233,300 אין נא־וועמבער.

דער טאטאל אסעטס פון די דאזיקע בענק איז געווען $143,756,013 אין דע־צעמבער, אין פארגלייך מיט דער סומע פון $3,254,667,746 אין נאוועמבער.

וואו ספעקולאציע איז שטרייננג פארבאטן

סאנטיאגא, טשילי. — דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט פארעפנטלאכט א פאר־באט צו קויפן אדער פארקויפן סטאקס און באנדס אויף מארדזשין.

דער צוועק איז צו פארמיידן ספעקולא־ציע אויפ'ן לאקאלן מארקעט. פאר עובר זיין דעם דאזיקן פארבאט איז מען אונ־טערוואדפן צו א שטראף פון 5 יאר טורמע

בוי פערמיטס אין קאנאדע

דער טאטאל פון בוי פערמיטס ארויס־געגעבן אין קאנאדע אין דעם יאר 1930, האט באטראפן $166.379,000 אין פאר־גלייך מיט $234,944,00 אין 1929 — א רעדוצירונג פון 29 פראצענט.

"ערב פסח בילדער אין דער אלטער היים"

פאר די אידן וואס זיינען שוין לאנג אוועק פון דער אלטער היים אויף יענער זייט ים, זיינען די בילדער פון היימישן שטעטל ניט מער ווי א ווייטע, ווייטע דעראינערונג וואס זיי געדיינקען קוים. און דער יונגער דור וואס איז שוין געבוירן און דערצויגן אין אמעריקע האט גאר קיין בא־גריף ניט פון דעם ווי אזוי די קליינע שטעטלאך אין רוסלאנד, פוילן, גאליציע, רומעניע, ליטע און אנדערע מזרח־איירא־פייאישע לענדער האבן אויסגעזען. מיר ווילן דא דערפאר גיבן א סעריע פון קליינע בילדלאך פונ'ם היימישן לעבן ערב פסח. פארוואס האבן מיר אויסגעקליבן ערב־פסח ? ווייל ערשטנס, איז דאך איצט דער ערב־פסח סעזאן איבער דער גאנצער אי־דישער וועלט. צווייטנס, האט זיך גראד ערב־פסח, מער ווי אין יעדער אנדער צייט אפגעשפיגלט דאס אידישע לעבן אין אלע זיינע פארמען, מיט זיין פולן ליכט און אויך מיט זיינע שאטנס. ערב פסח פילט זיך שוין דער פרילינג אין דעם קליינעם שטעטל. דער שניי ווערט צעלאזן. די זון הויבט אן שיינען מילד. די נאטור פונקט ווי די מענשן גרייט זיך צום יום־טוב. דער בארימטער אידישער דיכטער דוד איינ־הארן מאלט אין א ליד די געסלאך אין דעם קליינעם שטעטל אין אזא צייט :

דאס איינגע געסל האט פארהילט א
זיידן שאטן.
א ווארים ווינטל האט הייזעלאך פאר־
וויגט.
ווי קליינע קינדערלאך דערשראקענע
צוזאמען,
א דעכל ביי א דעכל שטייען זיי גע־
דריקט.

און אין אט די דאזיקע געסלאך פלעגט ערב־פסח אנהויבן זיך טומלען מיט באקן מצות. דא אין אמעריקע קויפן אבער די אידן מאנישעוויטץ מצות אויף פסח זיי פארשפארן דעם טומל און די שווערע אר־בעט פון באקן מצות אין מצה־פעקארניעס. און פונקט ווי עס איז א אונטערשייד אין דעם אלטן היימישן לעבן און דעם אמערי־קאנעם, אזוי איז אויך אן אונטערשייד אין דעם אופן ווי אזוי מען באקט דא מצות און ווי מען האט זיי געבאקן אין דער אלטער היים. דעם אונטערשייד קען מען ערשט ריכטיק באגרייפן ווען מען פרישט אפ אין זכרון דעם אויסזעען פון די היי־מישע מצה־פעקארניעס און מען באקענט זיך מיט דער טעכניק און איינארדענונג פון אזא ריזיקער מצה־פאבריק ווי די מא־נישעוויטץ מצה בעקעריי וועלכע איז די גרעסטע און מאדערנסטע אין דער וועלט.

ער קויפט ליבע, און זי — געלט

א טראגישע פאסירונג פון ניט קיין גלייכער פאר

מיט א קורצער צייט צוריק האט די סטייט פאליציי פון ווירדזשיניא אנטדעקט אן אווטאמאביל אויף אן איינזאמען וועג ניט ווייט פון נארפאלק, אין וועלכן עס זיינען געלעגן די טויטע קערפערס פון א יונגנמאן און א יונג מיידל.

צוערשט האט די פאליציי געמיינט, אז דאס איז געווען די ארבעט פון האלדאפני־קעס אדער גענגסטער אבער א גענויע אונטערזוכונג האט אויפגעדעקט דעם פאקט, אז דאס איז געווען דער שוידער־לאכער סוף פון א טראגישן ליבעס ראמאן

זיין נאמען איז געווען הערא לד וועסט און איר נאמען — מעי וואורדען.

מיט אומגעפער צוויי יאר צוריק האט הערא לד זיך באקענט מיט מעי און ער האט זיך אויגנבליקלאך פארליבט אין איר.

צוערשט האט זי אים קיין אויפמערק־זאמקייט ניט געשיינקט. ער האט שוין אבער מער ניט ארפגענומען די אויגן פון איר און ער האט איר פריינטשאפט גע־וואנען.

הערא לד איז געווען א קלוירק אין א בראוקערס אפיס. ער האט גאנץ פיין פאר־דינט, דערצו איז ער געווען א שפארזא־מער יונגערמאן און אזוי האט ער אפגע־שפארט א צען טויזנט דאלאר.

ווען ער האט זיך באקענט מיט מעי איז אים גארניט איינגעפאלן צו שפילן פאר איר א פאלשע ראלע, אנצוגעבן זיך פאר איר, אז ער איז רייכער ווי ער איז . . .

מעי איז געווען א זעלטענע שענהייט. זי האט דאס געוואוסט און דערפאר האט זי זיך אריינגענומען אין זינען, אז אזא שענהייט ווי זי איז דארף הייראטן נאר א מיליאנער — אנדערש לוינט זי איר ניט חתונה צו האבן.

אליין איז זי געווען די טאכטער פון א זייער ארימער פאמיליע און טאקע דער־פאר האט זי באשלאסן ביי זיך, אז זי האט שוין גענוג יארן, איר גאנצע קינד־הייט, אפגעפינסטערט אין ארימקייט. און דערפאר מוז זי הייראטן איינעם, וועלכער זאל איר קענען פארשאפן אלערליי לוק־סוסן און פארגעניגנס אויף דער וועלט.

און הערא לד —

כאטש אים האט זיך געדוכט, אז זי איז ניט גלייכגילטיק צו אים, האט ער אבער פון איר ניט געקראגן די אויפמערק־זאמקייט נאך וועלכער ער האט גע־שטרעבט און ווען ער האט איינמאל פאר איר אנטפלעקט זיין הארץ, אז ער האט זי ליב, האט זי אים קאלטבלוטיק געענטפערט אז אויב ער האט א געדאנק צו מאכן זי פאר זיין פרוי, זאל ער דעם געדאנק זיך ארויסשלאגן פון קאפ.

פאר הערא לדן איז דער ענטפער ניט געווען גענוג. ער האט זי שוין מער ניט געקענט ארויסרייסן פון זיין הארצן און ער האט געזוכט פ'ענער ה'י צו געווינען זי און ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז איר ציל איז צו הייראטן א מיליאנערסקן יונגנמאן, האט ער אנגעהויבן צו שפילן פאר איר די ראל פון א מיליאנער און אין א געוויסן אוונט האט ער איר אנפארטרויט הערא לד איז געווען צופיל פארבלענדעט האט עס ניט געוואלט אויסזאגן ווייל ער האט זיך געוואלט איבערצייגן, אז זי האט אים ליב ניט בלויז פאר זיין געלט.

זייט דאן האט מעי זיך אינגאנצן גע־ביטן צו אים. זי האט עס געמאכט דיפלא־מאטיש, ביסלאכווייז, אז ער זאל זיך ניט אנשטויסן, אז זי האט זיך אין אים פאר־ליבט ווייל זי האט אויסגעפונען אז ער האט געלט.

און ווען הערא לד האט איר געבראכט א טייערן דיימאנד רינג, האט זי אין גאנצן אויפגעשיינט און האט געוויינט פון גליק זי האט אים דאן פארזיכערט, אז זי האט אים אלעמאל ליב געהאט, און איצט איז זי גרייט צו גיין מיט אים אונטער דער חופה. ניט חלילה, ווייל זי האט אויס־געפונען, אז ער איז רייך, נאר ווייל זי וואלט סיי ווי מיט אים געהייראט. זי האט בלויז געוואלט נעמען צייט.

הערא לד אי זגעווען צופיל פארבלענדעט פון זיין ליבע צו איר, אז ער זאל קאנען עטוואס נאכטראכטן. פאר אים איז געווען גענוג דער פאקט, וואס זי האט איינגע־שטימט מיט אים צו הייראטן.

אבער קירצלאך פאר דעם טאג אויף וועלכן עס איז האשטימט געווארן זייער חתונה, האט ער איר אנפארטרויט א סוד, אז —

אז ער איז באמת איצט א קבצן, ווייל די עטלאכע טויזנט דאלאר, וואס ער האט געהאט אפגעשפארט, האט ער שוין גע־האט פארשוווענדעט און אז ער האט אנ־געפאנגען צו שפילן די ראלע פון א מי־ליאנער אויסמורא, אז אנדערש וועט ער איר ליבע ניט קענען געווינען.

און אויף מארגן האט זי אים גלאטש וויסן אז זי וויל אים מער ניט זעען.

דאס האט אים שרעקלאך געטראפן. ער איז געווארן אויסער זיך פון פארצווייפלונג אבער זי האט אים אויסגעמידן.

און מיט עטלאכע טעג צוריק האט עך ביי איר אויסגעוויוקט, אז זי זאל אים כאטש שיינקען א פאר שטונדן אויף אן אווטאמאביל רייזע, ווייל ער מוז זי זעען און זיך דורכריידן מיט איר.

וואס ווייטער איז געווען איז דערווייל אומבאקאנט.

אבער אין דער זעלבער נאכט זיינען זייערע טויטע קערפערס געפונען געווארן דורכגעלעכערט פון קוילן אין דעם אווטא־מאביל אין וועלכן ער האט זי גענומען פאר זייער לעצטן רייד צוזאמען.

נעדיינקט

אז מיין פילינג סטיישאן איז

קארנער סאלטער און דאפרין

און מיר גיבן די בעסטע סערוויס אין שטאט. מיר וועלן נעמען אייער קאר און ברייננגען זי צוריק אין בעסטן ארדער, און אונזער סערוויס איז פריי.

GRAND SERVICE STATION

מאיר זיפורסקי, אייגנטימער

PHONE 54 574

A. MUIR

אווטאריזירטער

רוקא פינישינג סטיישאן פענדערס און באדי ריפעירס

376 FURBY ST.

PH. 33 255

אמעריקאנער אויסלענ־דישער האנדל געפאלן

וואשינגטאן, פעב. 27. — דער ווערט פונ'ם אויסלענדישן האנדל אין די פאר־אייניקטע שטאטן האט לעצטן מאנאט דערגרייכט דעם נידעריקסטן פונקט אין כמעט א צענדליק יאר.

לויט א באריכט וואס איז דא פאר־עפנטלאכט געווארן פון דעם קאמערץ דע־פארטמענט, האט דער אמעריקאנער עקס־פארט באטראפן 250 מיליאן דאלאר. דאס איז דער קלענסטער ציפער אינ'ם אויס־לענדישן האנדל זינט פעברואר, 1922.

דער אימפארט, פאר דעם זעלבן מאנאט, האט באטראפן 183 מיליאן דאלאר. דאס איז דער קלענסטער אימפארט וואס אמע־ריקע האט געהאט זינט אקטאבער, 1912. א גינסטיקער האנדלס באלאנס ווערט גע־וויזן, אבער אין אלגעמיין האט זיך דער אמעריקאנער אויסלענדישער האנדל זייער שטארק פארקלענערט.

ווילן מען זאל אפשטעלן סאוועטישע "דאמפינג"

פארשטייער פון די קוילן און שטאל אינטערעסן אין נאווא־סקאשא מאכן איצט אן אנגעשטרייגטן פארזך צו באוועגן די רעגירונג זי זאל ארויפלייגן הויכע טאריף דיוטים אויף סאוועטישע, ווי אויך אויף געוויסע אמעריקאנער סחורות וועלכע ווערן אהער אימפארטירט.

פרעמיער בענעט האט נאך דערווייל ניט ארויסגעגעבן קיין דעפיניטיווע סטייט־מענטס וועגן דעם וואס די רעגירונג קלייבט זיך צו טאן וועגן דעם. ער האט זיך אויס־גערדיקט, אז עס זעט אויס לעכערלאך אז א לאנד מיט א באפעלקערונג פון 10 מי־ליאן נפשות וואס באזיצט קוילן אין יע־דער פראווינץ אויסער קוועבעק זאל דארפן אימפארטירן קוילן פון אויסלאנד.

אמאל און היינט

מאן : — ווי איז דיר געפעלן מיין רע־דע אויפ'ן נעכטיקן מיטינג ?

פרוי : — .עס האט מר דערמאנט אז די צייטן, ווען דו פלעגסט זיך מיר דער־קלערן אין ליבע.

מאן : — וואס פאר א שייכות האט איינס צום צווייטן ?

פרוי : — א גרויסע שייכות : דאמאלט פלעגסטו אויך בעבען צוויי שטונדן און דאס ריכטיקע ווארט נישט קאנען ארויס־רעדן.

אריענטאלישע קארפעטס

$100,000 סייל

אונטער דער פערזענלאכער דירעקציע פון אי. דזש. נאקס, וויצע־פרעזידענט אליסאן נאקס, לימיטעד. טאראנטא.

פערסישע, אזיא מיינאר, כינעזישע קארפעטס

גרעסטער סייל אין דער געשיכטע פון וויניפעג

יעדער שטיק א צירונג

א גרויסע צאל קארפעטס צו ½ ריטייל פרייז
אלע אנדערע ⅓ ארונטער

יעדער קארפעט איז געקניפלט ביי האנט

דער גאנצער סטאק מוז אויספארקויפט ווערן אין פארלויף פון די נעקסטע עטלאכע וואכן

יעדער שטיק איז גאראנטירט פון די גרעסטע פערסישע און כינעזישע קארפעט אימפארטערס אין קאנאדע.

אן עכטער, ערלאכער סייל וואס וועט אויסהאלטן די אויספארשונג פון מבינים און עקספערטן

פון ספעציעלן אינטערעס זיינען פופציק גרויסע סייז קארפעטס פאר מאדערנע ליווינג רומס.

נאך אזא געלעגנהייט צו קויפן פראכטפולע קארפעטס פון קוואליטעט צו בארגן פרייזעס וועט אין וויניפעג ניט קומען ,פאר א סך יארן.

דאס איז א שרעקלאזער, ראיעלער אויספארקויף— מיינט ניט אז דאס איז אן איבערגעטריבענע רעקלאמע.

פרייזן וואס שרעקן זיך ניט פאר קאנקורענץ

E. J. KNOX

Sixth Floor, Power Bldg. **Telephone 29 930**

PORTAGE AND VAUGHAN

THE TRADERS TRUST COMPANY

אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס, פינאנציעלע אגענטן

4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג — טעלעפאן 26 892

קומט נאך און באזיגט קאמפעטישאן מיט אינטערנעשאנאל ספיד טראקס

מיר באטן אייך אן א פולשטענדיקן אויסוואל פון מארעלן פון ¾ ביז צו 5 טאן

ספיד טראק פיטשורס

שטארקע, וויבראציעלאזע אינדזשינס פארשטארקטע, שטאל־געפרעסטע ספרינגס

פיר רעדער ברייקס

צוציענדיקער אויסזעען
באקוועמע קעבס
באדים פאר אלע סארטן ארבעטער

איר וועט געפינען א פולשטענדיקע עפישענסי און צופרידנ־הייט אין די דאזיקע אינטערנעשאנאל ספיד טראקס. זיי וועלן אייך העלפן שניידן אפערירונג קאסטן און בויען פרא־פיטן. בארימט פאר לאנגן לעבן, טוען די דאזיקע טראקס ווילק מער ארבעט צו א נידעריקערן אנטרייבן און אויס־האלטונג קאסט, פער מייל, ווי וועלכער עס איז אנדער טראק וואס מיר ווייסן.

כדי צוצופאסן צו אייערע פאדערונגען צו שלעפן משאות, האט איר אייער אויסוואל פון סייזעס וואס גייען פון ¾ ביז פינף־טאן. איר קאנט האבן וועלכן עס איז סארט קעב און וועלכן עס איז סארט באדי.

צווייפלט ניט צו קומען צו אונז פאר אינפארמאציע וועגן טראקס און וועגן דער פראבלעם צו שלעפן משאות. מיר זיי־נען דא צו העלפן אייך נאכצוקומען און צו באזיגן קאמפע־טישאן מיט אינטערנעשאנאל טראקס, און מיר וועלן דעמאנ־סטרירן דעם מאדעל וואס וועט דאס טאן, צו יעדער צייט ווען איר וועט נאר זאגן.

INTERNATIONAL MOTOR TRUCKS

מיר האבן א טראק צוצופאסן אייער ביזנעס. לאזט אונז דעמאנסטרירן פאר אייך

The International Harvester Co. of Canada Limited

פעקטארי ברענטשעס אין

BRANDON, MAN.	LETHBRIDGE, ALTA.	VANCOUVER, B. C.
CALGARY, ALTA.	REGINA, SASK.	WEYBURN, SASK.
EDMONTON, ALTA.	SASKATOON, SASK.	YORKTON, SASK.
N. BATTLEFORD, SASK.	SWIFT CURRENT, SASK.	WINNIPEG, MAN.

MACDONALD'S 10¢ CIGARETTES

ווירדזשיניע — בלענדער

אייער דאס וועט אייך קויפן 10 ריכטיגע סיגארעטס, אויב איר וועט פאר־לאנגען מעקדאנעלד'ס נייווי קאט פאר'ן ווירדזשיניע רויכערער — אדער מעקדאנעלד'ס ברונעט פאר רויכערערס פון בלענדער.

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS

בוקקיפינג סערוויס

ס. א. פארטיגאל

—מיט—

דזשא. לום און קאמפאני

Chartered Accountants, Auditors

202 פאריז בילדינג, טעלעפאן 21 746
רעזידענס טעל. 24 524

קרובים געזוכט

די פאלגנדע ווערן געזוכט פון זייערע קרובים אין איירָאפּע און אין אנדערע לענדער. באקאנטע פון די געזוכטע אדער די געזוכטע זעלבסט ווערן העפלאך געבעטן זיך אפּרופן און שרייבן צום אידישן אימיגראנטן הילפס פאראיין אויפן נומער, וועלכער שטייט ביי דער זייט.

6680 — שאול גערשון, געבארן אין 1892 אין בערדיטשעוו. פאטערס נאמען וואָלף, געוועזענער האנדלס אנגעשטעלטער פון דער היים. עמיגרירט קיין קאנאדע אין 1912. געוואוינט אין טאראנטא אויף 214 מק. קאאו סט. — ווערט געזוכט פון זיינער א שוועסטער חיה דאנצער באסיין, 8טע ליניע, נומ. 43 רוסלאנד. האט שוין צען יאר ניט געהאט פון אים קיין בריוו און בעט רחמים דער ברודער זאל זיך אפּרופן, אדער גוטע מענשן און באקאנטע זאלן געבן וויסן אים די ידיעות וועלכע זיי האבן.

6903 — הערשל דיימאנד, לעצטער אדרעס, טאראנטא, 65 קאמארען סטריט, ווערט געזוכט פון זיין מוטער, — פייגע מלכה דיימאנד פון אזאראוו, פאלאנד, וויסאקא נומ. 5 ביי קעליץ. די מוטער איז קראנק, אלט און בלינד. זי איז אן אלמנה, אירע קינדער אין פוילן זיינען ארים און קאנען איר ניט שטיצן. בעט דער זון זאל זיך אפּרופן און ווען ער קאן איר ניט שיקן קיין שטיצע, זאל ער כאטש איר טרייסטן מיט א בריוול צו דער מאמען.

6909 — יצחק זיידענוואר, אנגעקומען אין טאראנטא מיט דריי יאר צוריק. לעצטער אדרעס, טאראנטא, 567 דאנדעס סט. ווערט געזוכט פון זיין פרוי — מאניא זיידענוואר פון אפּטאוו־קיילעצקי, טשערניכאוסקע גאס נום. 1, פוילן. האט שוין צוויי יאר ניט באקומען פון אים קיין בריוו. זיצט די גאנצע צייט מיט צוויי קליינע קינדער אן חיונה. בעט גוטע מענשן זאלן ווירקן, אז דער מאן זאל זיך אפּרופן און איר ניט לאזן אונטערגיין מיט די צוויי קינדערלאך.

6912 — מאקס באזעל, געבארן אין אוטין, קאוונע, ליטע, פאטערס נאמען סענדער, וואוינט אין די שטאטן ארום 20 יאר. לעצטע צייט געוועזן אין פענסילווייניא, די שטאט אומבאוואוסט — ווערט געזוכט דורך מרס. אלבערט אסתר, געבארענע אלפערא וויטץ, פון מאנטרעאל, 257 דע לעפע עוועניו.

6976 — לייקא שאפּרין, עלצטער אדרעס מאנטרעאל, 4361 סט. אורבאן סט. ווערט געזוכט דורך איר פלימעניצע דארא שעכטמאן, 439 פלארא עווע. וויניפעג. זי וויל זיך מיט איר דורכשרייבן און וויסן ווי זי לעבט.

6980 — אברהם דאווידאוויטץ, 37 יאר אלט, א זייגער מאכער, איז געווען מיט זעקס יאר צוריק אין מאנטרעאל, געארבעט דא ביי דער פירמע יאנקאוויטץ און איז פון דאנען אוועק קיין ניו־יארק, וואו ער דארף זיך געפינען ביז היינטיקן טאג. ער ווערט געזוכט פון זיין שוועסטער מרס. פעני באראן, 1810, 9טע סטריט וועסט, קאלגארי אלבערטא, קאנאדע. בעט אים שרייבן וואס ער מאכט און ווי ער לעבט.

6983 — גרשון שאוויזין, געבארן אין סוויסלאָשץ, גראָדנער גוב. פארן אפּפארן קיין אמעריקע איז ער געווען א לערער אין אדעס. זיין לעצטער אדרעס איז געווען ניו־יארק, בראנקס, וואו ער האט געהאט א סטאר פון הערינג און זאלץ. ביי אים דארף זיך געפינען אויך זיינע א שוועסטער שרה. זיי ווערן געזוכט דורך זייער שוועסטער פעשע־חנה נאוויק פון פאראזאוו, פוילן. איר זון הערש נאוויק האט לעצטנס עמיגרירט אין קאנאדע. זיין אדרעס איז, 3709 קאנאיאל עוועניו, מאנטרעאל. בעט די דערמאנטע קרובים אים שרייבן.

משה קלוגסבערג ע״ה

צו זיין פרוי און קינדער און צו זיין ברודער דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מעהר פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. שווייד
מר. און מרס. גאלדבערג
מר. און מרס. פרידמאן

משה קלוגסבערג ע״ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער און צום ברודער אין זייער אומפארגעסלאכן גרויסן פארלוסט. גאט זאל אייך טרייסטן און איר זאלט שוין מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. מ. קים
מרס. דזש. שולמאן

פייגע קימעל ע״ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו אירע קינדער און צו דער גאנצער משפחה אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

כנסת ישראל שול

רב אליקום סיגאל ע״ה

אונזערע פריינט:

צו זיין פרוי, זון, טאכטער, איידעם און שנור מיט זייערע קינדער דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל און טרויער אויף דעם פארלוסט פון אייער פאטער. זיינע גוטע מעשים, זיינע פרומע הייליקע אויפפירונגען וועט זיין אן אנדיינק פאר אונז אלעמען אויף אייביק. זייט געטרייסט, פרוי, זון און טאכטער. מיר ווינשן אייך איר זאלט שוין מער פון קיין צער ניט וויסן. והמקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

דוד און זעליג וויקער
פרויען און קינדער

אידענברידזש, סאסק.

חיה־פייגע לעוויטאן ע״ה

היינט איז געווארן א יאר זינט דער גרויזאמער טויט האט דיך, אונזער טייערע טאכטער, ארויסגעריסן פון אונזערע ארעמס אין דיין בליענדער יוגנט פון 17 יאר.

דיין קערפּער איז מיט א בארג ערד פארשאטן, אבער דיין נשמה שוועבט שטענדיק פאר אונזערע אויגן און איז טיף איינגעקריצט אין די הערצער פון דיינע עלטערן ברידער און שוועסטער.

דיין ליבן אנדענק וועלן מיר שטענדיק טריי און הייליק האלטן. דיין שיין פנים וועט שטענדיק שיינען פאר אונזערע אויגן. דו יונג פארקילטע בלוט פאר דער צייט פארוועלקטע בלום פון די צעווייטיקטע הערצער פון דיין —

מוטער, פאטער, ברודער און שוועסטער.

6982 — עלקא קאצענעלסאן. איצט פארהייראט, דער נאמען פון איר מאן אומבאוואוסט, די טאכטער פון יוסף און טינע, געבארן און געוואוינט ביז אפּפאר קיין אמעריקע אין באברויסק. דארף היינט זיין א יאר פערציק. האט אימיגרירט אין די פאראייניקטע שטאטן מיט יארן צוריק. זי ווערט געזוכט דורך איר קוזינע שימע דימשיטץ, ראסעס טאכטער, וועלכע איז שוין דרייצן יאר פארהייראט פאר שמואל קאפלאן און געפינט זיך איצט אין מאנטרעאל מיט איר מאן און דריי קינדער, אדרעס 5367 עספּלאנייד עווע. בעט איר שרייבן, זי איז זייער אינטערעסירט צו וויסן ווי איר לעבט זיך.

6984 — גדליה דאווגער, 44 יאר אלט, געפינט זיך אין די פאראייניקטע שטאטן שוין 26־27 יאר, וואו ער איז אנגעקומען צוזאמען מיט זיין מוטער רבקה פון סאטאנאוו. זיין פאטער מאיר שאסטאק איז מיט אכט מאנאטן צוריק אנגעקומען פון שטאט פראסקוראוו, רוסלאנד און ער געפינט זיך איצט אין מאנטרעאל, 3648 מיין סטריט. ער בעט מיט טרערן דעם זון אנשרייבן א פאר ווערטער. קיין שטיצע דארף ער ניט.

6968 — ש. קאופמאן, 41 יאר אלט, געבארן אין גראיעווא, דער זון פון אברהם יאסל און מלכה, אפּגעפארן אין קאנאדע אין יאר 1919. לעצטער אדרעס, קאלגארי, אלבערטא, 10355־91. ווערט געזוכט פון זיין שוועסטער רבקה בילטשיץ פון ביאליסטאק, פוילן אול. מאלנא נום. 16. פרעגט זיך נאך וואס איז די אורזאכע וואס ער שרייבט איר ניט.

6986 — מרים בייטעלמאן, די טאכטער פון מנשה בייטעלמאן, געוואוינט אין קובלעטש, רוסלאנד. ווערט געזוכט פון אירע קוזינעס איטע און שרה בייטעלמאן, די קינדער פון דוד בייטעלמאן. דאס לעצטע מאל האבן זיי זיך באגעגנט אין 1923 יאר אין קישענעוו, רומעניע. היינט געפינען זיי זיך אלע אין קאנאדע, מאנטרעאל, 3782 סט. דאמיניק סטריט, מאנטרעאל. די קובליטשער לאנדסלייט ווערן געבעטן עפּעס מודיע זיין פון איר.

6987 — משה לעווין, א העברעיאישער לערער, געפינט זיך אין קאנאדע. ווערט געזוכט דורך זיינעם א קרוב לערער, וועלכער איז אנגעקומען אין מאנטעווידעא, אורוגוואי, געפינט זיך אין א טרויעריקן צושטאנד און ער בעט אים אז ער זאל זיך אפּרופן און אים שרייבן וואו ער געפינט זיך צום אידישן אימיגראנטן הילפס פאראיין, מאנטרעאל, 4158 סט. לארענס בולווארד.

6988 — שרה־דבורה און מענדל פייקאוו פון זינקאוו. פאטערס נאמען פון דבורה — אהרן חיים ארלאוו, האבן אימיגרירט קיין קאנאדע אין יאר 1905. ווערן געזוכט פון זייער קוזינע רייביל ארלאוו פון פאלטאווא, רוסלאנד.

6989 — קלמן מארגאליס, האט אימיגרירט קיין קאנאדע מיט 20 יאר צוריק וואו ער דארף זיך געפינען ביז היינט, ווערט געזוכט פון זיין פאטער יהושע מארגאליס, מעסטעטשקא — נאוואיא פרילוקע, רוסלאנד. ער האט שוין פון אים אכט יאר קיין בריוו ניט געהאט, מעגלאך אז ער איז אריבערגעפארן אין די פאראייניקטע שטאטן. פריינט און באקאנטע ווערן געבעטן מעלדן דעם אידישן אימיגראנטן הילפס פאראיין, ווען זיי וויסן פון אים.

כלה מיידל וואס פארט אויף נאסטראלן אין גרויסע שטעט

פון ביאליסטאק שרייבט מען:

אין די סוחר'ישע קרייזן דערציילט מען איצט זייער א פיקאנטע געשיכטע:

מיט א פאר חדשים צוריק איז קיין ביאליסטאק געקומען צו פארן א אידישע פריילן פון סובאלק ספּעציעל חתונה צו האבן. דא האט זי ניט אויפגעהערט צו דערציילן וועגן איר רייכקייט. האט געוויזן טשעק ביכלאך מיט קאנטא ביכלאך אויף טויזנטער דאלארן, און פארזיכערט אז איר געלט איז צעשאטן אויף פראצענט איבער גאנץ סובאלק.

דערהערט אז עס שמעקט מיט טויזנטער דאלארן, איז געווארן א בהלה פון שדכנים מיט שדכנ'טעס. יעדער איינער האט געבראכט "טייערע סחורה", די פיינסטע יונגעלייט פון שטאט.

הכלל ס'האבן זיך אנגעהויבן "סווידאניעס" מיט ראנדעוואוס אויף גאנצע נעכט. צוערשט פלעגט מען פארברענגען אין די קאפעס, און נאך 12 אזייגער האט זיך אנגעהויבן די אמת'ע הוליאנקעס אין די נאכט קלובן און האטעלן.

די כלה איז חוץ אירע טויזנטער דאלארן געווען א יונגע און זייער שיינע, אזוי אז די חתנים פלעגן פשוט צעפּרעגלט ווערן. זי האט אבער געביטן די חתנים ווי הענטשקעס, און זיך אפּגעשטעלט אויף א זון פון א רייכן סוחר.

דער יונגערמאן האט גע'פטר'ט הונדערטער זלאטעס אויף די ביינאכטיקע הוליאנקעס און פארגעניגנס. אבער דאס פריילן האט זיך דערווייל באקענט מיט א באקאנטן אידישן סוחר און האט פארלאזן איר יונגן חתן. מיט'ן סוחר איז שוין געווען גאנץ ערנסט. ביידע זיינען זיך זייער שטארק געפעלן געווארן, און מ'האט שוין אפילו באשטימט די חתונה. די כלה האט אראפּגעבראכט פון סובאלק אירע א חברטע, א יונג ווייבל אויף מבינות, און דערווייל האט מען פארבראכט צוזאמען.

דער סוחר האט ניט געקארגט קיין געלט און האט געפירט די כלה מיט דער חברטע אין אלע טעאטערן, קינאס און קאפעס. לסוף איז געבליבן, אז די כלה זאל פארן קיין סובאלק, איינקאסירן דארט די טויזנטער דאלארן, און דערנאך אראפּקומען צו דער חתונה.

דערווייל האט די כלה גענומען ביים סוחר 60 גילדן אויף הוצאות. האט אויך א גראשן ניט באצאלט דארט, וואו זי האט זיך אויפגעהאלטן, געגעסן און געטרונקען, און איז מיט מזל אוועקגעפארן.

אומזיסט האט דער סוחר געווארט אויף א ליבעס בריף, ער האט זיך דערוואוסט, אז זיין כלה איז פון ביאליסטאק אוועקגעפארן קיין גראדנע, און דארט פארבראכט מיט חתנים. ווי מען גיט איבער, האט זי אויך אין ווילנע און אפילו אין ווארשע אנגעצויגן יונגעלייט . . .

אינטערעסאנטער קאמף קומענדיקן דינסטאג אוונט אין וואקער טעאטער

דזשאי שארקי האט באזיגט פעטסי פאלאק, פון וויניפעג. פעטסי פאלאק האט באזיגט לאורי פעפין — דאס איז געווען דער אנטשלאסענער פאקטאר מיט רעי אלוויס, שארקיס מענעדזשער, וועלכער האט אים באאיינפלוסט צו אננעמען דעם "מעטש" קעגן לארי פעפין וואס וועט אנגעפירט ווערן פון קאנאדער לעגיאן אין וואקער טעאטער דעם דריטן מארט.

דער דאזיקער קומענדיקער קאמף איז דער געשפּרעך צווישן דער וויניפעגער יוגנט און אלעווארטן מיט אומגעדולד אויף דינסטאג, דעם דריטן מארט, ווען די צוויי יונגעלייט וועלן האבן זייער "פייט".

ביידע יונגעלייט מאכן די נויטיקע פארבארייטונגען פאר דער פאסירונג. דזשא שארקי קומט פון שיקאגא און לארי פעפין איז א וויניפּעגער. זיי וועלן אנפירן דעם "פייט" אין צען "ראונדס".

דעם זעלבן אוונט וועלן אויפטרעטן אין א "פייט" וויק. סקערלטאן, פון רעדזשיינע, און פרעד טילסטאן, פון וויניפעג אין 8 "ראונדס".

געדיינקט זשע, דינסטאג דעם 3טן מארט, 8.30 אוונט אין וואקער טעאטער.

—(::)—

די אמת'ע רפואה

צו א הייליקן צדיק איז געקומען א גרויסער נגיד מיט א זון א שטומען וועגן א רפואה. דער רבי לייענט דאס קוויטל און וואונדערט זיך צום שטומען:

דו הייסט פסח, טא זאג: פסח, מצה ומרור.

דער קאליקע הויבט אן בעקען און מעקען יאון קען קיין איינציק ווארט ניט ארויסברייינגען.

דער רבי הייסט אים נאכאמאל זאגן: פסח, מצה ומרור; עס גייט ניט.

נאך עטלאכע מאל פּרובירן, וואונדערט זיך דער רבי צו פאטער בזה הלשון:

— א שאד, א רחמנות נעבאך! ווען ער זאל נאר איין מאל נאכזאגן די דריי ווערטער, וואלט ער שוין זיין געהאלפן, ווייל דאס איז די איינציקע סגולה פאר שטומע.

זעט די פיינסטע אויסשטעלונג פון קארפעטס, ווערן אויספארקויפט צו האלב פרייז

איינע פון די אינטערעסאנטסטע אויסשטעלונגען פון אריענטאלישע קארפעטס וואס איז ווען געוויזן געווארן אין וויניפעג, פאר א סך יארן, געפינט זיך איצט אין 2־1־600 פּאוער בילדינג אויף קארנער פארטעדזש און וואאן, וואו עס קומט פאר א גענעראל אפּראמונג פון א גרויסן האלסייל סטאק פון קאלגארי, מעגוויירס לימיטעד. בייגעלייגט פון ספּעציעלע פעק מיט גרויסע קארפעטס פון האלסייל הערדקוואדערס אין טאראנטא און וואנקאווער. די אויסגעצייכנטקייט פון די דאזיקע האנט געקניפּלטע קארפעטס, א סך פון וועלכע עס שטעלן מיט זיך פאר יארן פון קארפעט קונסט־און איר זייט העפלאכסט איינגעלאדן צו מען מוז זיי אליין זעען. די פרייזן זיינען רעדוצירט ביז א העלפט אויף די מייסטע פון זיי, און עס איז זיך שווער צו פארשטעלן, אז אין וויניפעג וועט זיין נאך אזא גרויסע אפּראמונג פאר א סך יארן.

אין דעם גרויסן סטאק פון איבער הונדערט טויזנט דאלאר אין ווערט קאן מען געפינען וואונדערבארע אנטיקן קארפעטס וועלכע טראגן פארשיידענע נעמען און צווישן זיי געפינען זיך כינעזישע קארפעטס מיט די געוויינלאכע וואונדערבארע פּראכטפולע דעזיינס און קאלירן.

מען קאן מאכן א ספּעציעלן אפּאינטמענט צו באטראכטן זיי אין די אוונטן, און א גוט טרענירטער סטעף איז אויפן פּלאץ צו ראטן וועגן דער צופּאסונג פון קאליר און א. וו. פאר ליווינג רומס, רענס, דיינינג רומס, האלוועיס און בעד רומס. פארשיידענע גרויסע פּראכטפולע קארפעטס קאנען געקויפט ווערן צו פארשיידענע פרייזן. דאס איז א זעלטענע געלעגנהייט פאר די וויניפעגער איינוואוינער איינצוקויפן די שענסטע און גרעסטע קארפעטס צו זייער נידעריקע פרייזן, און איר זייט געפלאכסט איינגעלאדן צו באזוכן די דאזיקע אויסשטעלונג. יעדער קארפעט איז גאראנטירט, אז ער איז געקניפּלט געווארן ביי הענט אין פּערסיש, אזיא מיינאר אדער הויך קלאסיקע ביניוש.

די סאמע בעסטע צווישן אלע געפּאקטע טייען

געלער לייבל סאלאדא 60 סענט א פונט
ברוינער לייבל סאלאדא 70 סענט א פונט

"פריש פון די גערטנער"

מארגן, שבת אוונט

וויסט, ברידזש און טאנץ

אין תלמוד תורה זאל

קארנער טשארלס און פלארא

פאר דעם סטרייק פאנד

פון דער אינדוסטריעלער יוניאן נאדל־פאך ארבעטער

א גוטער ארקעסטער וועט שפּילן

קומט!

ארראנזשירט פון דער סטרייק קאמיטע

די סובסקרייבערס

פון

אידישע וואָרט

האבן איצט א זעלטענע געלעגנהייט צו שאפן ביי זיך אין דער היים

א שיינע, רייכע אידישע ביבליאָטעק

מער ווי האלב אומזיסט

"דאס אידישע ווארט" האט אימפּארטירט ספּעציעל פאר אירע סובסקרייבער א צאל קאמפּלעקטן ביכער פון די בארימטסטע און פּאפּולערסטע שרייבער. די ביכער זיינען מוסטערהאפט געבונדען, אזוי אז די דאזיקע קאמפּלעקטן זיינען ניט נאר רייך אין אינהאלט, נאר אויך א צירונג פאר דער הויז. זיי בארייכערן אייער צימער און געבן אייער היים דעם אויסזעען פון אן אמת'ער אידישער היים.

יעדער קאמפּלעקט ווערט צו אייך צוגעשיקט אין א שיינער, קארטאנענער קעסטל (ווי אנגעצייגט אויפ'ן בילד). אזוי אז אויב איר האט ניט קיין ביכער־שאפע, קאנט איר די ביכער האלטן אין זייערע אייגענע שאכטלען.

לעוו טאלסטאי,	— 11 בענדער, רעגולאר $20.00 צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז	**$9.25**
קנוט האמסון,	— 11 בענדער, רעגולאר $23.50 צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז	**$9.00**
מאקסים גארקי,	— 7 בענדער, רעגולאר $14.00 צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז	**$5.50**
זשאן קריסטאף,	7 בענדער, (פון ראמען ראלאן), רעגולאר $16.00 פאר בלויז	**$5.00**
מענדעלע מוכר ספרים	— אלע 15 בענדער, רעגולאר $21.00 צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז	**$8.75**

אום צו באקומען די אויבנדערמאנטע ביכער, צו די אנגעגעבענע מער ווי האלב־אומזיסט פרייזן, דארפט איר באצאלן אין פאראויס פאר א יאר סובסקריפּשאן פאר "דאס אידישע ווארט" ($6.00) —

אדרעסירט אייער קארעספּאנדענץ צו.

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Avenue   Winnipeg, Man.   Phones: 52 213—55 409

באקסינג

דזשא שארקי מיט **לאורי פעפין**
שיקאגא   וויניפעג

10 ראונדס

וויק סקערלטאן מיט **פרעדי טילסטאן**
רעדזשיינע   וויניפעג

8 ראונדס

18 ראונדס פון ערשט קלאסיקע פרעלימינארים

דינסטאג דעם 3־טן מארט, 8.30 אוונט

וואקער טעאטער

פעדערנע קאלדרעס

געמאכט צו ארדער און איבערגעמאכט פון אייערע אייגענע פעדערן
אויך וואלענע אלע סייזעס
אייער ארדער קאן געמאכט ווערן דעם זעלבן טאג.

THE PERFECTION QUILT AND CUSHION MFG. CO.

267 Selkirk Ave.   Ph. 52 546

ניט ווייט פון קווינס טעאטער

נעשאנאל קאונסיל אף עדיוקיישאן

בריטיש
פילם
וואך

פילמס פון
בריטאניע
אינדיע
אפריקע

פלעיהאוז
טעאטער

א פראכטפולער פאראד
פון געשיכטע און
ראאליטי

בילעטן
50 סענט און 25 סענט

מארט 2טן ביז 7טן יעדן אוונט 8.30
מאטינע, 2.30 ביטאג

בילעטן ווערן פארקויפט פרייטאג אין באקס אפיס

NEW PALACE THEATRE
סעלקירק און פאוערס

היינט און מארגן ווערט געוויזן
„די ספאילערס"
מיט גערי קופער
אויך קאמעדיע, סעריאל און קארטון

קומ. וואך מאנט., דינסט., מיטוואך
קלארא באו אין
„איר חתונה נאכט"
אויך קאמעדי, נייעס, פיטשורעטס

פרייזן: דערוואקסענע
צו יעדער צייט 25c
קינדער, 10 און 15 סענט

REGENT
MAIN ST., NEAR LOGAN
אנפאנגענדיק היינט
„די טונגהאפטע זינד"
(פעסר ספעשל)
א דראמע פון רוסישן לעבן
מיט וואלטער הוסטאן
און קעי פרענציס
איינטריט
דערוואקסענע, יעדע צייט 25c

א רוסיש בילד אין רידזשענט טעאטער

„טונגעדע זינד" — א רוסיש בילד ווערט געוויזן היינט אין רידזשענט טעאטער. דאס איז א דורכאוים ריידנדיק בילד, פול מיט שפאנונג און אטעם פארכאפנדע מאמענטן.

דאס בילד איז אנטנומען פון „די דזשענעראל", פון לאדזשאס זילאהי, א דראמע אין דריי אקטן, געשפילט אין אונגארישן נעשאנאל טעאטער אין בודאפעסט.

די בארימטע פאראמאונט מאווי סטארס וואלטער האוסטאן און קעי פרענציס שפילן די הויפט ראלן צוזאמען מיט א גלענצנדן קעסט שוישפילער.

דאס בילד אנטהאלט אין זיך דראמאטישע מאמענטן, וואונדערבארע פאסירונגען און דער אינהאלט איז אינטערעסאנט פון אנפאנג ביזן סוף. דאס איז א בילד וואס איר וועט לאנג געדיינקען און איר וועט עס וועלן זעען נאך אמאל. זעט עס היינט אין רידזשענט טעאטער.

—(::)—

אין פעלעס טעאטער

„די ספאילערס", א העכסט־שפאנענד, דורכאוים ריידנדיק בילד, ווערט היינט געוויזן אין פעלעס טעאטער, מיט דעם בארימטן מאווי סטאר גערי קופער אין דער הויפט ראל. עס ווערט אויך געוויזן זייער אן אמוזירנדיקע קאמעדיע, סעריאל און קארטון.

די ערשטע דריי טעג פון קומענדיקער וואך געוויזן ווערן דאס זייער אינטערעסאנטע בילד „איר חתונה נאכט". די בארימטע מאווי סטאר, קלארא באו, שפילט די הויפט ראל. עס וועט אויך געוויזן ווערן א שיינע קאמעדיע, נייעס און פיטשערעטס. זעט און הערט די פיינסטע בילדער אין פעלעס טעאטער.

מיר פאטאגראפירן
אלצדינג און איבעראל

חתונה און פאמיליע גרופעס
זעט די אנפירנדע נארט ענד סטודיא
SHAPIRA'S
228 SELKIRK AVE.
Cor. Main St. PHONE 53 641

ספעשל ראדיא ווערטן
ראדיאס $6.00 און העכער
135 וואלט „בי" עלימינייטארס
$7.50
45 וואלט „בי" בעטעריס
„העווי דיוטי" $2.45
טיקל טשארדזשעס, אונזערע אייגענע געמאכטע, ספעשל צו $4.50
McDOWELL RADIO SHOP
473½ Portage Ave. Ph. 39 519

אלסערס, קראנקע פיס
אלטע וואונדן און ווייטיקן וואונדערלאך געהיילט מיט
זעם־באק.
Ointment 50c Medicinal Soap 25c

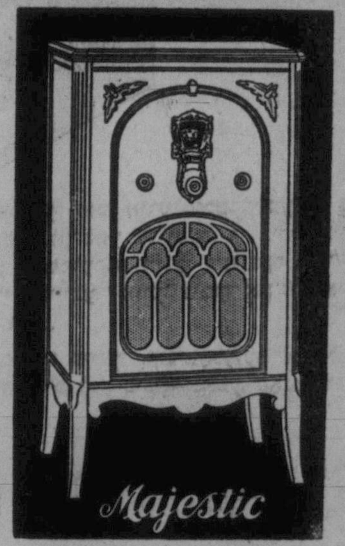

מאדעל 22
$155.00

איר קאנט קויפן א 1932
מאדזשעסטיס ראדיא איצט

די 1932 מאדזשעסטיק סופערהעטעראדיין ראדיאס זיינען איצט אויף דער אויסשטעלונג אין די מעקליין שאורומס. אן אויסגעבעסערטע טשעסיס אין דריי פראכטפולע קעבינעטס געפרייזט $120 — $155 — $195, מאכט עס פאר דער פאפולערער ראדיא פונם יאר.

מאדעל 22 אילוסטרירט, איז א מיניאטיור לאובאי, ספעציעל דעזיינד פאר אפארטמענטס און פאר קליינע היימען.

וועלכער עס איז פון די דאזיקע סעטס קאן געקויפט ווערן אויף דער מעקליינס אייגענער לייכטער אויסצאלונג פאליסי.

J.J.H. McLEAN & CO LTD
329 PORTAGE AVE. 419 ACADEMY ROAD

די פאמיליע אין דער היים

די קאמיטע פון דער לײדיס סאסייטי פון בית יתומים איז לעצטנס געווען זייער באשעפטיקט אין בית יתומים דורכפירנדיק א גרויסע בר מצוה פארטי פון צוויי ברידערלאך בערנשטיין.

שבת, דעם 21טן פעווראל האבן זיך א גרויסע צאל מענער און פרויען פארזאמלט אין שול פון בית יתומים: די קינדער האבן געדאוונט און די צוויי ברידערלאך האבן געזאגט מפטיר. נאכדעם איז סערווירט געווארן א שיינער טיש מיט גוטע זאכן פאר אלעמען: מר. אסאווסקי האט דאן איבערגעגעבן אין קורצע שטריכן דאס לעבן פון די קינדער ביז איצט. די לײדיס קאמיטע האט איבערגעגעבן די קינדער א שיינע מתנה, א האנט זייגער. פון די קינדערס פריינט זיינען אנוועזנד געווען מרס. דר. טשווירטשיל און איר שוועגערן.

* * *

זונטאג, דעם 22טן האט די לײדיס קאמיטע נאך אמאל דורכגעפירט איינע פון די שענסטע פארטיעס. לעצטנס האט זיך די קאמיטע געפרעגט די פראגע: דער בית יתומים עקזיסטירט שוין 18 יאר. מיר האבן געטאן פארשיידענע ארבעט אויף דעם געביט. פאר אלע אינגלאך פון בית יתומים זארגן מיר. אז זיי ווערן בר־מצוה מאכן מיר פאר זיי שיינע פארטיעס און מיר גיבן זיי מתנות. — איז ווארום טוען מיר גארנישט פאר די מיידלאך? מיר לאזן זיי דורך. ניט פיל טראכטנדיק האט די קאמיטע באשלאסן, אז פון היינט אן און ווייטער זאלן מיר אויך פאר מיידלאך דורכפירן פארטיעס און געבן מתנות אין דעם טאג ווען זיי פארלאזן די היים. אזא פארטי איז זונטאג פארגעקומען און די ערשטע צו האבן דאס גליק איז געווען ראזע סלאנימסקע. ראזע האט געשיינט פון גליק געמישט מיט טרערן, ווען זי האט געזעען אז אזא גרויסע צאל פרויען האבן זיך פארזאמלט מיט איר צו געזעגענען. ארום א שיין סערווירטן טיש מיט זייער גוטע זאכן וואס די קאמיטע האט צוגעגרייט, האט די פארזיצערן, מרס. ספיוואק, דערקלערט וואס עס באדייט די אונטערנעמונג. נאכהער איז מר. אסאווסקי געבעטן געווארן צו זאגן א פאר ווערטער וועגן ראזעס לעבן אין בית יתומים. אלע זיינען געווען באגייסטערט הערנדיק ווי ראזע האט זיך אויפגעפירט אין בית יתומים. צום סוף האט מר. אסאווסקי צו איר געזאגט: „ראזע, דו פארלאזט די היים, דו ביזט רבי סלאנימסקיס א שוועסטער. אונזער אלעמענס וואונש איז, אז דו זאלסט גיין אין זיינע וועגן".

עס האבן אויך גערעדט איינצקע פרויען און פון זייער טיפסטן הארצן האבן אלע געוואונשן ראזען, אז איר וועג אין דער וועלט זאל אימער זיין אויסגעשפרייט מיט ראזעס און זי זאל זיין גליקלאך איר גאנץ לעבן. א שיין האנט־זייגערל איז איר איבערגעגעבן געווארן פון דער קאמיטע:

צולעצט האט ראזע אין זייער א שיינעם אידיש געהאלטן איינע פון די שענסטע רעדעס אויסדריקנדיק איר הארציקן דאנק און אנערקענונג צו מר. און מרס. אסאווסקי און צו אלע דירעקטארס און דער לײדיס קאמיטע. זי ווייזט אן מיט פאקטן, אז די לײדיס טוען אזויפיל פאר דעם בית יתומים, אז זי ווייסט גארניט צי וואלט דער בית יתומים געקאנט עקזיסטירן, ווען ניט די לײדיס סאסייטי. „כ'ווינש אלעמען צו זיין געזונט און פארזעצן די ארבעט", — האט ראזע פארענדיקט. אין איר לעצטע ווערטער זאגט זי אויך צו קיינמאל ניט צו פארגעסן דעם בית יתומים און דריקט אויס די האפענונג, מיט דער צייט צו קאנען ווערן אויכעט איינע פון די טוערנס פאר'ן בית־יתומים און אזוי ארום צו העלפן אין דער ארבעט פאר די קינדער וואס ווערן דערצויגן אין בית יתומים.

אנוועזנד זיינען געווען: אלע גרעסערע מיידלאך פון דעם בית יתומים; די מוטער פון ראזע'ן מרס. סלאנימסקי, איר עלטערער ברודער, א מומע, מרס. אווערבאך און פריילן אווערבאך; מיס שאליט, סעלי וואלש, סערא ראזמאן; פרויען: ברינגער, סילווערמאן, ספיוואק, לעווין, קאלמאן, פאמין, בעלאוו, נאסטאן, מאס, ראבינאוויטש, קאהען, נאזשיק, זאסלאוו, שפיגעלמאן, לייענס, לאנדע, קייטץ, ראפאלסקי, יאדין, מאלקאוו, וועריער, הערים, עלקין, ריווקין, ד. לעווין, זוסמאן, טשעסלאווסקע, וואל, דרייען, ראדיס, סיגעלמאן, זיידענבערג, סילבערט, פ. דארפמאן, טשעס, בערמארק, סטיין, לעגינסקע, קאוונסקי, שטייטלמאן, ליזאק, בערנשטיין, קראסלאוו, טערמאן, קרוגליקאוו און ה. באראדיצקי.

מיט אכטונג,
די קאמיטע, מרס. ספיוואק, פרעז.

—(:־:)—

רומ. היב. סיק בענעפיט אסס״ן דערוויילט באאמטע

די פאלגנדע מיטגלידער פון דער רומעניען היברו סיק בענעפיט אסאסיאיישאן זיינען דערוויילט געווארן פאר באאמטע ביי אלגעמיינע וואלן וואס זיינען לעצטנס פארגעקומען:

ב. אבראמאוויטש, פרעזידענט; י. קארטאש, וויצע־פרעזידענט; טש. זעליק, קאסירער; ל. הערמאן, פינאנץ סעקרעטאר; ס. ראבורין, רעקארדינג סעקרעטאר; דזש. פריד, ה. שאפירא און ה. באגאטש, טראסטים; מ. לודוויג און ה. סיגאל, קאנטראלערס; ד. גרינבערג, „סיק וויזיטינג טשערמאן"; ס. רייקים, „דאר קיפער" און דזש. ראזנבאום, „סעמעטערי טשערמאן".

* * *

נייע באאמטע ביי לײדיס אקז. פון אוהל יעקב שול

דעם 15טן פעב., 1931 האט די לײדיס אקזילערי פון אוהל־יעקב שול, דורכגעפירט זייערע וואלן פאר באאמטע. די פאלגנדע זיינען דערוויילט געווארן: פרעזידענט, מרס. סמאלע; וויצע־פרעזידענטן, מרס. זימבערג און מרס. בענדעט, קאסירערן; מרס. פעלדמאן, סעקרעטארן, מרס. ס. כהן; די קאמיטע: מרס. ווײדמאן, מרס. סיטנער, מרס. קופער, מרס. בראווענדער, מרס. שטיין, מרס. ראסקין, מרס.

ליטשמאן, מרס. סילווער, מרס. גורעוויטש, מרס. קרוגער, מרס. ע. באראן, מרס. מיכאלעוויטש, מרס. פרידמאן, מרס. וועקסלער.

* * *

האפער, סאסק.

זונטאג, דעם 15טן פעברואר איז פארגעקומען א פארטיע אין הויז פון מר. און מרס. מ. גארין. די פארטיע איז געגעבן געווארן לכבוד זייער זון אלפרעד, וועלכער האט אין דעם טאג חתונה געהאט, אין מאנטרעאל. כמעט די גאנצע קאלאניע איז געווען פארזאמלט און מען האט גאנץ פיין פארבראכט א גאנצע נאכט. דער יונגער עולם, ווי געווײנלאך, האט געזונגען און געטאנצט. די אויפנאמע איז אויך געווען א גאנץ פיינע. ווינשנדיק דעם יונגן פארל און אויך די עלטערן און הערצלאכן מזל טוב איז מען זיך ערשט פארטאג צעפארן אהיים.

* * *

פורים אוונט ביים הנוער העובד

קומענדן דינסטאג (פורים אוונט) פירט דורך דער הנוער העובד אינ'ם אייגענעם באקוועמען לאקאל, 240 מאניטאבא, א „פורימדיקן אוונט פאר הומאר און געלעכטער" מיט א אינהאלטסרייכער פראגראם, ווי מאנאלאג, געזאנג, שלום־עליכם פארלעזונג און א לעבעדיקע צייטונג, „דער גראגער". ווי אויך א טאנץ ביז שפעט אין דער נאכט. דער בעסטער ארקעסטער איז ארייגזשירט. מינימאלער אפצאל.

יוגנטלאכע אין מאסן — ווערן דערטעט.

* * *

$25 פאר מאונט כרמל קליניק

דער באבראווער פרויען פאראיין האט בייגעשטייערט $25 פאר דער מאונט כרמל קליניק צו שטיצן די קאנדידאטור פון סעלא מאסטענסקי.

—(::)—

כריוו אין רעדאקציע

חשוב'ע פארוואלטונג פון „דאס אידישע ווארט",—

דערלויבט מיר, אלס אלטן לעזער פון אייער ווערטער צייטונג, אויסצודריקן מיין הארציקן דאנק צו דעם ניקאלאיעווער הילפס פאראיין, פאר זיין גרויסן אויפטו אין באצוג צו מיר.

מיט א צייט צוריק, בין איך געווארן ערנסט קראנק און איך בין געווען אין זייער א נעפערלאכן צושטאנד, און ווען אלע האבן שוין געדענקט, אז איך בין א פארלארענער, זיינען געקומען מיינע טייערע חברים פון דעם ניקאלאיעווער הילפס פאראיין, וואו איך האב די פריווילעגיע צו זיין א מיטגליד פאר א סך יארן, און זיי האבן אנגעשטעלט די בעסטע דאקטוירים צו ראטעווען מיין לעבן. איך האב דורכגעמאכט זייער א שווערע אפעראציע. 19 וואכן בין איך געלעגן קראנק. איצט בין איך ארוים פון שפיטאל און איך האף, אז איך וועל צוריק געווינען מיין געזונט.

מיין שפראך איז צו ארים, אז איך זאל קאנען אויסדריקן מיין דאנקבארקייט און דאס וואס איך פיל צו מיינע ליבע חברים פון דער ניקאלאיעווער סאסייטי. איך ווייס אז זיי פארלאנגען ניט קיין דאנק פון מיר פאר דעם וואס זיי האבן פאר מיר געטאן, ווייל דאס איז דער גייסט פון אונזער סאסייטי, — אייניקייט און איבערגעגעבנקייט פון מיטגליד צו מיטגליד, פון חבר צו חבר.

איך האב אלעמאל הויך געשעצט די דאזיקע סאסייטי, און איך האף, אז ווען איך וועל צוריק קריגן מיינע כחות, וועל איך זיך מיט באנייטן מוט און קראפט ארייןווארפן אין דער ארבעט צו גונסטן דעם ניקאלאיעווער הילפס פאראיין, ווי אויך אין דער ארבעט פאר דער מאונט כרמל קליניק, וואו איך בין א מיטגליד אין דער באארד אף דירעקטארס.

זאלן אלע מענשן זיין געבענשט פאר זייערע גוטע מעשים!

איך דאנק אייך,
וועלוול בראדסקי.

701 סעלקירק עווע. וויניפעג. (*

אוממעגלאך

זי: — ווען איך וועל הייראטן מוז מיין מאן זיין צוויי מאל אזוי אלט ווי איך.

ער: — אבער דאס איז דאך אוממעגלאך. אזעלכע אלטע לייט זיינען דאך ניטא

„דארער" קראנקער פא־טער געווינט 15 פונט אין 3 וואכן, פרישן „פעפ"

אנסעלמא, אלטא. — מר. ע. קאטער זאגט: „איך בין געווען אזוי אפגעצערט שוואך, נערוועז. האב ניט געקאנט ארבעטען. דאן פרובירט אייראנייזד איסט, געוואונען 15 פונט אין 3 וואכן. צוריקגעקראגן מיין געזונט".

דארע, שוואכע, נערוועזע מענשן ווערן איבערראשט צו געווינען 5 ביז 15 פונט אין דריי וואכן. העסלאכע איינגעפאלענע ערטער פילן זיך אויס. ביינערדיקע גלידער ווערן רונדיק. פלעקן אויפ'ן הויט פארשווינדן. נייע „פעפ" דעם ערשטן טאג. פארשטאפונג, אומפארדייאונג נערוועזיטעט פארשווינדן איבער נאכט. פארמייד'ט די געפארן פאר ערנסטע קראנקהייטן.

אייראנייזד איסט איז צוויי גרויסע טאניקס אין איינעם — וואג־בויענדע ברויער'ס איסט (הייוון) און קרעפטיקע בלוט־געבנדע אייזן. פיל מאל שטארקער ווי ניט מעדיצינישע הייוון, רעזולטאטן אין האלב צייט.

זייט ניט „דאר", שוואך, נערוועז, אין געפאר פאר ערנסטע קראנקהייטן. נעמט די דאזיקע אנגענעמע טאבלעטס. קיין הייוונדיקער טעם, גאז. אויב ניט צופרידן מיט די שנעלע רעזולטאטן, וועט איר קריגן אייער געלט צוריק פון מאנופעקטשורער. קריגט היינט אייראנייזד איסט פון אייער דראגיסט. פילט גוט מארגן. נאך וואג שנעל.

קאמוניסטישער באזאר

א באזאר פון דער קאמוניסטישער פארטיי וועט אפגעהאלטן ווערן אין אוקראינישן לייבאר טעמפל, קאר. פריטשארד און מעקרעגער, דאנערשטאג, פרייטאג און שבת, פעב. 26טן, 27טן און 28טן.

וועט זינגען אין פלעיהאוז דעם 15טן מארט

מיס בראון מאכט שטענדיק גרוים דער־מיט דער פיינער שטימע, וועט אויפטרעטן ביים קאנצערט פון דער „כנסת ישראל סיסטערהוד" זונטאג, דעם 15טן מארט, 8.30 אוונט, אין פלעיהאוז טעאטער.

מיר בראון מאכט שטענדיק גרוים דער־פאלג מיט אירע לידער. און דער עולם נעמט שטענדיק אויף מיט גרוים באגייסטערונג איר זינגען.

—(::)—

סטאבאביבאבאם

א יא, א טשיקאווער נאמען סטאבאביבאבאם? ! — דאס איז דער נאמען פון א חסידיש'ן ניגון פון אליין דעם רבי'ן, און וועלכן עס ווערט ארויסגעבראכט דאס באנוגענען זיך מיט אלץ וואס ס'איז ניטא אויף שבת, און וואס ס'וועט געזונגען ווערן אין קאסטיום פון דעם געניאלן בינע קינסטלער מישא ראפעל, אויף דעם קולטור רעלן פאלקס־קאנצערט זונטאג, מארט 8טן, אין קווינס טעאטער. אויסער דעם דערמאנטן נגון וועט מישא ראפעל געהערט ווערן אין א סעריע אידישע פאלקס לידער, ציגיינער לידער, מוזיקאלישע אימיטאציעס און שפאסן. דער צווייטער קינסטלער פאר דעם אוונט וועט זיין אביגדור פעקער, ארטיסט פון דער וועלט בארימטער טרופע, „הבימה", וועלכער וועט ארויסטרעטן אין געלונגענע אימפראוויזאציעס, שארזשן און ריטמישע רעציטאציעס. ביידע קינסטלער וועלן צוזאמען דורכפירן קאמישע און ליטערארישע איינאקטערס און שפילן, אריינגערעכנט פראגמענטן פון לייוויקס „גולם". מיט אזא וואונדערבארער פראגראם דורכגעפירט פון גרויסע אנערקענטע קינסטלער, וועט דער אוונט זיכער פארצייכנט ווערן אלס דער קאנצערט פון יאר. און קיינער טאר ניט דורכלאזן די ווירקלאך גרויסע געלעגנהייט. מער ווי דער איין קאנצערט וועט דא פון די קינסטלער ניט דורכגעפירט ווערן, און אלע וואס ווילן זיי זעען דארפן זיך באזארגן מיט איינלאדונגס קארטלאך, וועלכע מען קאן באקומען ביי אלע מיטגלידער פון איד. נאצ. ארב. פארבאנד, בר. 20.

גראנדיעזער קאנצערט
וועט פארקומען
זונטאג דעם 15טן מארט, 8.30 אוונט
— אין —
פלעיהאוז טעאטער
זעט ווער עס וועט דארטן זיין!
מיס מעריאן בראון — פערסאנאליטי מיידל
דזשעק סאמאטולקא — אוקראינער טענאר
בארני סילווערנאן
סאול לעקסיעס
סינקאפייטינג מאמענטס
לאקי און לו און קאמפאני — טונקעלע וואלקנס פון פרייד.
מיס מאסקאוויטש — פיאנא סאלא
נעט שאפירא — מאסטער אף סערעמאני
פיופלס פון סעלעסט סקול אף דענסינג — אין קינסטלערישע טענץ.
פאר דעם בענעפיט פון דעם ווערטפולן צוועק פון דער
כנסת ישראל סיסטערהוד
און די גלענצנדע פראגראם וואס ווערט ארענזשירט, וועט אייער פאטראנירונג הויך געשעצט ווערן און איר וועט האבן אן אוונט פון גרוים פארגעניגן

Phone 22818
Peerless Laundry
„אומפארגלייכבאר אין פעאיקייט און אויפזיכט"
Phone 22818

עסט און טאנצט אין דעם
מארלבארא האטעל
וויניפעגער סאמע פאפולערער דאון טאון האטעל
פאר באנקעטן, טענץ און אלע געזעלשאפטלאכע אונטערנעמונגען
SMITH STREET PHONE 86 371

געמופט
דר. בארני אלאנסקי
פוס ספעציאליסט
פריער אין ארטש־אייד בוט שאפ, 425 פארטעדזש, געפינט זיך איצט אין
910 BOYD BLDG.
טעלעפאן 28 163 רעז. פאן 26 657
אוונטן ביי אפאינטמענטס

גריינדזש האטעל קאפע
אונטער א נייער פארוואלטונג. פריוואטע צימערן פאר באנקעטן, סטעג פארטים און ביזנעס מענ'ס לאנטשעאנס, און קלוב מיטינגס. מעסיקע פרייזן
זעט מר. האלטסער פאר אן אפאינטמענט אדער
טעלעפאנירט 29 777

פאר פורים צו דער סעודה
צו אלע אונזערע פריינט און קאסטאמערס ווילן מיר אנאנסירן, אז מיר וועלן מאכן ספעציעלע היימישע
פורים קוילעטשן
ניו־יארקער סטייל

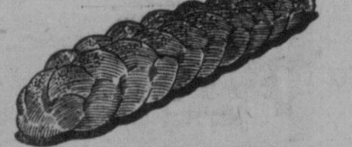

געפלאכטענע מיט אלע פורים'דיקע מאטעריאלן, וואס וועלן האבן דעם היימישן טעם.

היימ'שע האמענטאשן
איר דארפט זיך מער ניט זארגן און באדערן כדי צו האבן האמענטאשן. מיר וועלן שוין אייך פארזארגן מיט די בעסטע האמענטאשן. אלץ וואס איר דארפט איז, זאגט אונזער דרייווער אדער טעלעפאנירט אונז.
מיר זיינען די איינציקע אין וויניפעג וואס מאכן ספעציעלע יום־טוב חלות מיט דעם היימישן געשמאק.
פרעגט אייערע פריינט זיי וועלן דאס באשטעטיקן
אויב איר ווילט אז אייער פאמיליע זאל האבן פארגעניגן — גיט זיי
פערלמאנס קוואליטי ברויט
אויב אונזער דרייווער קומט ניט צו אייך טעלעפאנירט אונז
PERLMAN'S QUALITY BAKERY 16 OZ P.Q.B. 510 SELKIRK AVE. PHONE 51488
Perlman's Quality Bakery
JULIUS PERLMAN, Manager
514 Selkirk Ave. Phone 51 488

דער בעסטער שלח מנות פאר פורים
איז
א ראדיא
פאר אייער היים
די פירקא
וואונדערבארע נייע
אל־עלעקטריק ראדיא־פאנאגראף

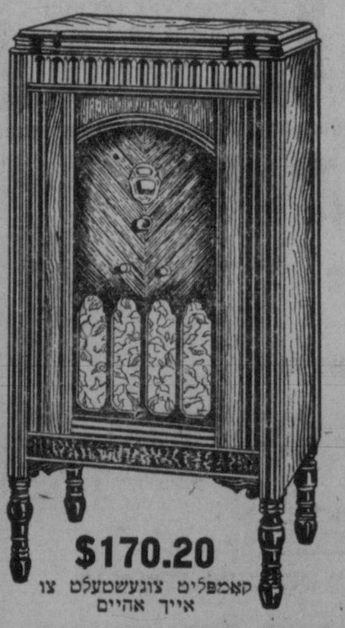

$170.20
קאמפליט צוגעשטעלט צו אייך אהיים

וועט אייך צושטעלן ניט בלויז פאר געניגן דורך ראדיא נאר אויך דורך די רעקארדס וואס איר קאנט שפילן צו יעדער צייט ווי א גראמאפאן.
עכטער
עלעקטרא־דינאמיק ספיקער
עלעקטריק געטריבענער מאטאר, סעלף־סטארטינג טוירנטייבל און עלעקטריקאל פיק־אפ.
נעמט פולע סייז
12־אינטש רעקארדס
אילומינירטער סטיישאן רעקארדינג דייעל
דאס איז פאזיטיוו דער גרעסטער ראדיא ווערט וואס איז ווען אנגעבאטן געווארן
מיר גיבן אייך די בעסטע קאנדיציעס אויף אויסצאלן און מיר וועלן אייך געבן א גוטן פרייז פאר אייער אלטן גראמאפאן.
אלץ וואס איר דארפט טאן איז טעלעפאנירט מיר.
56 213
און מיר וועלן מיט צופרידנהייט דעמאנסטרירן פאר אייך אין אייער אייגענער היים צו יעדער צייט, לויט אייער פארלאנג. אדער מיר קאנען אייך ציינן איינע אין סטאר.
Shanas Drug Store
א. א. שיינעס, אייגנטימער
842 Main Street, cor. Dufferin

יוראפּיען סאניטארי באד פייערט 15טן יובילײ

איז פולשטענדיק איבערדעקארירט געווארן

(מעקגרעגאר און מאניטאבא) (מעקגרעגאר און מאניטאבא)

די יוראפּיען באד אויף מעקגרעגאר און מאניטאבא — א מוסטער באד אין אלע הינזיכטן

אייגנטימער דערציילט פאר א רעפּארטער זייער געשיכטע און אנטוויקלונג — ווייזט אלע אפּטיילונגען און אויסשטאטונגען — א מאדערנע באד אין אלע הינזיכטן

א. מייעראוויטש

אב. כהן

מר. אב. כהן זאגט, אז ניט נאר פייערן מיר דעם 15טן יובילייאום פון דער באד: מיר פייערן אויך דעם 25טן יובילייאום וואס מיר זיינען שותפים און מענשן מיט אמביציע. פון אייביק אן האבן מענשן מיט אמביציע פארדינט דעם צוטרוי פון פובליקום ווייל דער יסוד פון געוויסע אונטערנעמונגען איז א קרעדיט צו די אונטערנעמער און א קרעדיט צו דער שטאט.

ווען מיט 25 יאר צוריק האבן זיך באגעגנט די צוויי פיאנערן אב. כהן און א. מייעראוויטש, איינער פון ליטע און דער צווייטער א רוסישער, און אנגעקומען קיין וויניפעג זיינען זיי איינער פון אפריקע און דער צווייטער פון לאנדאן, ענגלאנד, ביידע פול מיט מוט, — און זיינען נאך דאן געווען יונגעלייט — און זיי האבן געשלאסן איין פארטנערשיפּ און ווי עס קוקט אויס איז דאס ניט געווען קיין פארטנערשיפּ וואס 2 מענשן קומען זיך צוזאמען אויף א קורצער צייט און ווי עס מאכט זיך מען דארף באלד גיין צו מענשן אויף צו צעטיילען זיך.

מר. כהן און מר. מייעראוויטש זיינען צוזאמען געקומען און געלעבט צוזאמען אין פריידן און ח"ו אין ליידן, זיי זיינען פונקט ווי 2 קערפּערס מיט איין נשמה. דאס איבערצייגט די ערנטלאכקייט פון די צוויי מענשן, כהן און מייעראוויטש. מר. כהן זאגט: "איר ווייסט דאך, אז איך גלייך זיך צו קהל'ן. וואו ערגעץ א סאסייטי — בין איך דא. ה. ס. ב. ס., תלמוד תורה, קליניק, בני יעקב, חסד של אמת, און א. וו. ווען איך זאל האבן אן אנדער פארטנער, וואלט איך דאס געקאנט אויספירן? ח"ו! מען וואלט זיך באדארפט קריגן אלע טאג. א דאנק מר. מייעראוויטש קאן איך זיך אפּגעבן מיט אלע אויבן אויסגערעכנטע אינסטיטוציעס."

"איך וועל אייך דערציילן איין פאקט. ווען צוריק מיט א פּאר יאר האט דער אימיגראנטן הילפס פאראיין אראפּגעבראכט די עטלאכע הונדערט אימיגראנטן פון רומעניע און מסתמא האב איך באלאנגט צו דער קאמיטע, ווי געוויינלאך! און ווען די אימיגראנטן זיינען אנגעקומען און עס איז ניט געווען וואו זיי צו לייגן שלאפן האב איך גענומען א צאל פון זיי און אוועקגעפירט צו אונז אין באד אריין און אויסגעבאדן און אלעמען אויסגעבעט געלעגערס און געלייגט זיי שלאפן. רופט זיך אפּ מייעראוויטש: "איך האב אייך געוואלט אנזאגן, אז ווען מען וועט ברייננגען די אימיגראנטן פון טריין זאלט איר זיי גלייך ברייננגען אין באד!"

אזוי ווי איר זעט, צוויי מענשן מיט איין געדאנק, און דאס איז דער סוד פון דעם לאנג יאריקן פארטנערשיפּ וואו 2 פרעמדע מענשן זיינען זיך צוזאמענגעקומען מיט 25 יאר צוריק!

וועגן דער באד?

יא, מיר האבן די באד אליין געבויט און ווען מיר האבן געענדיקט די בילדינג איז די גאנצע וועלט געווען איינגעוויקלט אין די פלאמען פון דער — וועלט-מלחמה און מיר האבן אונזער גאנצן קאפּיטאל אויסגעגעבן אויף דער בילדינג און מיר האבן ניט פארמאגט אויף די אלע מאדערנע אויסשטאטונגען וואס א מאדערנע באד דארף האבן. און א מארגעדזש איז געווען שווער צו קריגן, און ווען מען האט געקראגן האט מען געדארפט צאלן א גרויסן אינטערעס. און עס האט אונז גענומען 15 יאר צייט איינצוארדענען און איינצושטעלען אט די אלע אימפּרואוומענטס, וועלכע געפינען זיך איצט ביי אונז אין באד.

מיט דער אנטוויקלונג פון וויניפעג און אויך די פאדערונג פון דער צייט, זיינען מיר נאכגעקומען און אלעס וואס איר זעט איז ניי, מאדערן, נאך די לעצטע פאדערונגען און דערפינדונגען. ווען מען קומט אריין איז ניט ווי אין באד נאר ווי אין א פּאלאץ. ווען מיר גלייכן צו די אלטע באד פון דער אלטער היים (געוויינלאך מיין איך די קליינשטעטלדיקע באד), דאס אויסטאן זיך ווינטער אין דער קעלט, שמוציקייט, קיין דיל ניט פאראן, די בלאטע איז איבער דעם קאפּ, סע שטייט א הילצערנע וואנע און מען טשערפּעט פון קעסל וואסער אין וועלכער אלע טונקען די בעזימלאך אויף ווייך צו מאכן. און עטלאכע מענשן שטייען ארום דער וואנע מיט שמאטעס וואס יעדערער האט מיט זיך מיטגעבראכט פון דערהיים און מען וואשט זיך אלע צוזאמען!

און ווען מיר גייען אריין דא אין דער אייראפּייאישער באד — גלייך ווי איר עפנט די טיר אריינצוגיין אין האל, איז דער האל אויסגעמאלן מיט אויל-פארבן, פונקט ווי ביי אונז ביי א גראף. נאכהער גייט מען ארויף א פּאר טרעפּלאך און איר דערזעט פאר זיך רעכטס און לינקס צוויי רייען מיט וואנעס פאר מענער באזונדער און פאר פרויען באזונדער. און אין דער אפּטיילונג פאר פרויען איז פאראן א כשר'ע מקוה, מיט ווייסע טייעלס די ווענט, אין דער פלאר, די וואסער שפּיגעלט זיך ווי זילבער. און מיר גייען ווייטער, און מיר גייען אריין אין א פּלאץ. דאס, זאגט מר. כהן, איז די טערקישע באד. שטייט א קעבינעט מיט שפּיגלען אינווייניק און מיט עלעקטריק גלעזלאך און מען זעצט זיך אריין אין דעם קעבינעט און מען שוויצט און נאכהער איז דא "נידעל-שאווערס" און אן "עלעקטריק סטים-רום" און א מאסאזש טיש. דאן גייען מיר איבער אין די שלאף צימערן. ליכטיקע, לופטיקע צימערן, מיט ווייסע שיינע בעטן, צו 2 אין א צימער. און מיר גייען אריין אין א גרויסן ווארט צימער וואו עס שטייט א טיש מיט שטולן מיט לאנטשעס אויף צום רוען. נאכהער גייען מיר אראפּ איין פלאר און מיר קומען אריין אין א שיינעם גרויסן צימער מיט קעסטעלאך אויף אויסצוטאן זיך. פון דער רום פירט א טיר צו א גרויסער ליכטיקער רום אויף צו וואשן זיך מיט שעפלאך און מיט בעזימלאך, — א ריכטיקע רוסישע באד, נאר אויף א מאדערנעם אופן. פון דער וואשינג רום גייען מיר אריין אין שוויץ צימער מיט קאכלינע טרעפּ, שיין, ריין, ליכטיג און לופטיק. פון דארט זיינען מיר צוגעגאנגען צום שווים. אויך א שיינער פּלאץ מיט טיראזע ווענט און פלאר "די וואסער שפּרינגעלט קלאר און ריין".

— איצט זאגט צו מיר, מר. כהן, — ווי געפעלט אייך? מען קאן מאכן פון א באד אויך אז עס זאל אויסקוקן ווי א פּאלאץ. עס האט אונז געקאסט פיל געזונט, געלט און ענערגיע און 15 יאר דערפארונג. זאגט דעם וויניפּעגער אידישן עולם, וואס איר האט געזען ביי כהן און מייעראוויטש אין דער יוראפּיען באד, — האט מר. כהן זיך געווענדעט צו אונז, — דערציילט ווי מיר קוקן אויס צו אונזער 15 יאריקן יובילייאום. אונזער באר פארדינט צו זיין א שטאלץ פאר וויניפּעג. און דאס האבן געטאן בלויז צוויי אמביציעזע מענשן.

מיר באגריסן
די יוראפּיען סאניטארישע באד
צו זייער 15טן יובילײ
און מיר ווינשן זיי ווייטערדיקן דערפאלג
די פלעקלאזע, ריינע ליילאכער און האנטיכער גענוצט אין דער באד ווערן פארזיכטיק געוואשן ביי אונז. און מיר האבן עס געטאן פאר א סך יארן.
Rumford's
לימיטעד
טעלעפאן 86 311
סופּעריאר דריי קלינינג

בעסטע וואונשן צו דער
יוראפּיען סאניטארישער באד
צו זייער פופצענטן יובילײ
מיר ווינשן זיי פארטזעצן מיט דערפאלג אין זייער ניי דעקארירטער געביידע
זייער עלעקטרישע קראפטן און עלעקטרישע איינריכטונגען
איז צוגעשטעלט פון דער
City of Winnipeg Hydro Electric System
55-59 PRINCESS ST.
באדינונג צו קאסט מיר זיינען אייערע שותפים
היידרא קאסטאמערס זיינען היידרא בילדערס

אונזערע בעסטע וואונשן
צו דער
יוראפּיען סאניטארישע באד
צו זייער פופצענטן יובילײ
מיר ווינשן זיי צו פארטזעצן מיט דערפאלג
נאך דער באד וועט איר הנאה האבן פון
"בעל'ס דערפרישנדיקע געטראנקען"
אין וועלכן עס איז פלייווער איר ווילט
פארקויפט ביי דער יוראפּיען באד
BELL BOTTLING CO. LTD.
1083-85-87 SELKIRK AVE., WINNIPEG
Phone 51 591

אונזערע בעסטע וואונשן
צו דער
יוראפּיען סאניטארישע באד
זאל זייער פופצענטער יובילײ נאכגעפאלגט ווערן מיט א סך יארן פון דערפאלגרייכע ביזנעס אין זייער ניי דעקארירטער געביידע.
JOHN PLAXTON CO., LTD.
הייסע וואסער, סטים היטינג און פלאמבינג קאנטראקטארס
244 Main St. WINNIPEG Phone 21 137

מיר באגריסן די
יוראפּיען סאניטארישע באד
צו זייער 15טן יובילײ פון דערפאלגרייכע ביזנעס
די באד ווערט קאמפּליט באהייצט מיט ספּעשל פאקאהאנטאס סטים קוילן
Winnipeg Coke & Coal Co.
OFFICE: 834 MAIN STREET PHONE 57 061

נייע ליילאכער און האנטיכער
אין דער
יוראפּיען
באד
ווערן צוגעשטעלט פון דעם
:: סטייפּלס דעפּארטמענט ::
פון
THE T. EATON Co LIMITED

מיר באגריסן דעם אונטערנעמונגס גייסט פון מר. אב. כהן און מר. מייעראוויטש
פון די
יוראפּיען בעטס
און האפן אז די נייע באקוועמלאכקייטן וועלן צוציען א גרעסערע צאל באזוכער
JOHN FABRIS & SON
מארמאר, טעראזא, גלייזד און סעראמיטישע טיילס פאר פלארס, פייערפּלייסעס, באטרומס און א. וו.
PHONE 26 889 WINNIPEG 537 SHERBURN ST.

די יוראפּיען סאניטארישע באד
203 מעקגרעגאר סטריט
איז אינגאנצן איבערגעארבעט געווארן צו איר פופצענטן יובילײ
ארים און רייך, יונג און אלט — אלע קלאסן מענשן קאנען הנאה האבן פון דער באד.
אפן צו יעדער צייט פאר מענער און פרויען
רוסישע שוויץ באד — טערקישע עלעקטרישע באד
נידל-שאוערס — וואנעס — כשר'ה מקוה'ס
לופטיקע רומס — צימערן צום שלאפן
קאנטרי אידן און טראוולערס
טעלעפאנירט 57 681
יוראפּיען סאניטארי באד 203 מעקגרעגאר סטריט

2 קארלאדס ראבערס!

סטארקיפערס

האט איר שוין אריינגעגעבן אייערע ספרינג ארדערס פאר ראבערס? — אויב ניט —

קומט צו אונז

מיר האבן ארײנגעקראגן צוויי קארלאדס ראבערס

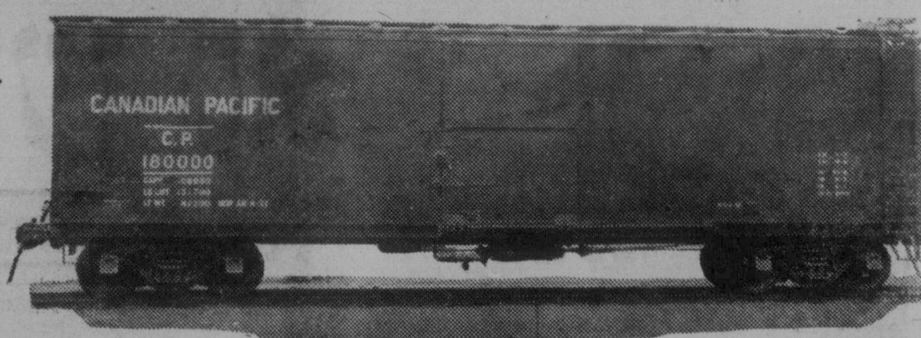

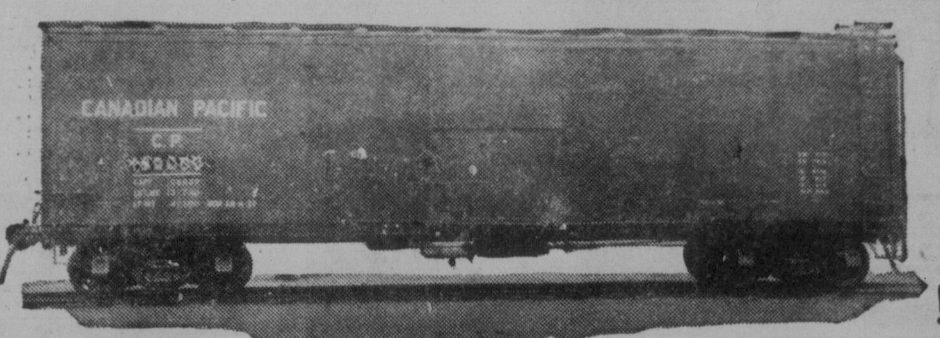

מענערשע און באיס ראבער בוטס — ווייסע אדער רויטע פאדעשוועס
קינדערשע ראבערס

מענערשע פליין האווערס, מיט שווארצע אדער רויטע פאדעשוועס
און אלצדינג וואס איר דארפט האבן פאר ספרינג אין ראבערס קאנט איר ביי אונז באקומען.

מיר גיבן אראפ א גרויסן דיסקאונט
קיין סעמפלס וועלן ניט געשיקט ווערן
מיט יעדן ארדער ביי מעיל מוז צוגעשיקט ווערן א טשעק
סחורה איז איצט ביליק — קומט און קויפט בארגענס
קלייבט אויס וואס איר פארלאנגט — ביי אונז איז אלצדינג ביליק האלב אומזיסט.

מענערשע, באיס און יונגווארגס בושמענס — מיט ווייסע אדער רויטע פארעשוועס

KOZ BROS.
215 PACIFIC AVE., WINNIPEG
PHONE 28 201

פייער סייל

אויפן סטאק פון האמפריס ליר מיטעד — געוועזענע סטייל און האמפריס לימיטעד

איז איצט אין פולן שוואונג. פארפעלט ניט צו קומען — מיר פארקויפן אויך א סטאק פון ליידיס און קינדערשע קליידער צו זייער נידעריקע פרייזן.

HOBDAY'S
430 MAIN STREET
Near McDERMOT Ave.

איר וועט זיך דארפן צו איילן!

פערט קופאנען קארטלאך ענדיקן זיך מארט 15טן— דאס איז ענדגילטיק. און אויב איר האט נאך ניט אויסגערייניקט אייערע ספרינג קליידער, איז איצט די צייט צו מאכן זיי שיין פאר די ליכטיקע טעג וואס קומען.
פרייזן זיינען נאך קיינמאל פריער ניט געווען נידעריקער און מיט'ן נעברויך פון די קופאנען שפארט איר געלט. טעלעפאנירט גלייך — פארגעסט נישט בלויז נאך צוויי וואכן און אלע קופאנען וועלן נעקענסלט ווערן. איילט זיך צו.

קומט אריין צו יעדער צייט אין די באקוועמע בראנטשעס אויף מיין סטריט
808 מיין סטריט
טעלעפאן 55 188
1062 מיין סטריט
טעלעפאן 55 200

דריי קלינינג ספעשעלס

סוטס און לייכטע קאוטס	1.00
פליין קלאט דרעסעס	1.00
פענסי סילק דרעסעס	1.25
פעלט העטס	50c

טעלעפאן 37 266

PERTH DYE WORKS LTD.
נ. פארטנאי, דזשענעראל מענעדזשער
MAIN OFFICE 482-4-6 PORTAGE AVE., WINNIPEG

די ערשטע קאר פון די נעשמאקסטע

מצה

מיט אלע אנדערע פראדוקטן פון

האראוויטץ און מארגארעטען

קומט אונז אן אי"ה אויף פורים.

אלזא, סטארקיפערס, דילערס און בעלי־בתים, פאנט אונז אדער שיקט אריין ביי מעיל אייערע ארדערס, און אלעם וועט ווערן פינקטלאך אטענדעט.

פאר דער באקוועמלאכקייט פונם פובליקום וועט אונזער סטאר זיין אין 570 סעלקירק עוועניו

פאר אלע אויסקינפטע און באשטעלונגען ווענדעט זיך צו

M. KATZ 91 Lusted St. Winnipeg
Phone 56 353

ווען איר דארפט דעקארירן אייער היים

דארפט איר ניט פארן דאון טאון נאך אייערע סופלייס
מיר האבן ערשט דערהאלטן א נייעם שיפמענט פון

וואלפייפער

אין די נייסטע פעטערנס צו די נידעריקסטע פרייזן
מיר האבן אויך א קאמפליט ליין פון
הארדווער, פיינט און עלעקטרישע סופלאיס

847 Main Street — **DONER & COPP** — Phone 57 066

עס וועט זיך אייך באצאלן צו אדווערטייזן אין "דאס אידישע ווארט"

א פאעמע וואס איז אלט צוויי הונדערט יאר

די אויסגראבונגען אין ראס שאמרא רויערן שוין א לענגערע צייט. ראס שאמרא ליגט ביי דעם פארט שטאט קאטאיקא, אין סיריע, צווישן טריפאליס און אלעקסאנדרעא. לעבן דער שטאט געפינט זיך א בארג, איינער פון יענע בערגי וואס באשטייט איינגטלאך פון חורבות פון אן אלטער שטאט און וואס דער ווינט האט באדעקט מיט א הויכער שיכט פון זאמד.

אט דער בארג (תל) האבן פראנצויזישע ארכעלאגען זיך גענומען, פארנאנדערגראבען. און וואס זיי האבן דארטן געפונען, איז א גרויסער געווינס פאר דער פארשונג פון דעם סעמיטישן אלטערטום.

שוין גאר אין אנפאנג האט מען אויסגעגראבען טעלאכע ליים טאוולען מיט אויפשריפטן, וואס מאכן באלד אויפן ערשטען בליק דעם איינדרוק, אז זיי זיינען געשריבן אין דער פלעקל שריפט (כתב היתדות). ווען מען האט אנגעהויבן גרינטלאכער פארשן, דעם אינהאלט פון די אויפשריפטן, האט זיך ארויסגעוויזן, אז מען האט פאר זיך גאר אן אלף בית׳ אן ערך ווי דער אוראלטער אלף בית פון די צידונים (פעניקער) פון וועלכן עס שטאמט אויך אונזער העברייאישער אלף בית און דער אלפאבעט פון די אנדערע קלאסישע שפראכן (גריכיש און לאטייניש). די געלערנטע זיינען אבער געשטאנען פאר א רעטעניש. מען האט דעם אלף בית ניט געקאנט איבערלייענען און מען האט אויך ניט געקאנט פעסטצושטעלן אין וואס פאר א שפראך די ניי אויסגעגראבענע אויפשריפטן זיינען אפגעפאסט.

ערשט אין פארגאנגענעם פרילינג איז געלונגען אויסצוגראבן ווייטערדיקע ליים טאוולען אין אזא גרויסער צאל, אז די ארכעלאגן האבן זיך שוין געקאנט אריענטירן וועגן וואס עס האנדלט זיך.

עס שטעלט זיך ארויס, אז די אויסגראבונגען האבן זיך אנגעשטויסן אויף א ביבליאטעק, וואס וואלט אויף היינטיקן לשון געהייסן א טעאלאגישער סעמינאר. יונגע פעניקער, וואס האבן זיך געגרייט צו זיין די גייסטלאכע האבן דארט געלערנט די שווערע און געהיימניספולע מלאכה פון שרייבן, צווישן די אויסגעגראבענע ליים טאוולען געפינט זיך א טייל פון א לעקסיקאן, וואס איז א גרויסע זעלטנהייט אין דער אוראלטער ליטעראטור און וואס אנטפלעקט א נייע און אומבאקאנטע שפראך.

בכלל באווייזן די אויסגעגראבענע אויפשריפטן, אז די טעאלאגן פון ראס שאמרא האבן געמוזט שטודירן ניט ווייניקער פון זעקס שפראכן.

די הויך שול און איר ביבליאטעק זיינען געווען איינגעארדענט אין א טעמפל. און צום טעמפל אין דער פארט שטאט אויפ׳ן ברעג פון דעם מיטל־לענדישן ים האבן געפירט פילע וועגן, דורך וועלכע עס האבן געצייזט און געוואנדערט פארשיידענע פעלקער פון אזיע. עס שיינט אז אין דער פארט שטאט אליין האבן קורסירט אלע זעקס שפראכן.

דאס וויכטיקסטע ווערק וואס איז ענטהאלטן אין די אויסגעגראבענע ליים טאוולען, איז אן עפישע פאעמע פון וועלכער עס זיינען שוין דא אכט הונדערט שורות. דער העלד פון דער פאעמע טראגט דעם נאמען טאפאן. צווישן די געטער, וואס פיגורירן אין דער פאעמע, פארנעמען דעם אויבנאן די אלטע פעניקישע געטין אנאט (ענת) און דער גאט אליין, דער זון פון דעם גאט בעל.

דאן שטויסט מען זיך אן אויף עשתרות, רגון, אל חכמת (דער גאט פון קלוגשאפט) און דין אל (די געשיכטלאכע גערעכטיקייט).

די פאעמע שטאמט פון דעם דרייצנטן יאר הונדערט פאר קריסטוס. אין דער שפעטערדיקער גריכישער ליטעראטור ווערט דערמאנט א פעניקישער פאעט פון יענער צייט מיט׳ן נאמען סנה סנה ניאתון, וואס בלויז אייניקע שורות פון אים האבן זיך קאנסערווירט אין א גריכישער איבערזעצונג. עס איז פאראן איצט א האפענונג, אז אין דער ביבליאטעק פון ראס שאמרא וועט מען געפינען זיינע ווערק. און אפשר איז טאקע די אנטדעקונג פאעמע א ווערק פון דעם דאזיקן אוראלטן סעמיטישן דיכטער.

די פארשונג פון די אויפשריפטן ווערט געפירט דורך דעם פראנצויזישן געלערנטן וויראלאי אונטער דער מיטווירקונג פון דעם דייטשן געלערנטן באוער (אין האלע).

ער האט פעסטגעשטעלט אז זיי זיינען געשריבן אין א סעמיטיש, פעניקישן, דיאלעקט, און גיט אן דעם פלעקל שריפט, וואס האט איבער הונדערט צייכנס פאר פארשיידענע הברות, נאר איין אלף בית וואס באשטייט איינגאנצן פון 28 אותיות (אזוי ווי דער אראבישער).

די אויסגראבונגען פון ראס שאמרא און דאס שטודירן פון די געלערנטע וועקן גרויסע האפענונגען ביי די פארשער פון דעם סעמיטישן אלטערטום.

:: צו פארקויפן ::

באיד עוועניו

זעקס רום מאדערנע היים, 33 פוס לאט, הייסע וואסער באהייצונג, שטיינערנער פונדאמענט. אין א פערפעקטן צושטאנד. רעדוצירט פאר שנעלן פארקויף. איילט זיך צו. $3,800 טערמס.
M. PAVLOTT
A. R. McNICHOL LTD.
925 Main Street
Phone 56 956 — Eve. 55 045

איך האב א האלבן סעקשאן ארום פארטעדזש, צו פארבייטן אויף א קליר טייטל קאטעדזש. טעלעפאנירט 26 349 אדער אוונטן 56 471.

צו פארקויפן איינע פון די בעסטע סטארס אין סאסקאטשעוואן. גוטער פלאץ צו מאכען געלט. בילדינג קאן מען רענטן אדער קויפן. פאר איינצלהייטן טעלעפאנירט 22 796 אדער 55 018, אדער שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס 4547.

דעם מאקאריוועך רבינ׳ס היים

איז 413 באיד עוו. דארט דאוונט ער במנין כל יום בבוקר, 8 אזייגער פונקט. ווי אויך אין אוונט. טעלעפאן 56 591

מצה — מצה
קאנטרי אידן, סטארקיפערס מצה דילערס

איך בין מודיע אז דעם יאר ווי אלע יאר פארקויף איך אלערליי סטייטסער און ווינפעגער מצה. האלסייל פרייז. שיקט אייערע ארדערס אין צייט. מיין נאמען גאראנטירט ראיעלע באהאנדלונג
ד. טאלטשינסקי
465 פריטשארד עווע., טעלעפאן 54 336

אויפמערקזאם
גראסערס פון וויניפעג
פאר אינפארמאציע וועגן
די ריטייל גראסערס אסס׳ן.
זיך ווענדן צו די פאלגנדע:
פרעזידענט ה. פענסאן
864 נאטר דיים עווע., טעל. 28 647
וויצע־פרעזידענט, דזש. שולמאן
533 סעלקירק עווע. טעלעפאן 57 936

אויב איר פארלאנגט גוטע ארבעט און ביליק ווענדעט זיך צו
סילווער און פאפעסקי
גוט באוואוסטע קארפענטערס, קאנטראקטארס און בילדערס
מיר מאכן אלע דזשאבס, פון דעם קלענסטן ביז׳ן גרעסטן
SILVER & POPESKI
351 Aberdeen — 334 Aberdeen
Phone 52 733 — Phone 56 362

צו אונזערע אידישע פריינט אין וויניפעג און אין מערב קאנאדע באטן מיר אן א שנעלע און ריזאנאייבל געפרייזטע באדינונג אין
דעזיינינג — ענגרייווינג
עלעקטראטייפינג
סטערעאטייפינג און קאמערציעלע פאטאגראפיע
אדרעסירט אייער נעקסטן ארדער צו
Rapid Grip and Batten Limited
290 VAUGHAN STREET
23 859 — WINNIPEG — 28 951

וואגנצן און קאקראוטשעס
ארניכטעט. ארבעט גאראנטירט
CHARLES RIESS & CO.
176 Colony St. — Phone 33 529

א היים!

ווען איר זייט אוועק **פון דער היים** אין
לעווינס כשר רעסטאראן
47—49 מארטא סט.

בלויז די סאמע פרישע און בעסטע פראדוקטן ווערן גענוצט אין אונזערע מאלצייטן און שטריינג כשר בהכשר הרבנים.
ליכטיקע ריינע צימערן פאר געסט מיט דער בעסטער באדינונג
פאר חתונות, פארטיעס, באנקעטן, און א. וו. האבן מיר די פיינסטע אקאמאדיישאן מיט א טאנץ פלאר פאר 100 פארלאך.
מיר שטעלן צו מאלצייטן פאר אלע אונטערנעמונגען אויך אויסער אונזער אייגענעם פלאץ.
LEVIN'S
Commercial Kosher Restaurant
47-49 MARTHA ST. PH. 25 219

:: צו פארערענטן ::
FOR RENT

צו פארערענטן א שיינעם דריי רום סוויט אין באלטיק אפארטמענט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאן 56 668.

צו פארערענטן 1 מעבלירטן צימער דאונסטערס, פאר מיידל אדער באי. אלע באקוועמלאכקייטן. מיט ארער אן בארד. זיך ווענדן אין 656 מאניטאבא עוועניו, טעלעפאן 54 223.

צו פארערענטן דריי רומס מיט אלע באקוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין 433 קאלעדזש עוועניו, טעלעפאן 55 764.

צו פארערענטן א גרויסע געפורנישטע רום פאסיק פאר 1 אדער 2 יונגע מענשן, אין 316 אבערדין עוועניו. פאר אינפארמאציע טעלעפאנירט 25 440.

צו פארערענטן אן אלט עטאבלירטע בארבער שאפ. איינריכטונגען צו פארקויפן. זיך ווענדן אין 539½ דאפערין עוועניו.

צו פארערענטן א דריי רום סוויט אין א באנגאלאו. פאסיק פאר א קאפל. זיך ווענדן אין 433 קאלעדזש עוועניו.

צו פארערענטן 2 רומס מיט א סליפינג באלקאני אין א פול מאדערנער הויז, מיט אלע באקוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין 285 רע־וואוד עווע, טעלעפאן 56 046.

צו פארערענטן איינע אדער צוויי רומס אין 645 מיין סטריט, באן אקארד בלאק, סוויט 304. טעלעפאן 22 754.

אנב־אורחא
(שלום פון זייט 1)

סטרייק, דורך גיסן בלאטע אויף ערלאכע און גוט מיינענדיקע מענשן, פאר׳ן פארלוסט פונ׳ם סטרייק.

דאס זיינען דאך די געוויינלאכע מעטאדען פון די דאזיקע מענשן, — אט די מענשן, וואס האבן פארלארן דעם סטרייק באלד ווי זיי האבן אים אנגעהויבן ׳פירן׳...

קאנטרי סוחרים הענדלער
מיר האבן ספעציעלע קאנטראקטן צוצושטעלן גרויסע קוואנטיטעטן מאסקרעטס צו דער איסט.
מיר קאנען אייך אנבאטן דערפאר די בעסטע פרייזן פאר
מאסקרעטס
מיר קויפן אויך אלע אנדערע סקינס שרייבט אדער קומט אריין
Arnovitch Fur Co. Ltd.
No. 3, 230 PRINCESS STREET
Wpg. — Phone 80 800

פאר א גוטן כשר׳ן היימישן מאלצייט
פרובירט
HARRY'S KOSHER DELICATESSEN
258-260 FORT STREET
Phone 25 977

איך וויל אז איר זאלט געדיינקען אויב איר דארפט **אינשורענס**
פאר פייער אווטאמאביל פלייט גלאז האלד־אפ לעבנס פארזיכערונג
פאנט מיר 52 619 אדער 21 989
A. HARRIS ארעצקי

אויפמערקזאם!
אונזער האלץ איז סארטירט

נומ. 1 אויסגעקליבענע טעמעריק, א קארד	$6.50
נומ. 1 געוויינלאכע טעמעריק, א קארד	$6.25
נומ. 2 טעמעריק, א קארד	$6.00

בלויז סי. א. די. ארדערס
שנעלע דעליווערי
טעלעפאן 51 112

קלאסיפייד סעקשען
Classified Section

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין כאל. 5 ס. פער "אנייט לייז"	פאר 3 מאנאטן, $2.15 "
פאר א וואך, 20 ס. "	פאר 6 מאנאטן, $4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס. "	פאר 1 יאר, $7.50 "

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

בענערמאן עוועניו, ניט ווייט פון מיין סטריט, 6 רום פולי מאדערן הויז, אוק פינישינג, אוק פלארס, סליפינג באלקאני, סקרינד ווערענדע, שיינע ליכטיקע צימערן. פרייז $3,000. אן אויסערגעוויינלאכע מציאה.

א פולי מאדערן בילדינג, 2 סוויטס, סטאר, בוטשער שאפ, ברײנגט אריין $1,000 א יאר רענט. דער בילדינג אין פוירסט קלעס קאנדישאן. פרייז $5,500. א וואונדערבארע מציאה און א גוטער אינוועסטמענט.

סוויטס צו רענטן אין פארשיידענע אפארטמענטס.
געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.
אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.
סוויטס און הייזער צו פארערענטן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 55 761 און 58 807

גאראנטירטע גענוצטע קארס
אלע סארטן און מארעלן
אויב איר ווילט אן עכטע גוטע גענוצטע קאר צו א פאסיקן פרייז, זעט
W. J. BOTTLE
Carter-Latter Motors Ltd.
Phone 89 367 — Res. 502 179

נייע באנגאלאו, 6 רומס אונטן און בלאין פאר 2 רומס אויף דעם עטיק, גלעזוואוד קרעסענט, מוז שנעל פארקויפט ווערן פאר $5,500. עס קאסט $7,000.
נייע באנגאלאו פון 5 גרויסע רומס, אויסגעצייכנטער לאקיישאן אין נארט ענד. פרייז $5,500, און איז ווערט פיל מער. זעט עס.
6 רום פולי מאדערן הויז אויף גרויסן קארנער לאט אין נארט ענד. פלייז בלויז $2,500.
אויב איר ווילט א הויז זעט
ת. פערלמאן און ג. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. — Phone 51 000

הייזער צו פארקויפן

8 רומס אין סט. דזשאנס דיסטריקט, איין בלאק פון מיין סטריט, שטייט אויף אן 38 פוס לאט. שיין געפינישט, 4 בעדרומס, דען, פארלאר, דיינינג רום, קיטשען איינגעבויט, א פול 8 פוס בייסמענט. דאס איז איינע פון די בעסטע געבויטע הייזער אין סט. דזשאנס. שיין דעקארירט אינווייניק. ביליקער קאן שוין ניט זיין. $4,000.
אייניקע טשיקען רענטשעס: קליר טייטל, 5 אקער ביז 35, אייניקע איינגעריכטעט. צו פארקויפן אדער צו פארבייטן אויף קאטעדזשעס אדער הייזער.
געשעפט געלעגנהייטן: עטלאכע גוטע גראסערי און קאנפעקשאנערי סטארס פון $1,000 ביז $2,000. פאר סטאק און פיקסטשורס, אויך איינע מיט א וואוינונג.
HALL
204 Kensington Bldg. Ph. 29 040

שיינע ארטש קוירטענס פון צוויי זייטיקן וועליור, 48 אינטשעס די ברייט, 2½ יארד די לענג, פארטיק צו אויפהייגען. ווערט $35 א פאר. א בארגען

פאר קעש	$11.00
גענוצטע קארפעטס, ווילטאן אדער עקסמינסטער, סייזעס 69 ביי 9, 9 ביי 6.10 אדער 9 ביי 12, זיי קאנען גענוצט ווערן נאך פאר א סך יארן, פון $2 ביז	$7.50
א שטיק. ווייסע ענעמל, אדער אייווארי דרעסער איבער־ענעמלט ווי ניי	$10.00
קליינער בייבי קעריעדזש (ניי) ספעשל	$15.00
גענוצטער בייבי קעריעדזש	$6.50

נארט ענד בראנטש
852 מיין סטריט
אפן שבתים ביז 9 אזייגער אין אוונט
Wilson's Reconditioned FURNITURE DEPOT
NORTH END BRANCH
852 MAIN STREET

:: ארבעטער פארלאנגט ::
HELP WANTED

פארלאנגט אין א קאנטרי שטעטל א העברייאישן לערער, וועלכער זאל אויך קאנען לערנען תלמוד. זיך ווענדן אין 539 קינג סטריט.

ארבעטער פארלאנגט

פארלאנגט א סיילסמאן פאר א ריעל עסטייט קאמפאני, צו ארבעטן אין דער נארט ענד. א גוטע געלעגנהייט צו מאכן געלט פארן ריכטיקן מאן. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 4525.

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

PROF. SCOTT — 88 106
290 פארטעדזש עוו. איבער לייסאום טעאטער
נייסטע בעסטע פאקס טראט און וואלץ סטעפס
קלאסן און סטריקטלי פריוואטע לעסאנס.
פולער קורס פון לעסאנס $5.00.

 לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

טייפרייטערס
באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואודסטאק און א. וו.
T. A. WEIR
Ph 28 800 — 247 Notre Dame — Ph. 24 783

היים און אפיס פורניטשור פארלאנגט
פאר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. — Phone 29 040

AACTIVE MESSENGER & TRANSFER
פורניטשור געמופט
PH. 26 062 — 121 ALBERT ST.

We Pay Highest Prices
פאר אלטן גאלד, אלטן זילבער און גאלד ברידזש ארבעט. מיר פארקויפן דזשועלרי, זייגערס, דיימאנד רינגס צו נידעריקסטע פרייזן.
703 MAIN ST. — PHONE 89 938

לייכטע ארטש סופארטערס געמאכט צו אינדיווידועלן איינדרוק. פום דאקטאר און פום קולטור.
MODERN FOOT CORRECTION LABORATORY
812 Toronto General Trusts Bldg.
Phone 80 767

M. B. MORANTZ & CO.
Accountants and Auditors
אונזער באדינונג שליסט איין
בוקקיפינג, אודיטינג, אינקאם טעקס סטייטמענטס, פינאנציעלע סטייטמענטס, אינוועסטיגיישאנס, קארעספאנדענץ און סטענאגראפיע.
אפיסעס, וועמעס ביזנעס קאנען ניט באשעפטיקן א שטענדיקן פארוואלטער, קאנען באקומען די דאזיקע באדינונג פאר זייער א קליינעם קאסט.
מ. ב. מארענץ און קא.
Office: 277 Selkirk Avenue
Phone 56 984 — Res. 55 902

CHESTERFIELD HOUSE
פאר טשעסטערפילד און טשערס צו נידעריקע פרייזן
ריפעירס און איבערציאונגען אויף געטאן פון עקספערטן
639 PORTAGE AVE.
2 טירן איסט פון שערברוק סטריט
דזשארדזש האר, אייגנטימער
טעלעפאן 33 362

געשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

אפארטמענט בלאק, נארט ענד, 11 סוויטס, יערלאכער רענט $5,800. וועט נעמען א הויז אין אויסבייט.
גראסערי און קאנפעקשאנערי, ארום בלאקס, סטאק $400, פיקסטשורס $375. אומזאץ $800 א מאנאט.
דזשענעראל, שטעטל פון 500, סטאק $15,000, צו 70 סענט. אומזאץ $40,000. רענט $60.
מיר האבן אנצובאטן פארשיידענע אינוועסטמענט.
SCOTT REALTY CO Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. — Phone 89 644

:: שטעלע פארלאנגט ::
SITUATION WANTED

י. בערמאן, עקספיריענס בוקקיפער, פארלאנגט שטענדיקע ארבעט אדער שטונדן. מעסיקער געהאלט. זיך ווענדן אין 466 באראוס עווע., טעלעפאן 53 877.

לייענט און פארשפרייט די איינציקע אידישע טעגלאכע צייטונג אין מערב קאנאדע —